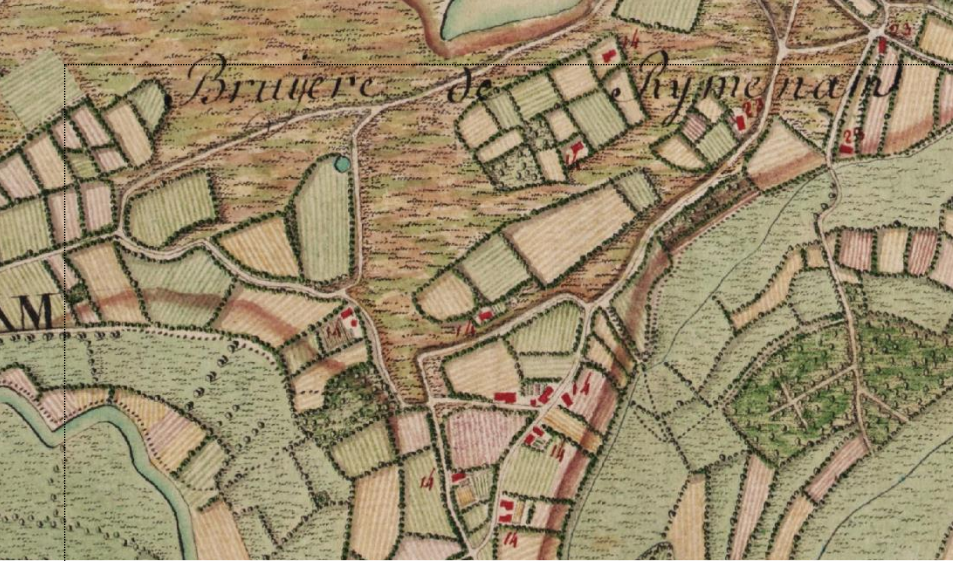

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

2024

ARCHEOLOGIENOTA Rijmenamsesteenweg te Haacht (Vlaams-Brabant)

ADEDE Archeologisch Rapport 1331

Van Buggenhout Jelke

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1331

Archeologienota
Rijmenamsesteenweg
te Haacht (Vlaams-Brabant).

JELKE VAN BUGGENHOUT

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2024
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek.....	- 11 -
2.1	Archeologische voorkennis.....	- 11 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek	- 11 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 11 -
2.4	Huidige situatie projectgebied.....	- 12 -
2.5	Beschrijving geplande werken	- 12 -
2.5.1	Rioleringswerken	- 12 -
2.5.2	Wegeniswerken	- 13 -
2.5.3	Terrein voor grondverbetering.....	- 14 -
2.5.4	Impactanalyse.....	- 14 -
2.6	Randvoorwaarden.....	- 57 -
2.7	Werkwijze	- 57 -
3	Assessmentrapport	- 59 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 59 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 63 -
3.2.1	Tertiair geologisch.....	- 63 -
3.2.2	Quartaire geologisch.....	- 64 -
3.2.3	Bodem	- 65 -
3.2.3.1	Bodemtypekaart.....	- 65 -
3.2.3.2	Potentiële bodemerosie	- 70 -
3.2.3.3	Erosiegevoeligheid.....	- 70 -
3.2.3.4	Landgebruik.....	- 71 -
3.2.3.5	Gewestplan	- 72 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied.....	- 74 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 74 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 75 -
3.3.2.1	Kaart van Villaret (1745-1748)	- 75 -
3.3.2.2	Kaart van Ferraris (1771 – 1778)	- 77 -
3.3.2.3	Atlas der Buurtwegen (1840)	- 80 -
3.3.2.4	Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854).....	- 82 -

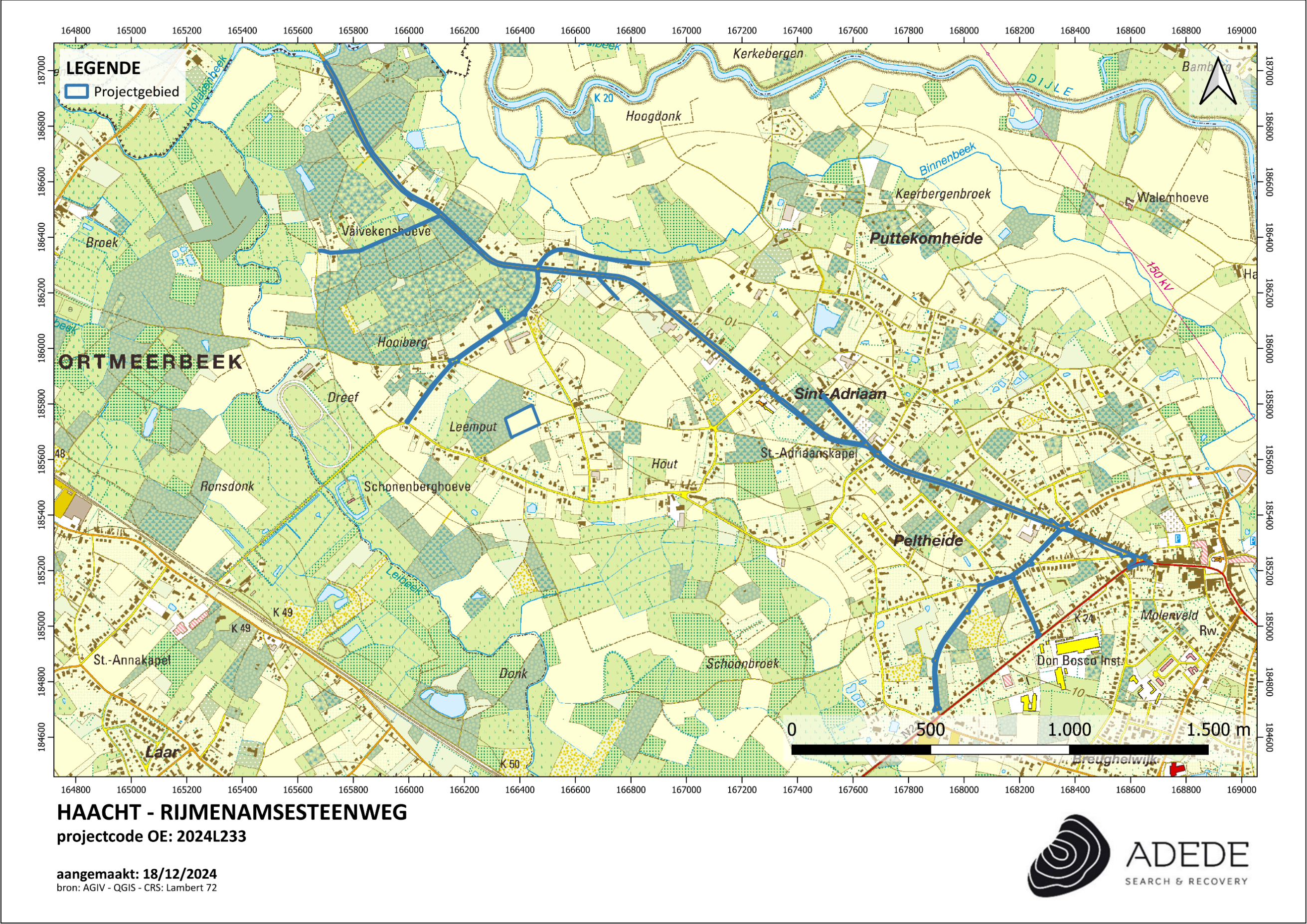

3.3.2.5	Kaart van Popp (1842 – 1879)	- 84 -
3.3.1	Luchtfoto 1971.....	- 85 -
3.3.2	Luchtfoto 1979-1990.....	- 87 -
3.3.3	Recente luchtfoto	- 88 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied	- 90 -
3.4.1	Archeologische nota's en onderzoek in de omgeving	- 90 -
3.4.2	CAI Indicatoren	- 92 -
4	Besluit.....	- 99 -
5	Bibliografie.....	- 102 -
5.1	Archeologienota's en nota's	- 102 -
5.2	Websites	- 102 -
5.3	Literatuur	- 103 -
6	Lijst van figuren.....	- 104 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2024L233
Site	Rijmenamsesteenweg, Haacht
Projectsigle ADEDE	HAA-RIJ
Ligging	Rijmenamsesteenweg en enkele zijstraten, 3150 Haacht Afdeling: HAACHT 1 AFD Sectie: A, D, E en F Percelen: 296B en openbare wegenis
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Aard van de vervolgwerken	Wegenis- en rioleringswerken
Uitvoerder	ADEDE bv
Erkenningsnummer ADEDE bv	2015/00058
Erkend archeoloog	David Janssens OE/ERK/Archeoloog/2018/00215
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bv
Grootte projectgebied	Ca. 74.556 m ²
Periode uitvoering	December 2024
Termen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek
Verstoorde zones	Wegenis

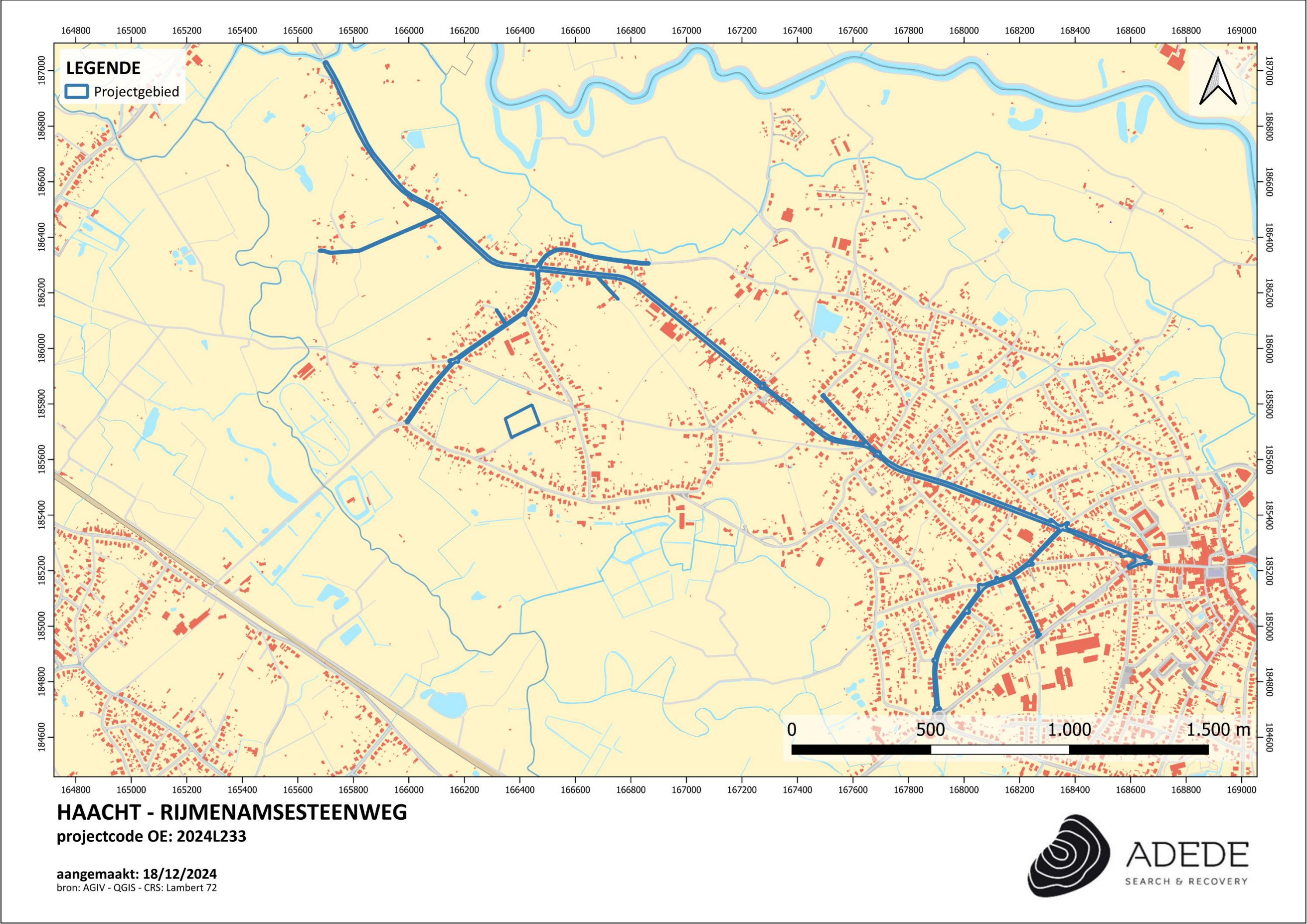
Figuur 1. Projectgebied weergegeven op een topografische kaart.

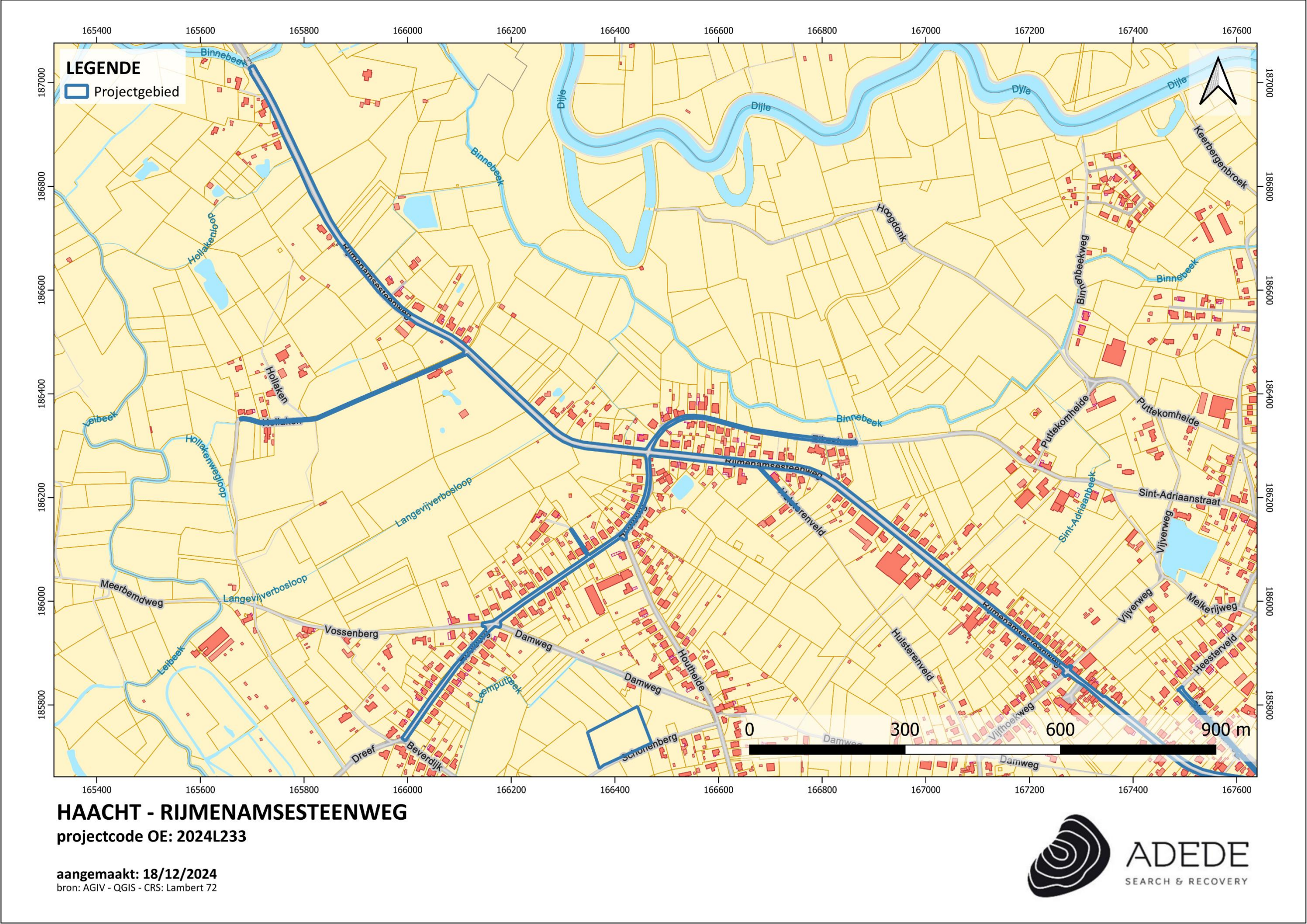
Figuur 2. Projectgebied weergegeven op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).

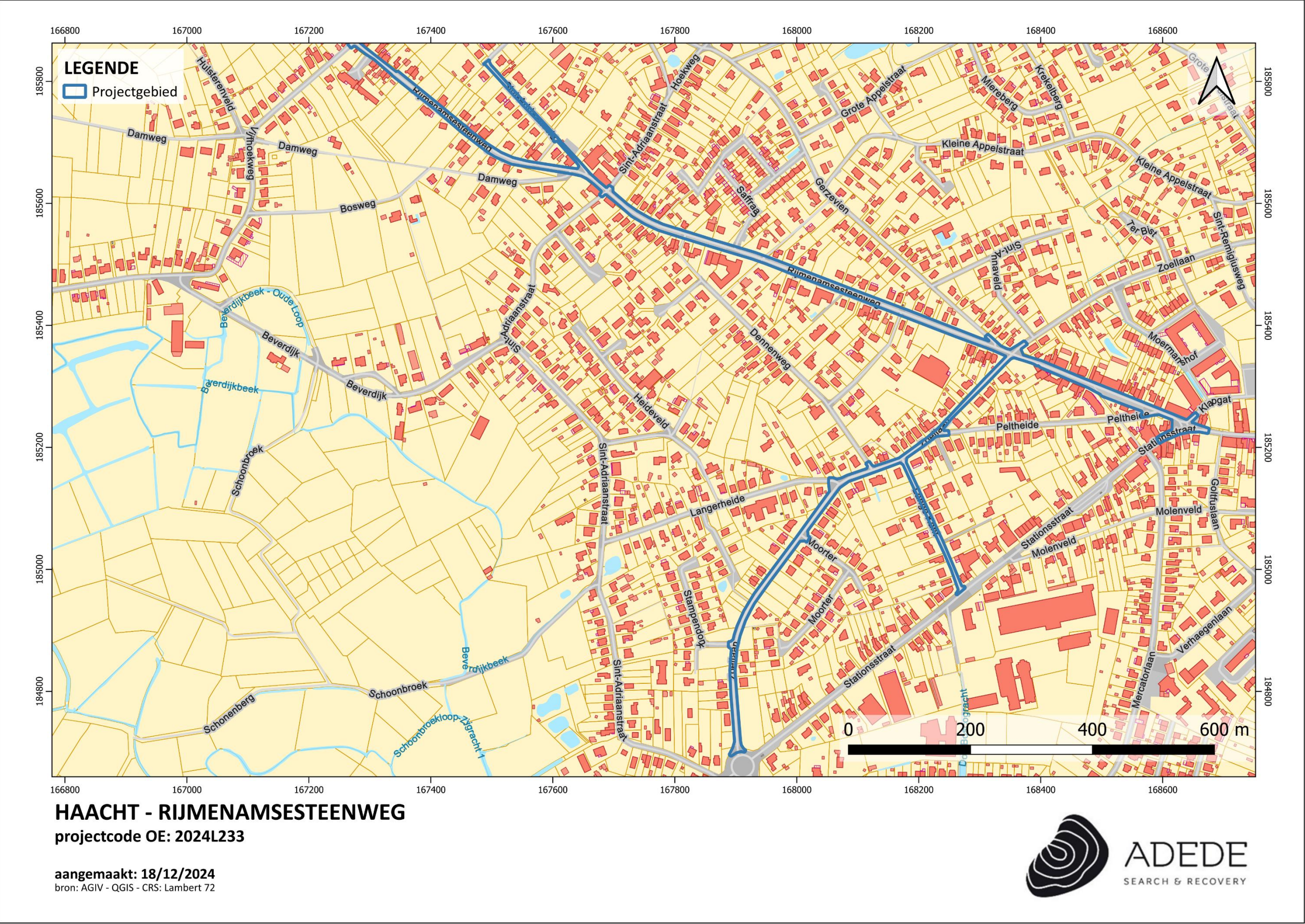
Figuur 3. Projectgebied weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

Figuur 4. Noordelijk deel van het projectgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

Figuur 5. Zuidelijk deel van het projectgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het onderzoeksgebied werd voorafgaand nog quasi geen archeologisch onderzoek verricht. Enkel op een perceel aan de Schonenberg werden bij verschillende veldprospecties een aantal steentijdvondsten aangetroffen. Het gaat om een trapezium in Wommersomkwartsiet uit het mesolithicum en een schrabber, vermoedelijk uit dezelfde periode. Verder doorkruist een Belgische gevechtsweg uit WO I het projectgebied ter hoogte van het kruispunt van de Rijmenamsesteenweg en het Sint-Adriaansveld.

In de onmiddellijke en ruimere omgeving werd wel meer archeologisch onderzoek uitgevoerd: deze vaststellingen worden toegelicht in het assessmentrapport.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?

- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied wordt quasi volledig ingenomen door de verharde wegnis van de Rijmenamsesteenweg en diens zijstraten Hollaken, Eikestraat, Hooiberg, Sint-Adriaanveld, Zoellaan en Lange Kant (Figuur 1-Figuur 5). Het noorden van het projectgebied situeert zich net ten zuiden van de Binnebeek, die de grens vormt tussen de gemeentes Bonheiden en Haacht. Het zuiden van het projectgebied bevindt zich ter hoogte van het kruispunt met de Stationsstraat, net ten westen buiten het centrum van Haacht.

Aan de Schonenberg wordt ook een perceel akkerland ter grondverbetering ingenomen.

2.5 Beschrijving geplande werken¹

De Rijmenamsesteenweg is één van de belangrijkste invalswegen naar Haacht. Het totale project omvat ca. 6500 meter aan wegnis- en rioleringswerken ter hoogte van de Rijmenamsesteenweg en diens zijstraten Hollaken, Eikestraat, Hooiberg, Sint-Adriaanveld, Zoellaan en Lange Kant.

Het hoofddoel is om de huidige gemengde riolering te scheiden, waarbij een groot deel van Haacht kan afkoppelen. Bijkomend worden ook de volledige wegnis vernieuwd en veilige fietspaden aangelegd langsheen de Rijmenamsesteenweg en Zoellaan.

2.5.1 Rioleringswerken

Bij de rioleringswerken wordt een onderscheid gemaakt tussen de DWA- en RWA-stelsels.

De DWA-riolering (vuilwatersysteem) kan grotendeels gravitair afwateren naar de verschillende lozingspunten. In het noordwestelijke deel van de Rijmenamsesteenweg en in de Hollaken wordt een drukrioleringssysteem aangelegd, waarbij het vuilwater naar een gravitair stelsel gepompt wordt dat

---

¹ Informatie opdrachtgever

afwatert naar een pompstation in de Eikestraat. In het westelijke deel vanaf huisnummer 170 en Hulsterenveld loopt de DWA-riolering gravitair naar hetzelfde pompstation, van waaruit het opgepompt wordt richting Hooiberg. Van hieruit stroomt het vuilwater gravitair naar de bestaande riolering op het kruispunt Hooiberg/Dreef/Beverdijk. Het centrale gedeelte van de Rijmenamsesteenweg en het Sint-Adriaanveld worden gravitair aangesloten op een pompstation dat zich ter hoogte van het kruispunt met de Damweg bevindt. Van hieruit wordt het opgepompt en aangesloten op de bestaande riolering in de Vijfhoekweg. Het oostelijke gedeelte van de Rijmenamsesteenweg en het noordelijke deel van de Zoellaan en Lange Kant zullen gravitair aansluiten op de bestaande riolering in Langerheide. In het zuiden van de Zoellaan zal de huidige riolering gebruikt worden voor het DWA-stelsel.

Het regenwatersysteem (RWA) zal volledig gravitair afwateren naar enkele lozingspunten, die zich verspreid over het projectgebied bevinden. Het noordenwesten van de Rijmenamsesteenweg krijgt geen klassieke riolering voor RWA, maar zal ingericht worden met een systeem van infiltratiegoten en -kolken die de huidige grachten vervangen. Op deze manier wordt het water maximaal ter plaatse gehouden. Op de infiltratiegoot wordt een overstort voorzien, die aansluit op de Binnebeek. Via de bestaande grachten zal het regenwater vanaf de Eikestraat rechtstreeks afwateren naar de Binnebeek. Tussen huisnummers 170 en 270 zal het regenwater van de Rijmenamsesteenweg gravitair afwateren via de Hooiberg naar de aansluiting op het bestaande stelsel in de Dreef/Beverdijk. Het centrale deel van de Rijmenamsesteenweg en het Sint-Adriaanveld worden gravitair aangesloten op het bestaande RWA-systeem in de Vijfhoekweg. Het oostelijke deel van de Rijmenamsesteenweg, het noordelijke deel van de Zoellaan en de Lange Kant worden aangesloten op de bestaande riolering in de Langerheide. In het zuidelijke deel van de Zoellaan wordt eveneens gekozen voor een infiltratiegoot, die voor een maximale infiltratie gecombineerd wordt met een centrale wadi.

2.5.2 Wegeniswerken

In de straten Hollaken, Hooiberg, Hulsterenveld en Sint-Adriaanveld wordt na de rioleringswerken een wegherstel uitgevoerd.

In de Eikestraat blijft de bestaande wegbreedte behouden, maar om het lokale karakter van de weg te behouden, wordt de huidige tractorsluis vervangen naar een karrenspoor. Tussen en naast de betonsporen zullen grasdallen gebruikt worden om voldoende breedte te voorzien voor het landbouwverkeer.

In het noordwestelijke deel van de Rijmenamsesteenweg blijft de bestaande wegbreedte van 6 meter behouden maar wordt deze aangevuld met een vrijliggend dubbelrichtingsfietspad. Hiervoor worden de bestaande grachten gedempt en zullen enkele bomen gerooid worden. Om het VEN-gebied aan weerszijden van de straat met elkaar te verbinden worden verschillende amfibietunnels voorzien.

In het centrale deel van de Rijmenamsesteenweg is de huidige weg ca. 5 tot 5,4 meter breed en wordt het fietspad ontdubbeld tot twee aanliggende enkelrichtingsfietspaden.

Ter hoogte van de Vijverweg is de openbare ruimte aan de Rijmenamsesteenweg erg smal en wordt overgestapt op een gemengd gebruik met een wegbreedte van 5 meter en fietssuggestiestroken. Hierbij wordt het kruispunt heringericht. Ook in het oostelijke deel van de Rijmenamsesteenweg zal gewerkt worden met fietssuggestiestroken. Daarnaast worden de huidige dwarsparkeerplaatsen omgevormd tot langsparkeerplaatsen en wordt het kruispunt met de Zoellaan en de Stationsstraat heringericht.

In de Zoellaan zal enkelrichtingsverkeer worden ingevoerd, waarbij een vrijliggend dubbelrichtingsfietspad wordt gecreëerd. Tussen dit fietspad en de rijweg wordt in het zuidelijke deel de bovengenoemde wadi ingepland, zodat het auto- en fietsverkeer veiliger gescheiden is. De wadi wordt verder ingericht met lage beplanting en bomen waar mogelijk.

Het noordelijke deel van de Zoellaan heeft een smaller openbaar domein, waardoor hier zelfs na het instellen van éénrichtingsverkeer geen plaats is voor een wadi, maar wel voorzien wordt in een schuwstrook in grasbetontegels tussen het fietspad en de rijweg.

De Lange Kant wordt bovendien heringericht als fietsstraat, waarbij de bestaande wegbreedte wordt versmald om kwalitatieve bermen te kunnen inrichten. Het kruispunt tussen de Zoellaan en de Lange Kant wordt deels geknipt, waarbij het verkeer vanuit de Zoellaan de Lange Kant niet meer in kan.

2.5.3 Terrein voor grondverbetering

Ten slotte zal een perceel in Schonenberg gebruikt worden als terrein ter grondverbetering. Hierbij zal de teelaarde verwijderd worden en wordt het perceel na afronding van de werken hersteld naar de bestaande toestand.

2.5.4 Impactanalyse

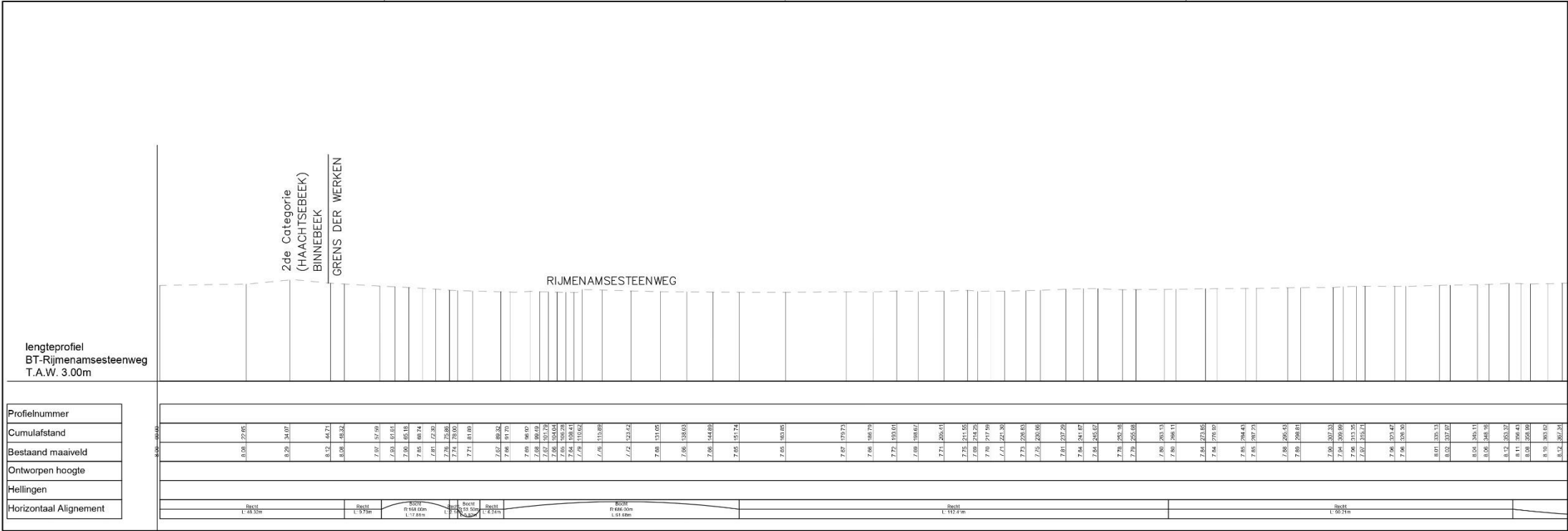
De wegenis- en rioleringswerken vinden grotendeels plaats binnen het bestaand gabarit van de huidige, betrokken wegen. In de Hollaken, Hooiberg, Hulsterenveld en Sint-Adriaanveld is er enkel sprake van een wegherstel na de rioleringswerken. De Eikestraat, Rijmenamsesteenweg (grotendeels),

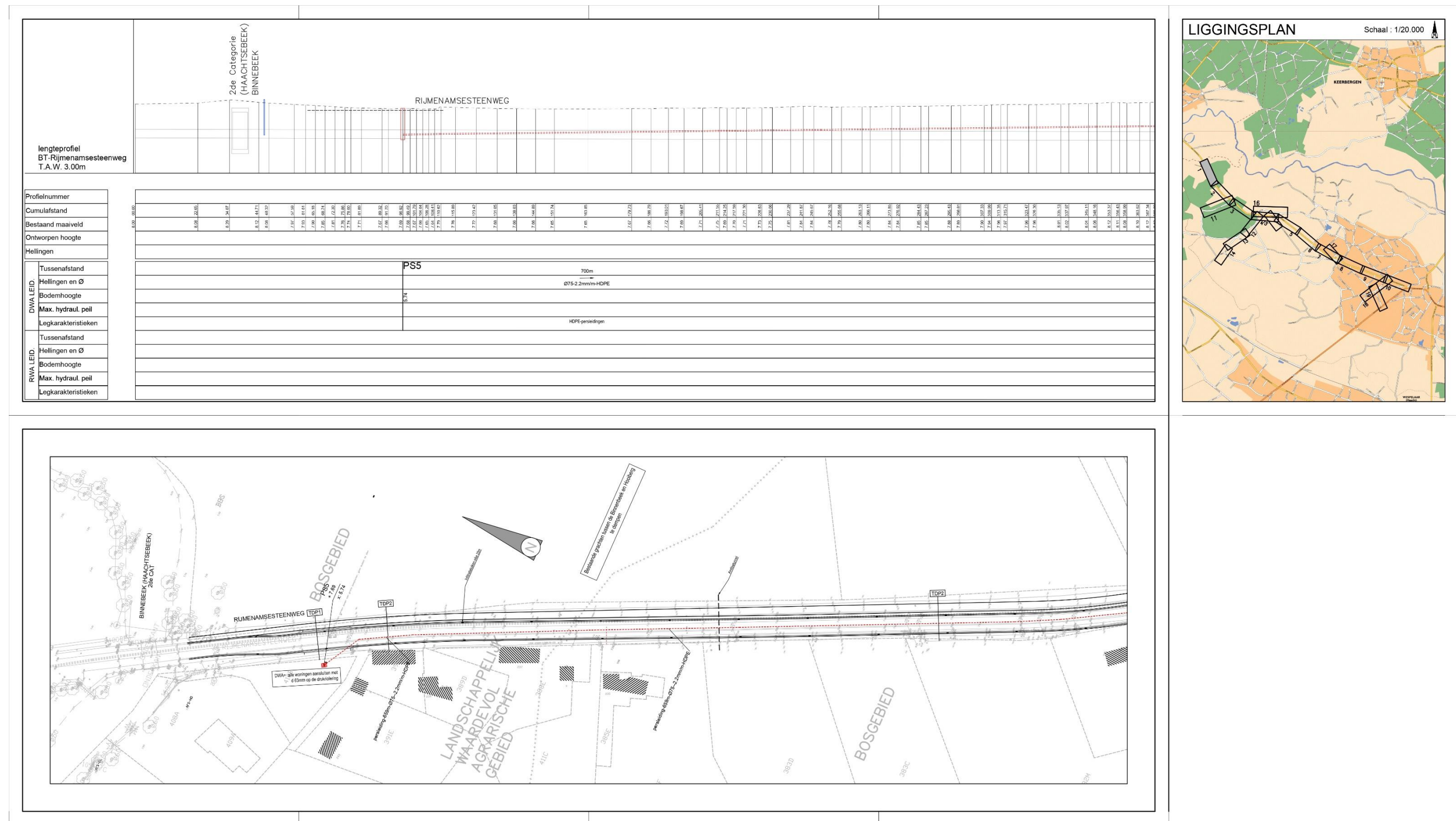
Zoellaan en Lange Kant krijgen na de rioleringswerken ook een nieuw wegenisontwerp, waarbij geen nieuwe innames gebeuren. In enkele zones zijn er echter wel zeer beperkte innames nodig voor de aanpassing van het nieuwe wegprofiel: het gaat om de Rijmenamsesteenweg ter hoogte van huisnummers 296, 292-286, 158-125, het kruispunt van de Rijmenamsesteenweg en de Eikestraat en het kruispunt van de Rijmenamsesteenweg met de Zoellaan.

De nieuwe RWA-riolering zal op de diepte van de bestaande riolering aangelegd worden, maar het DWA-stelsel zal plaatselijk doorgaans ca. 50 à 75 cm tot uitzonderlijk ca. 100 tot 185 cm dieper komen te liggen. Buiten de bestaande riolering worden ook enkele punctuele bodemingrepen verwacht ter hoogte van de Eikestraat (ca. 150 m² en 4,7 m diep), de Damweg (ca. 40 m² en 3,7 m diep), het Hollaken (ca. 30 m² en 3,3 m diep) en de Rijmenamsesteenweg (ca. 40 m² en 2,9 m diep). De bestaande grachten worden niet verbreed en er worden ook geen nieuwe grachten voorzien.

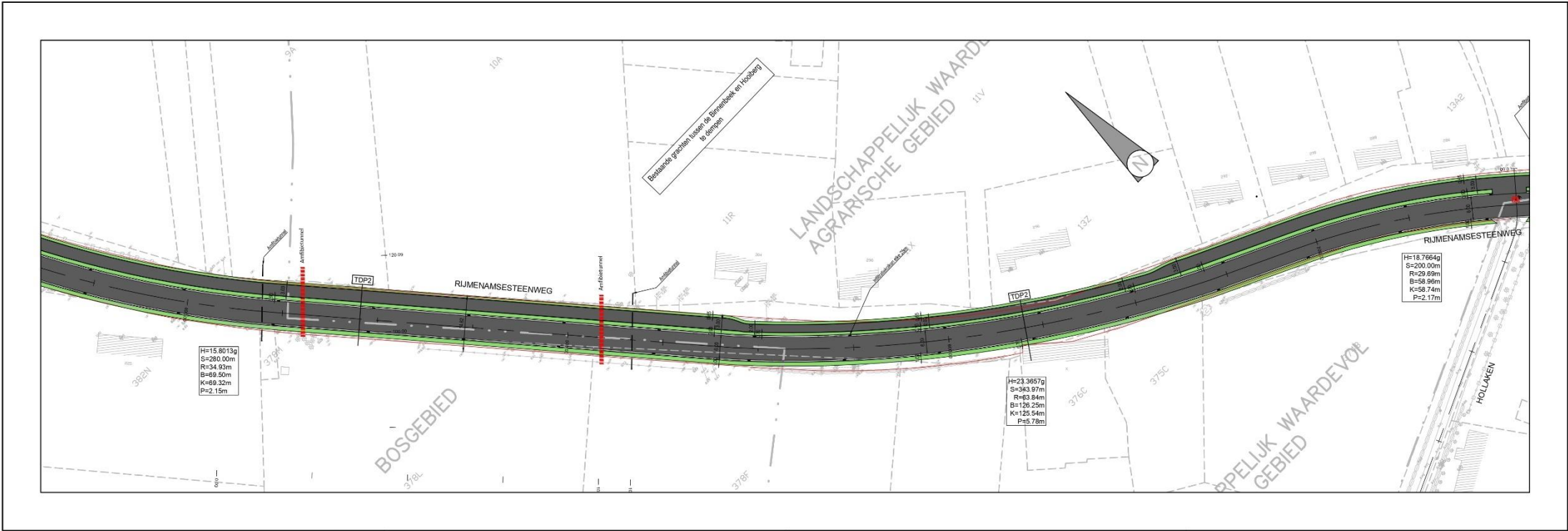
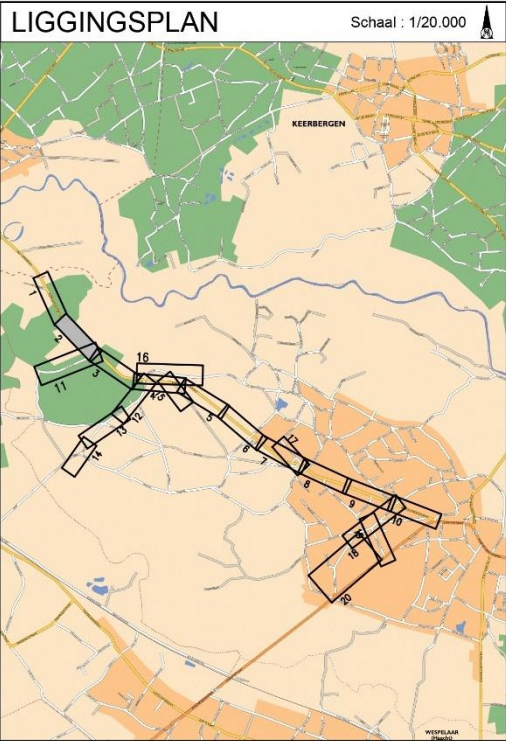
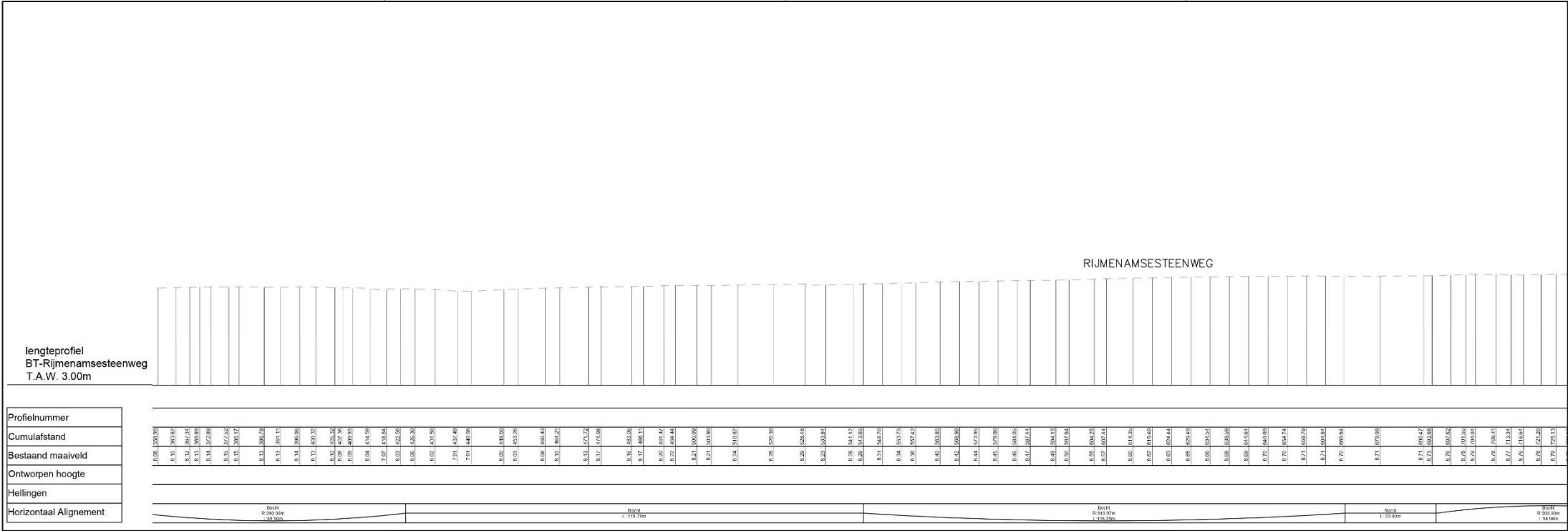
Bij het terrein ter grondverbetering wordt een afgraving van de teelaarde gepland, wat vermoedelijk neerkomt op een ingreep van ca. 50 tot 70 cm diep.

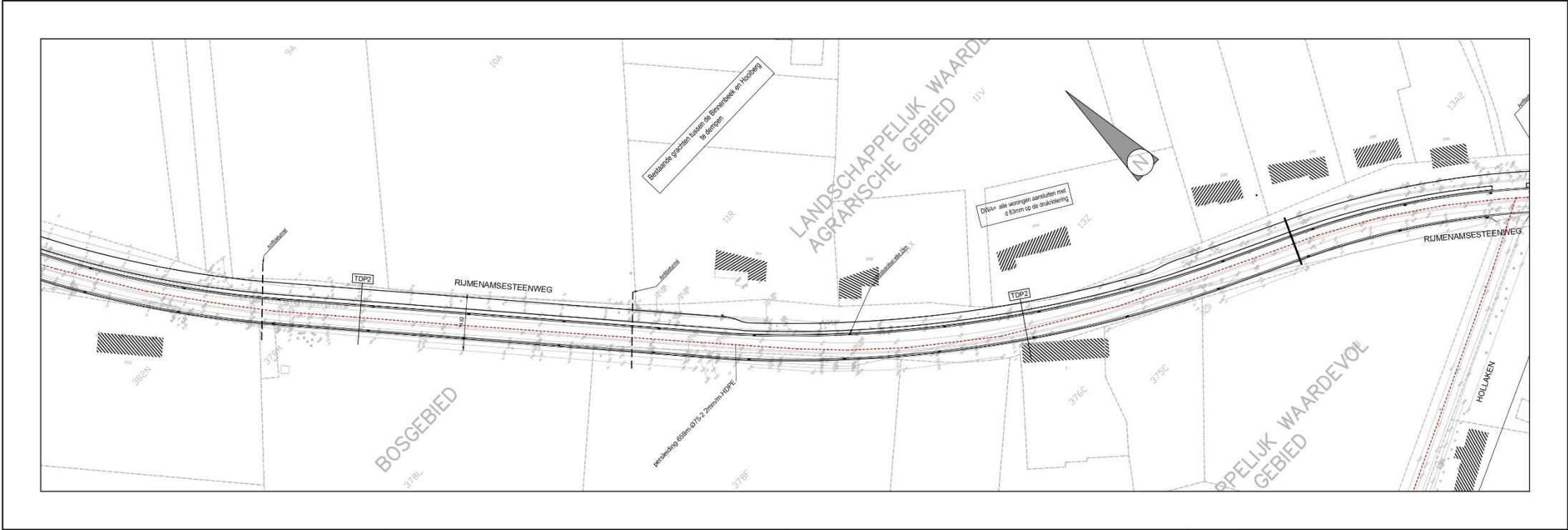
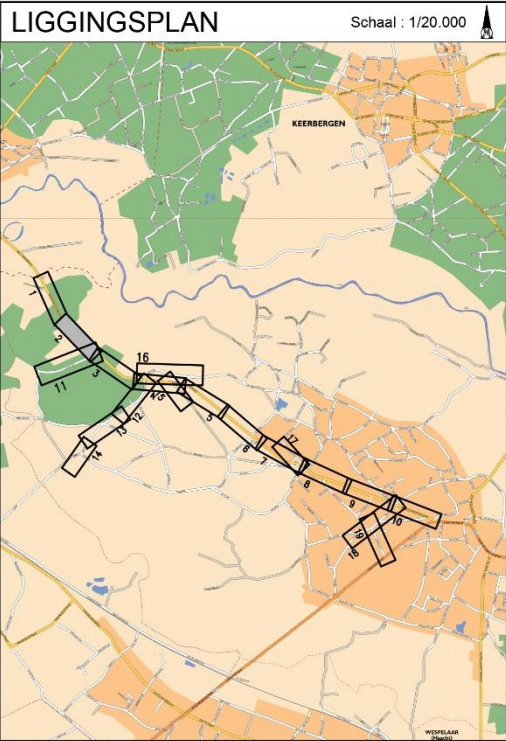
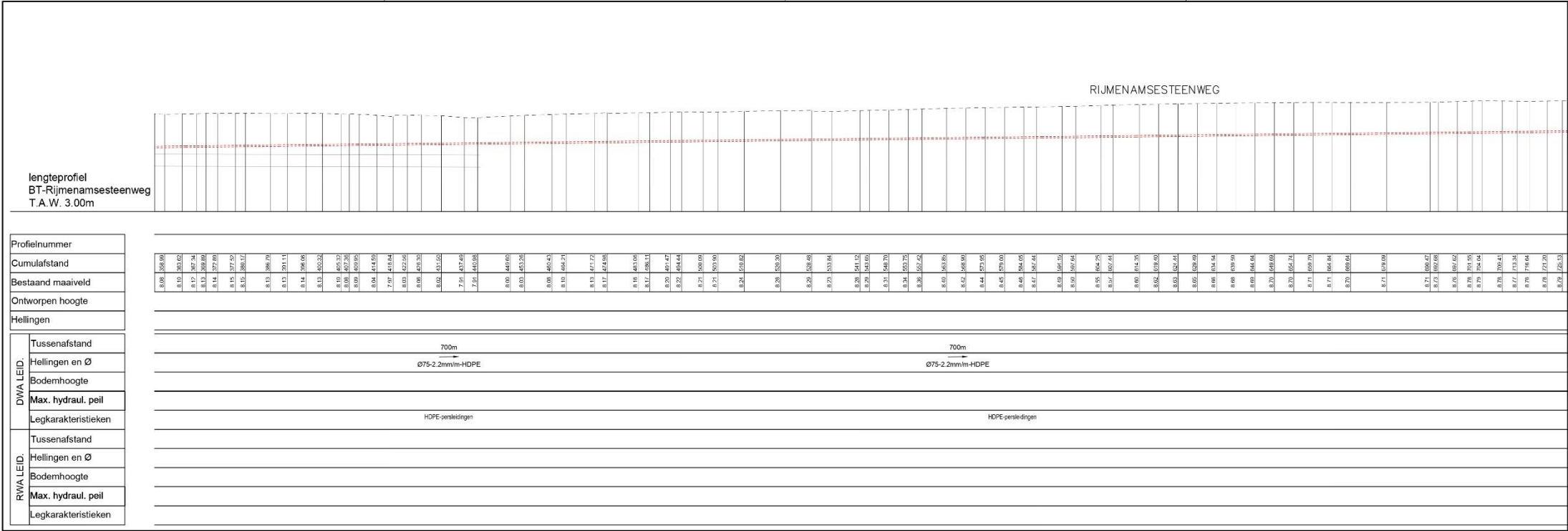

Figuur 7. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijnmenamsesteenweg deel 1.

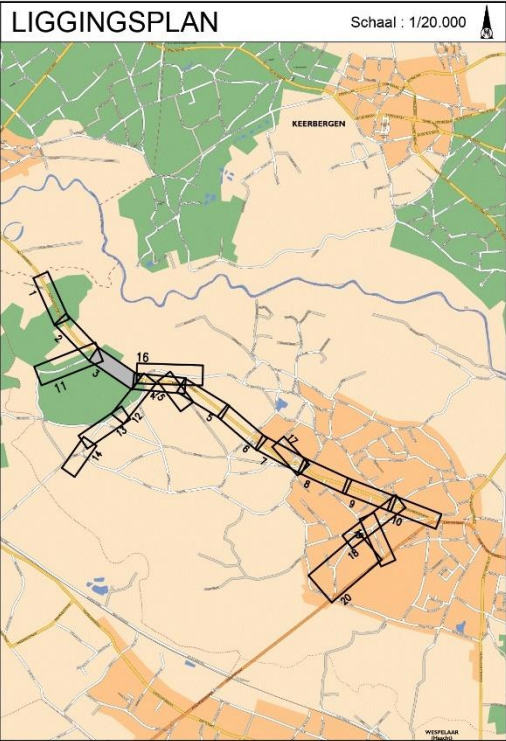
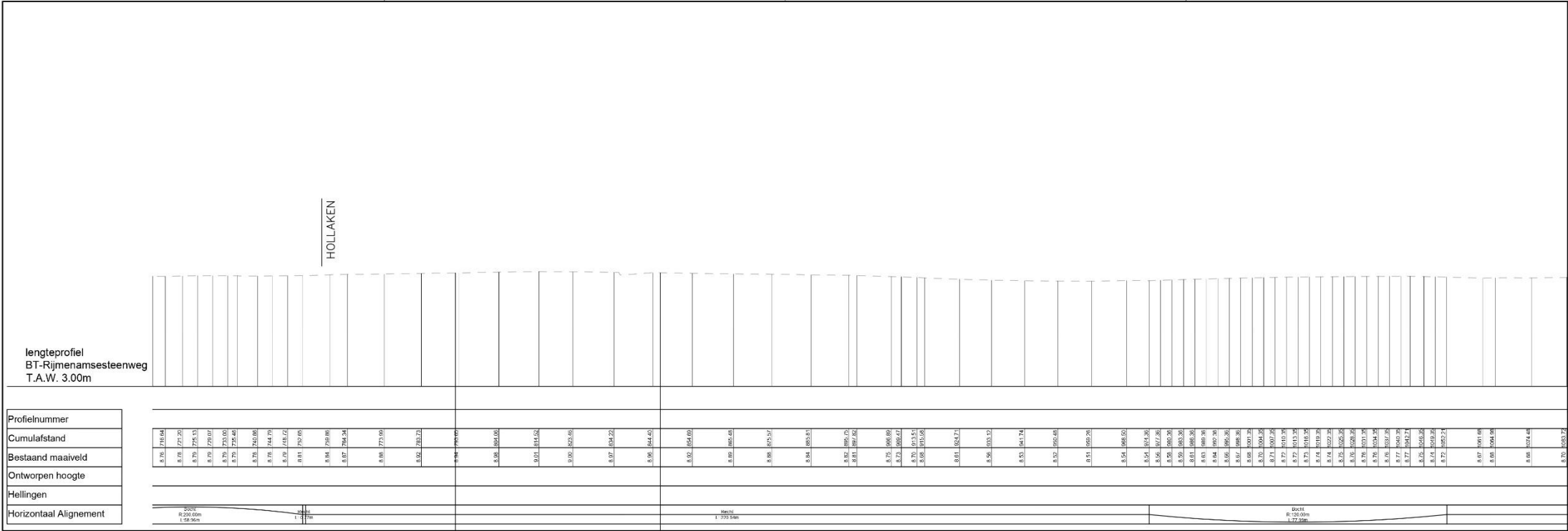

Figuur 8. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 2.

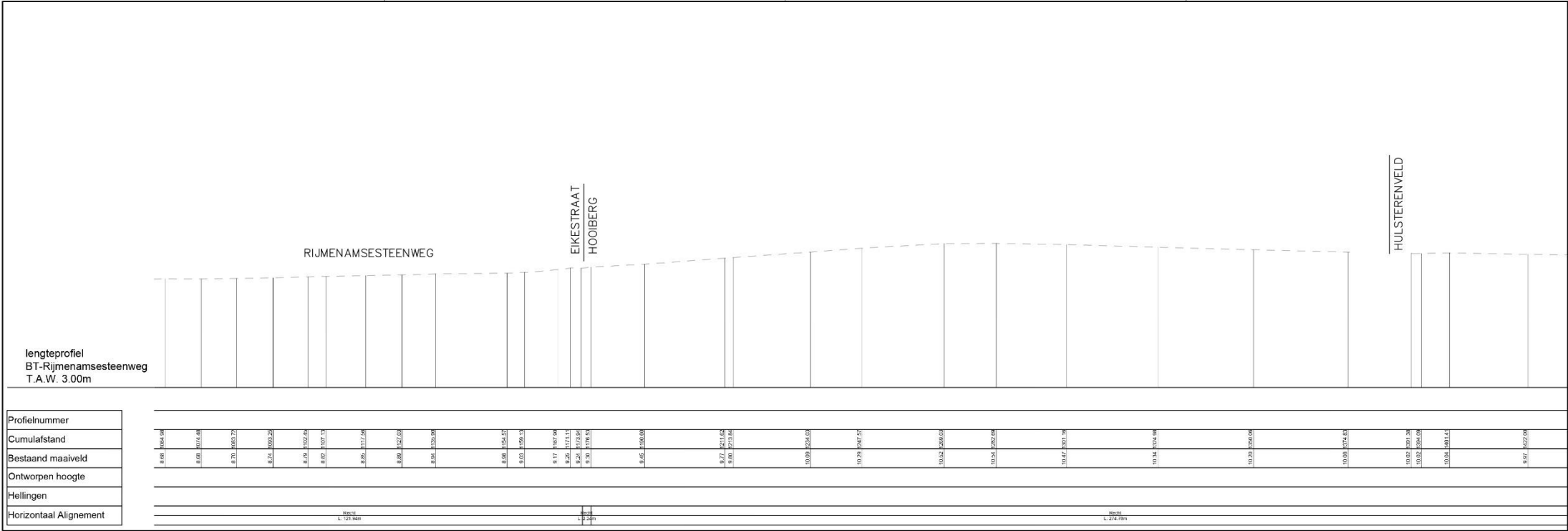
Figuur 9. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 2.

Figuur 10. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 3.

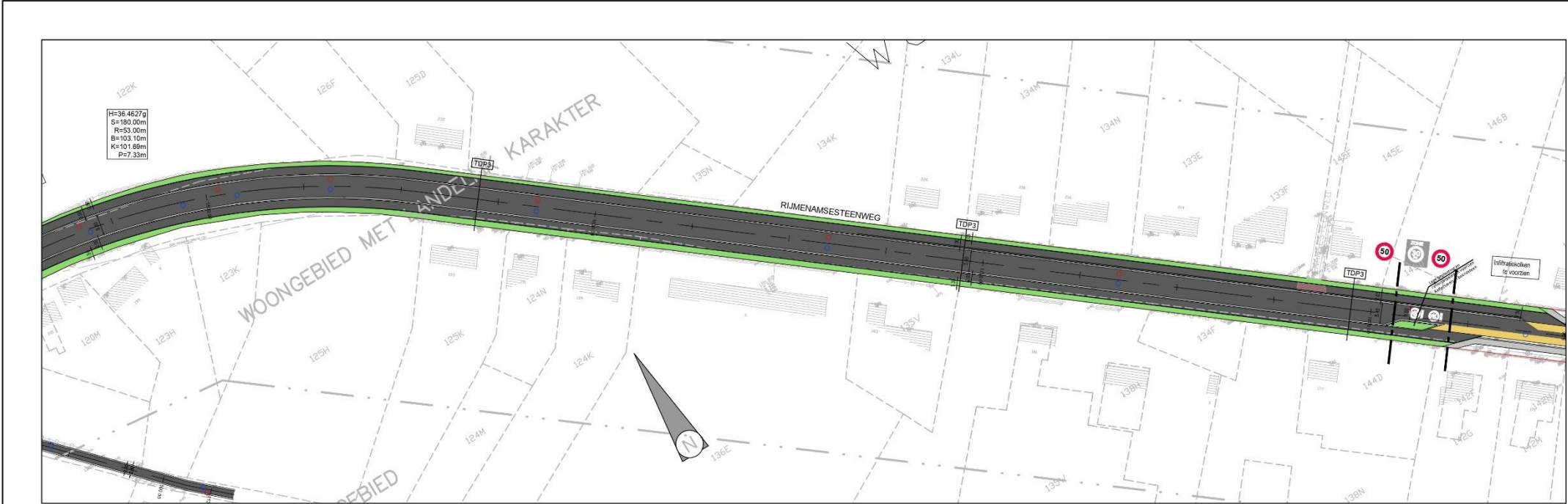
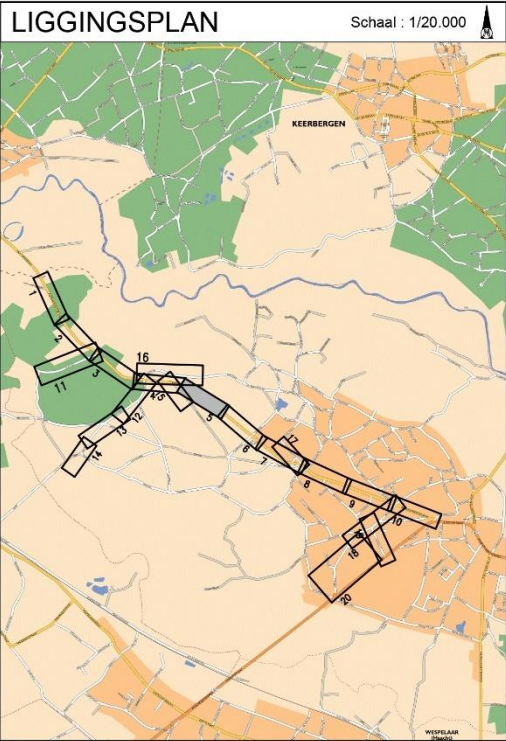
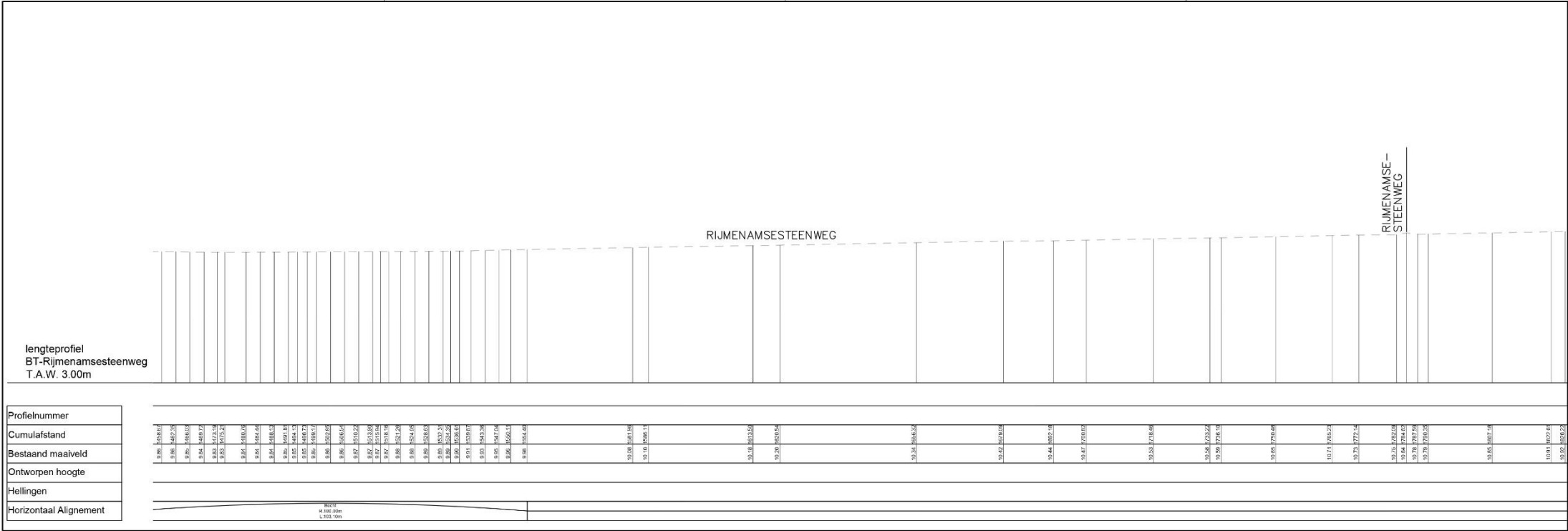

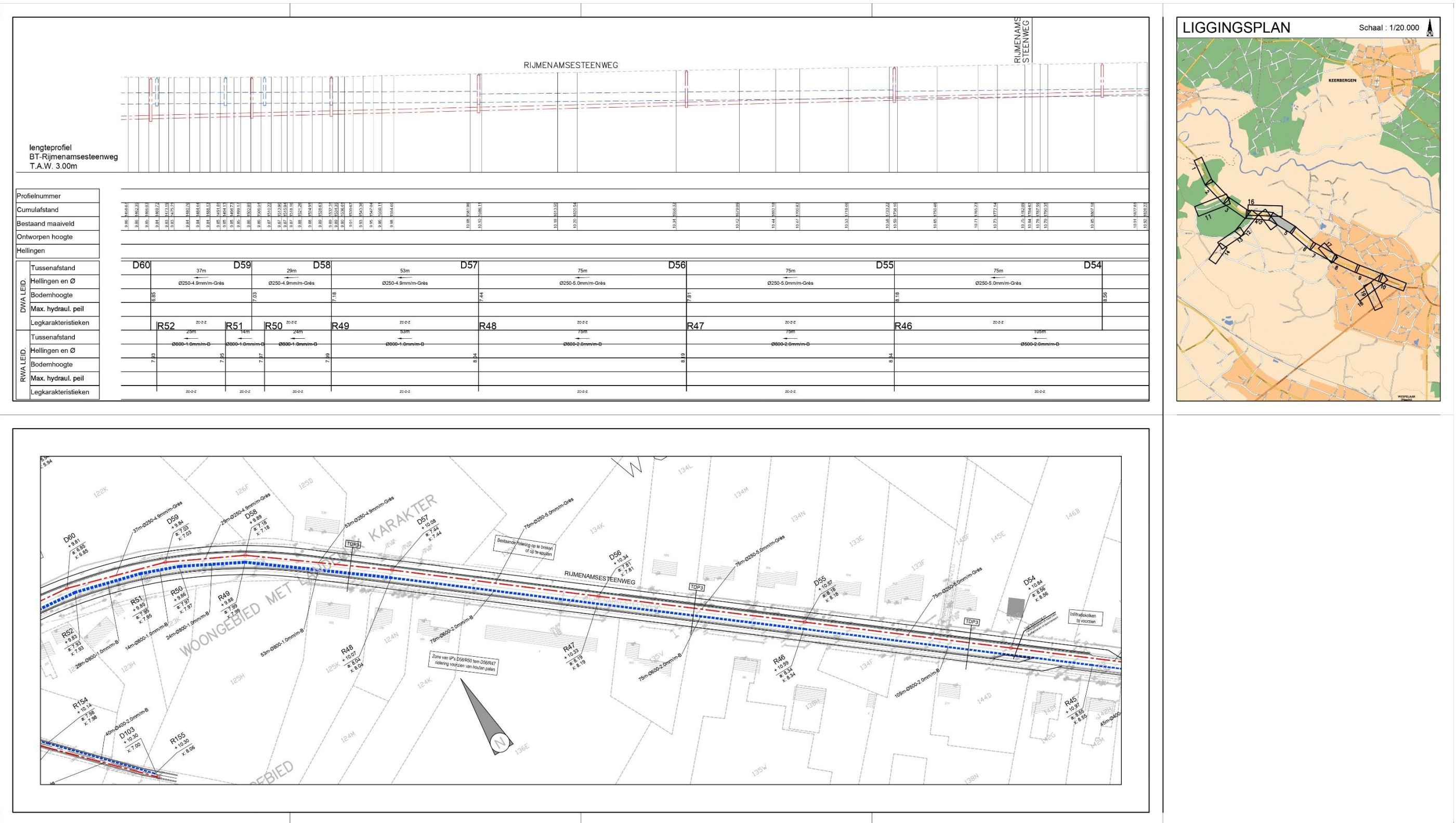

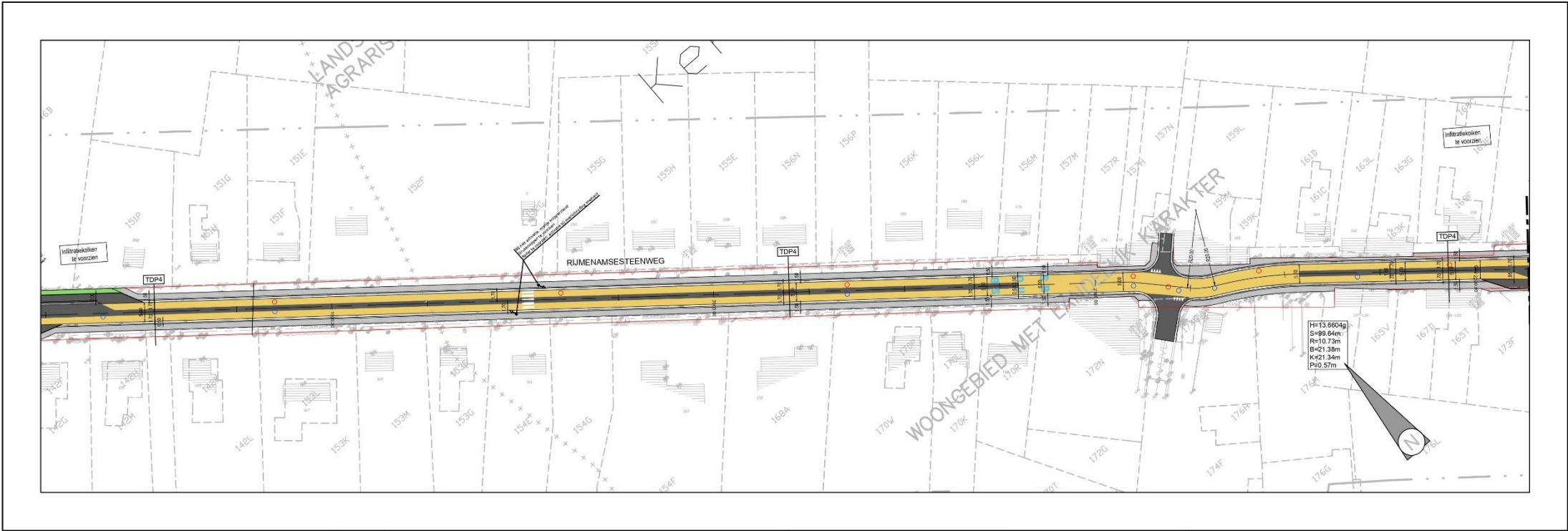
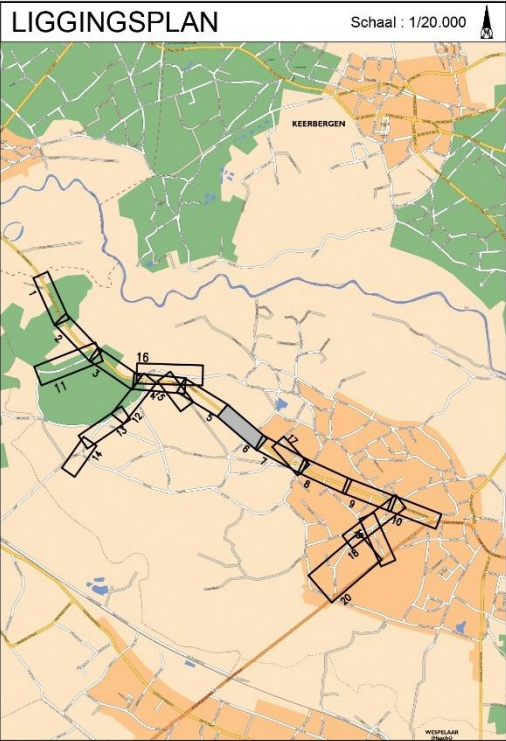
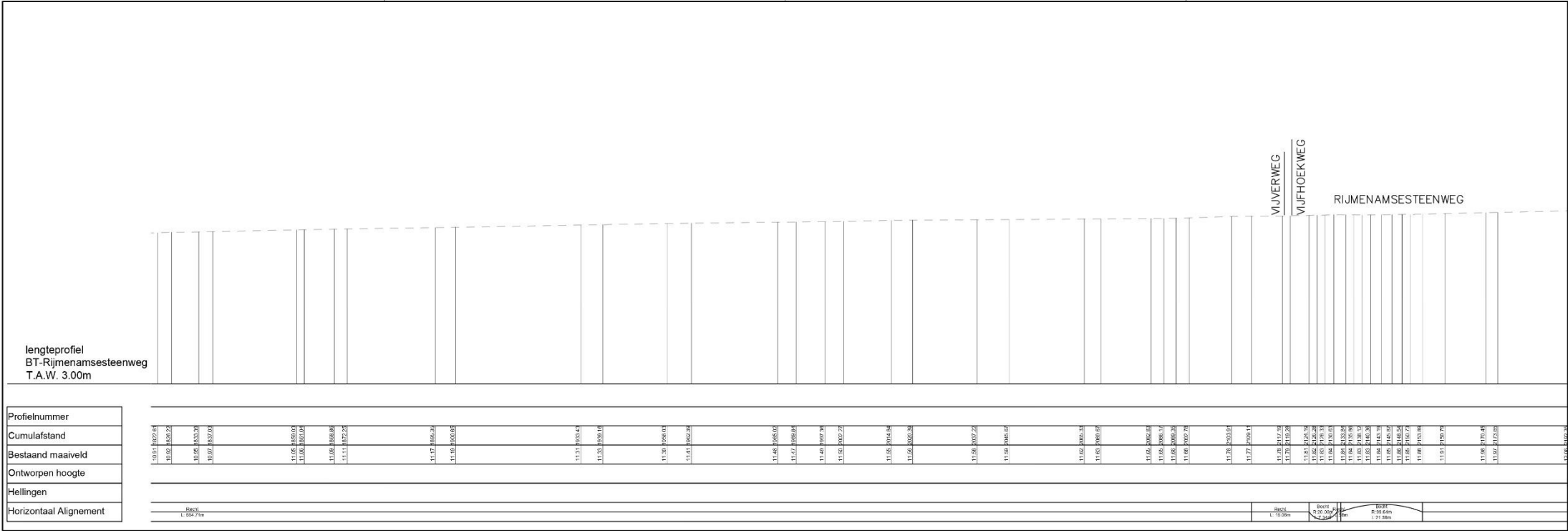

Figuur 14. Grondplan nieuwe toestand: wegniswerken Rijmenamsesteenweg deel 5.

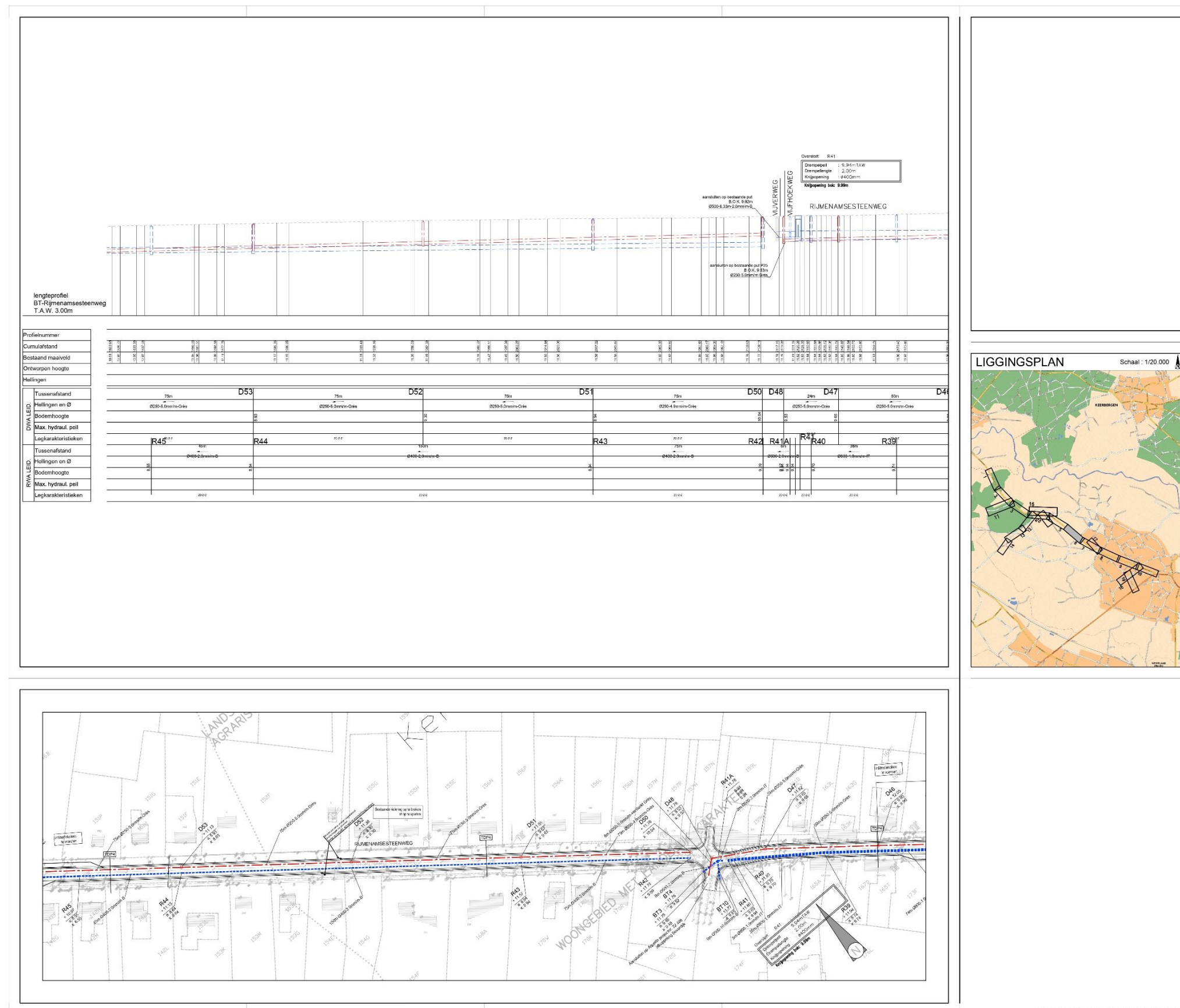

Figuur 15. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 5.

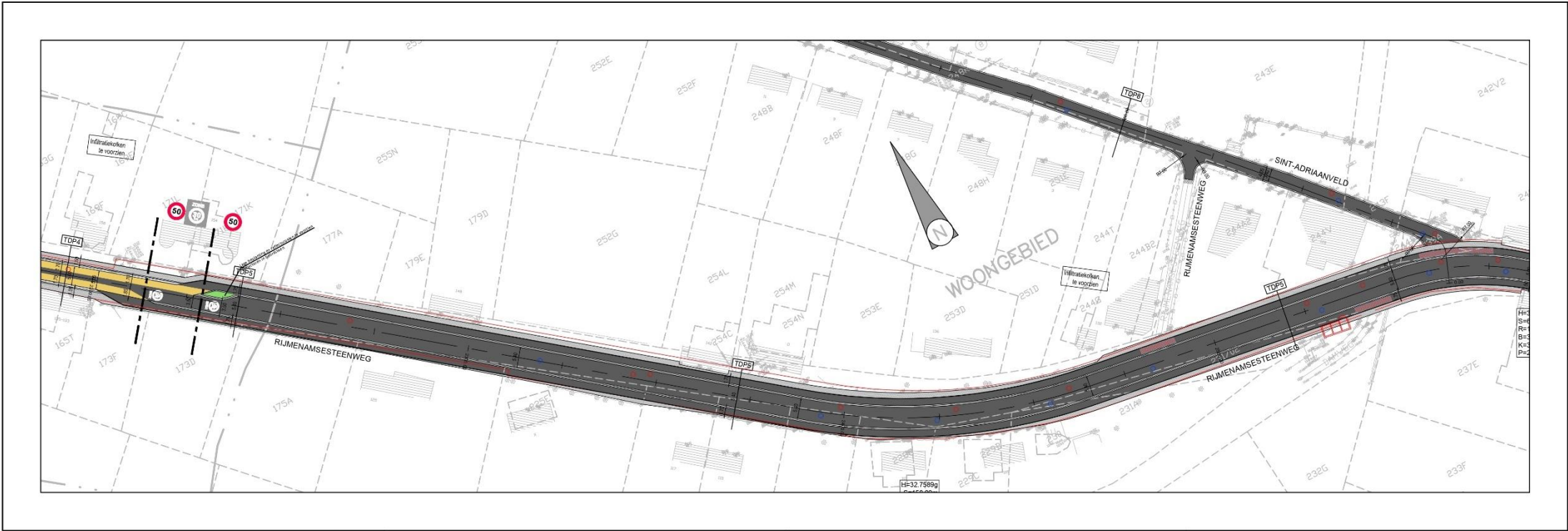
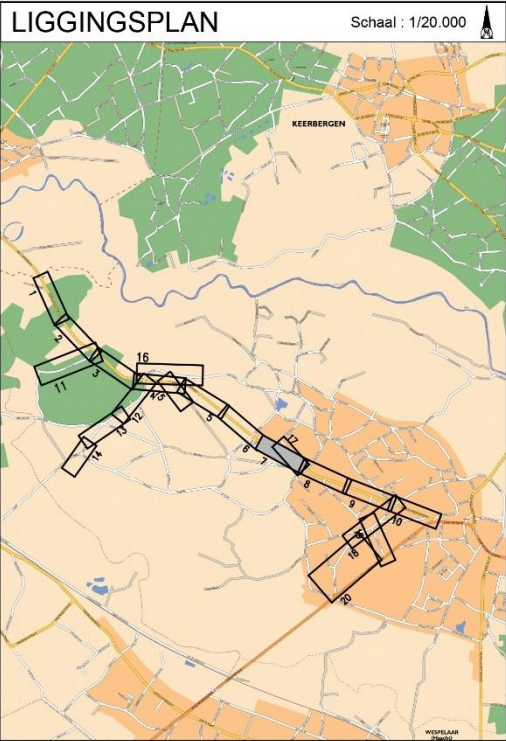
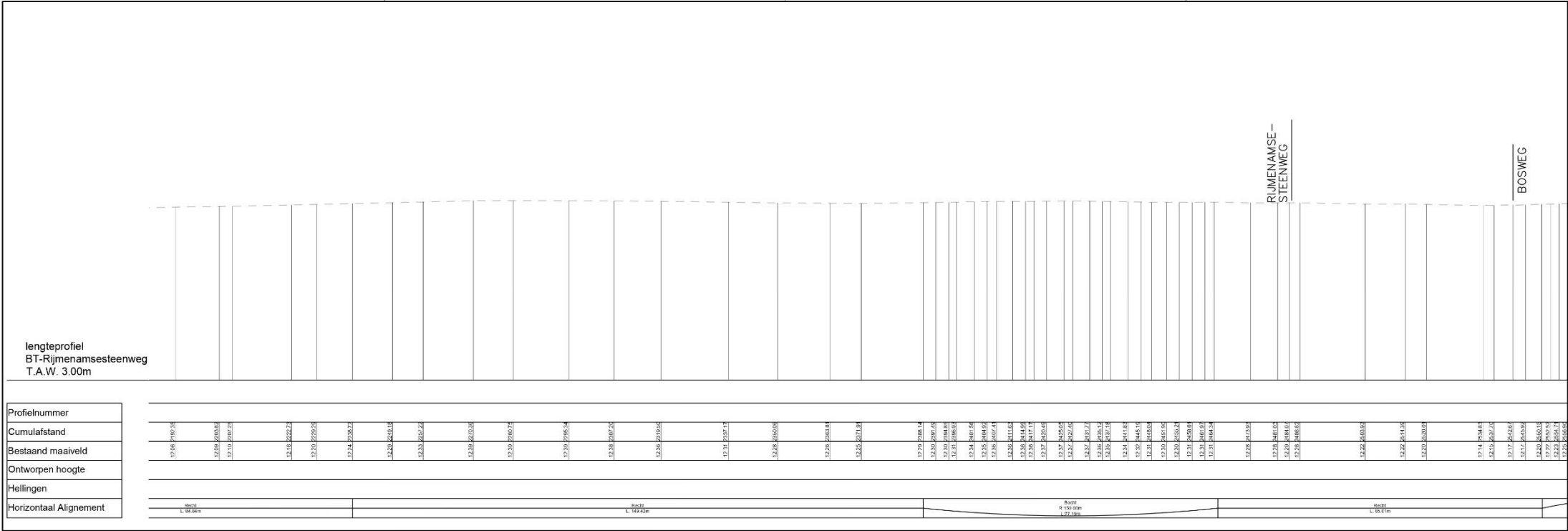

Figuur 16. Grondplan nieuwe toestand: wegniswerken Rijmenamsesteenweg deel 6.

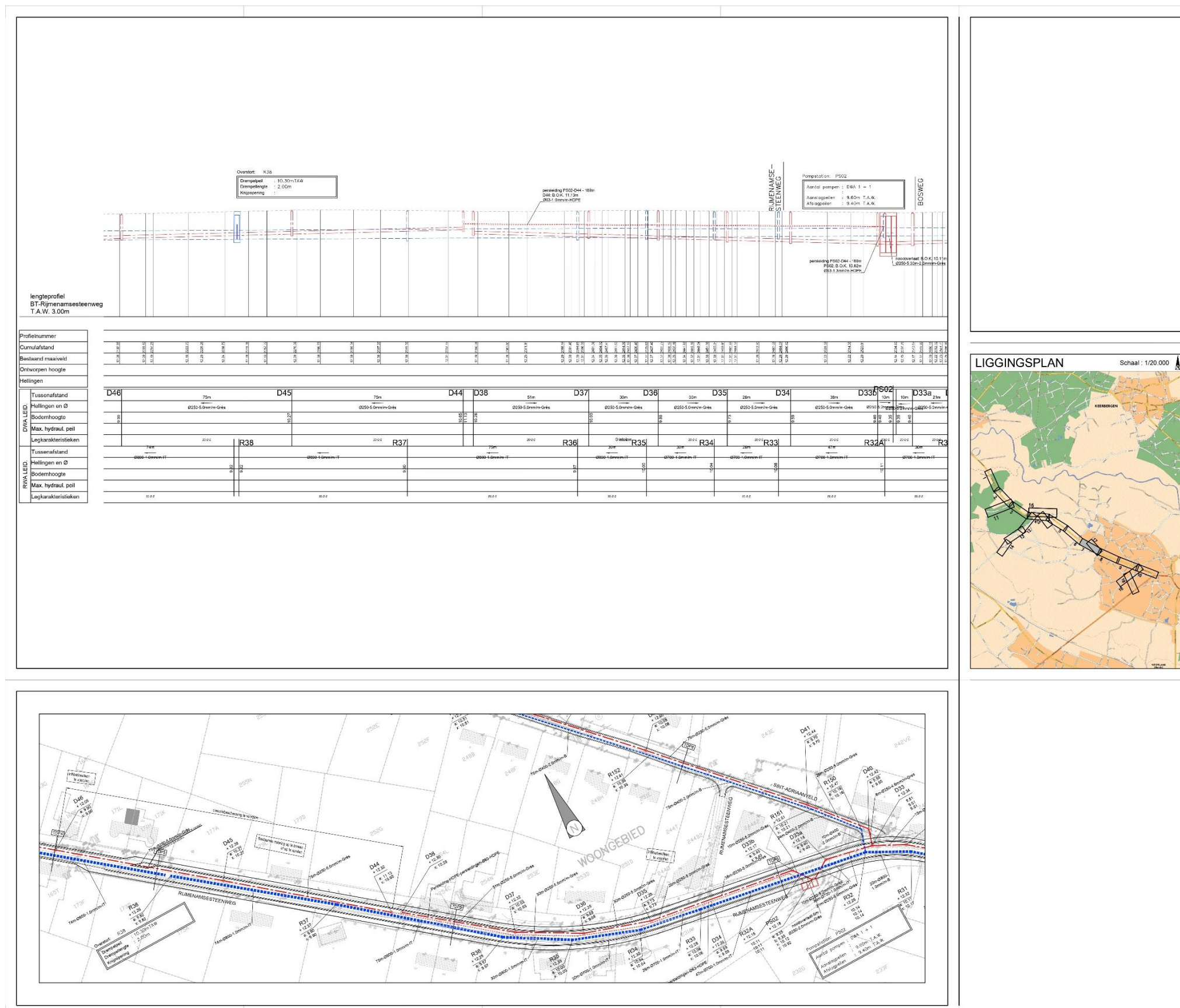

Figuur 17. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 6.

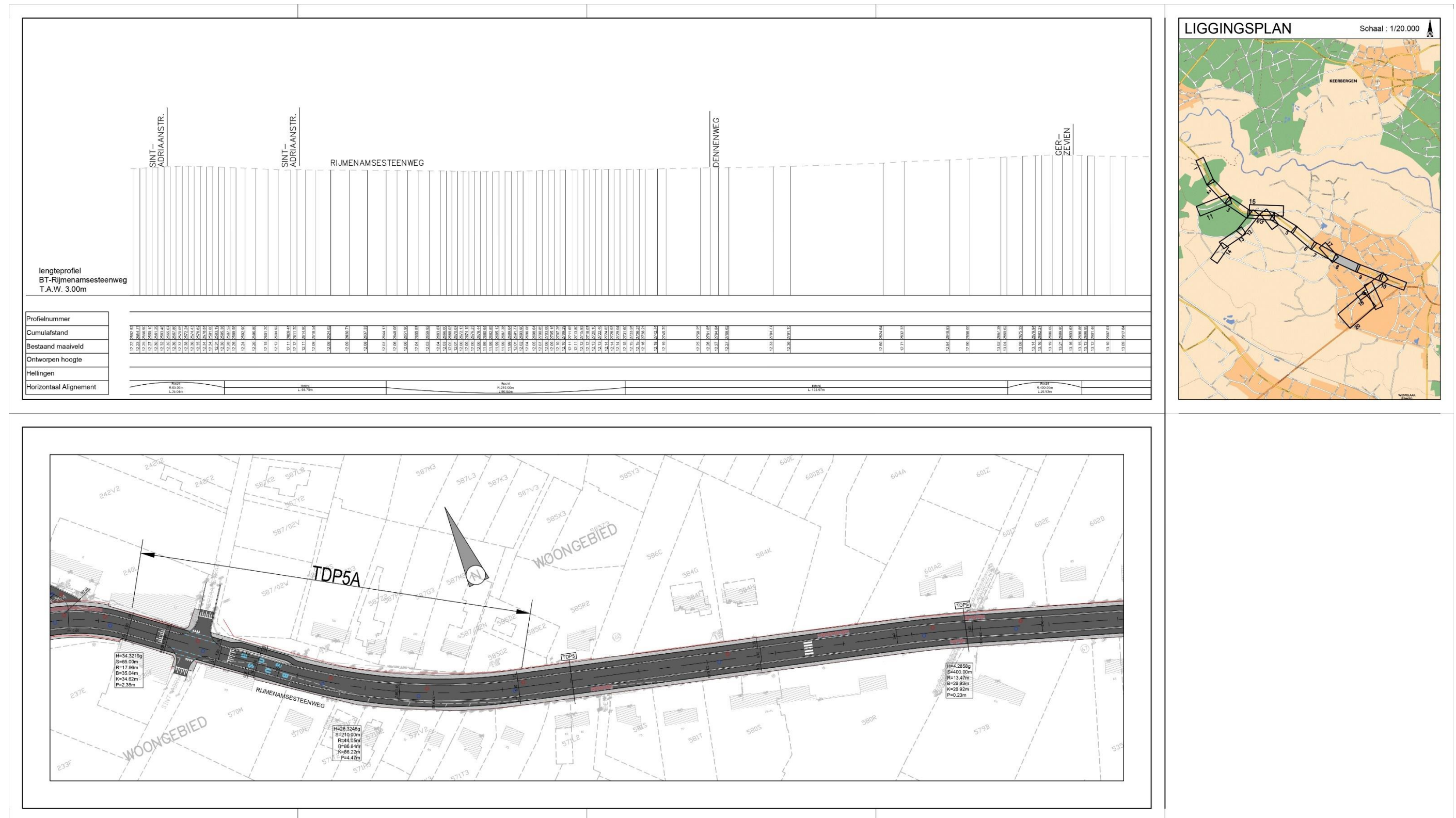

Figuur 18. Grondplan nieuwe toestand: wegniswerken Rijmenamsesteenweg deel 7.

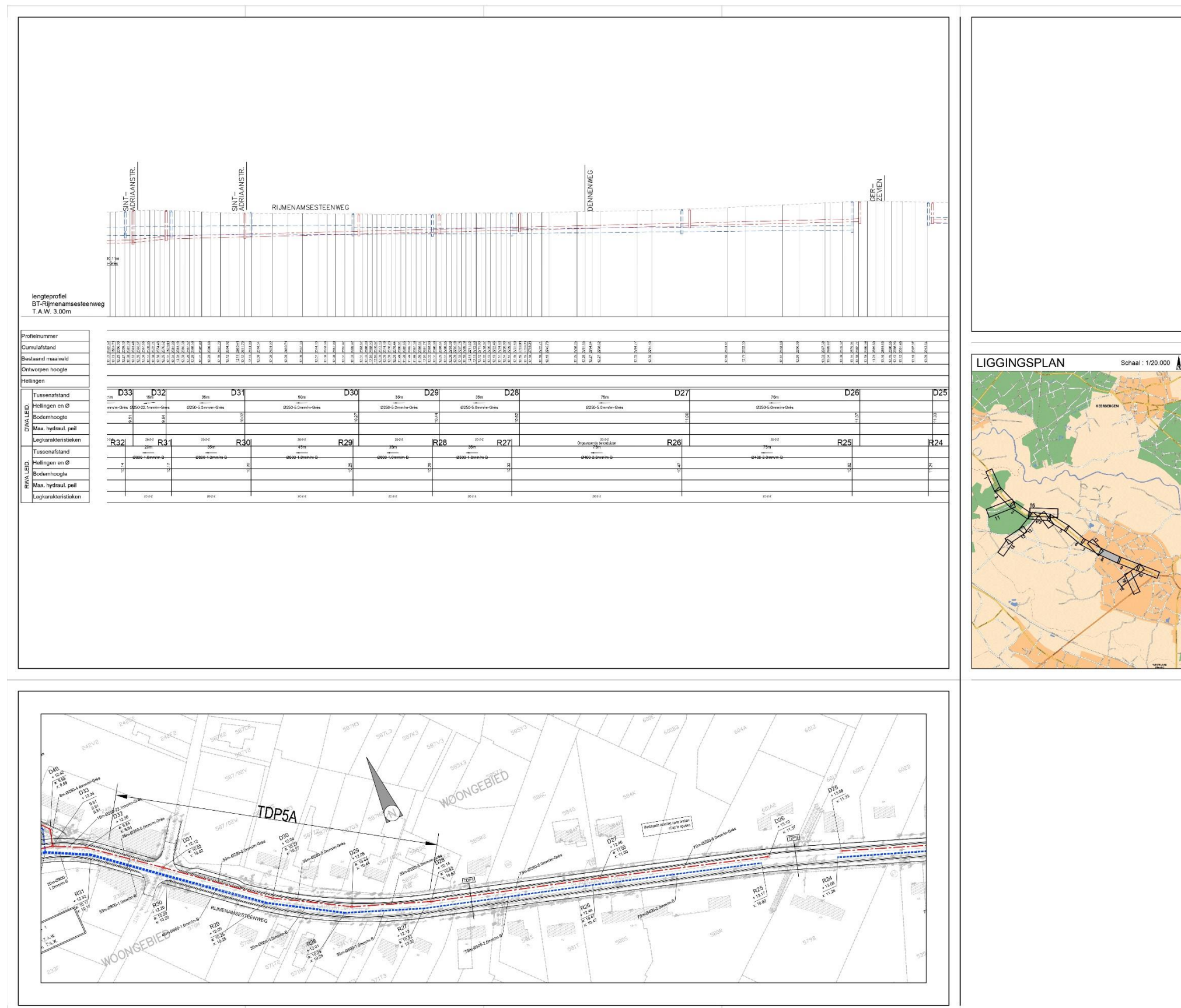

Figuur 19. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 7.

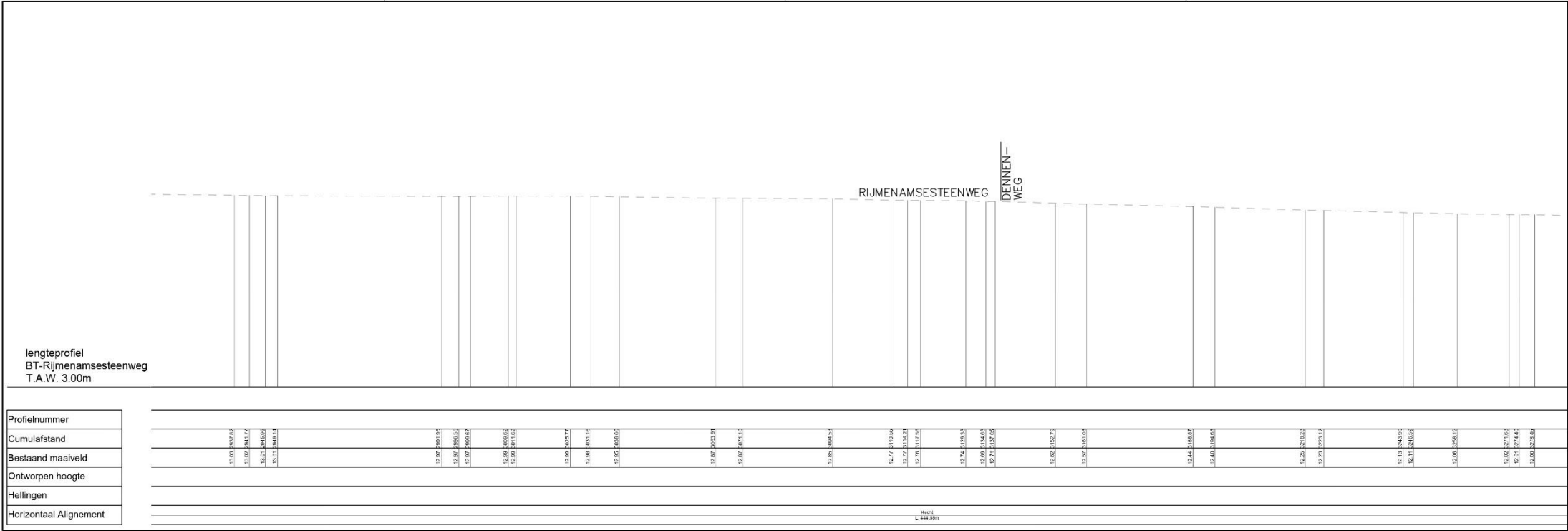

Figuur 20. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 8.

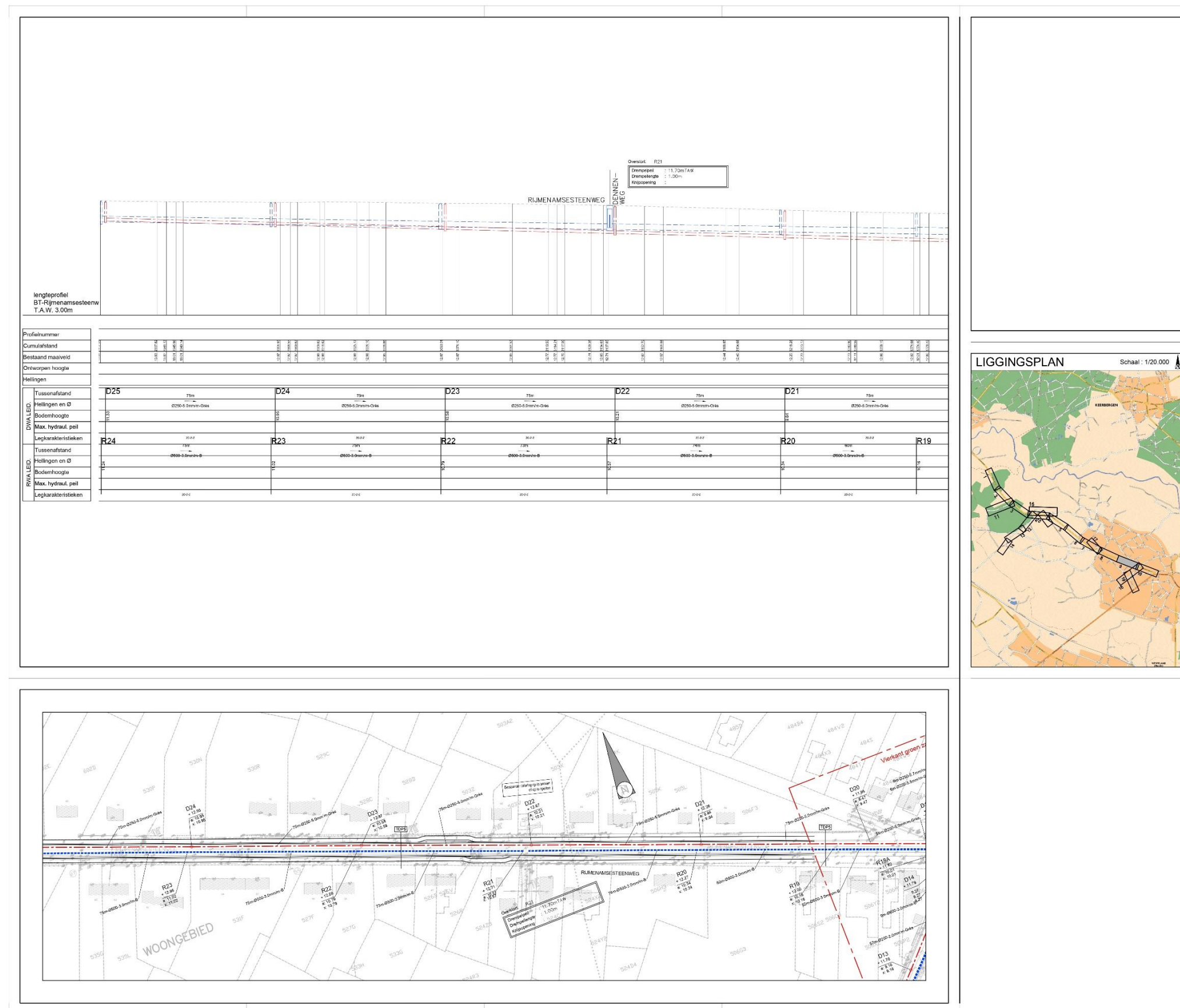

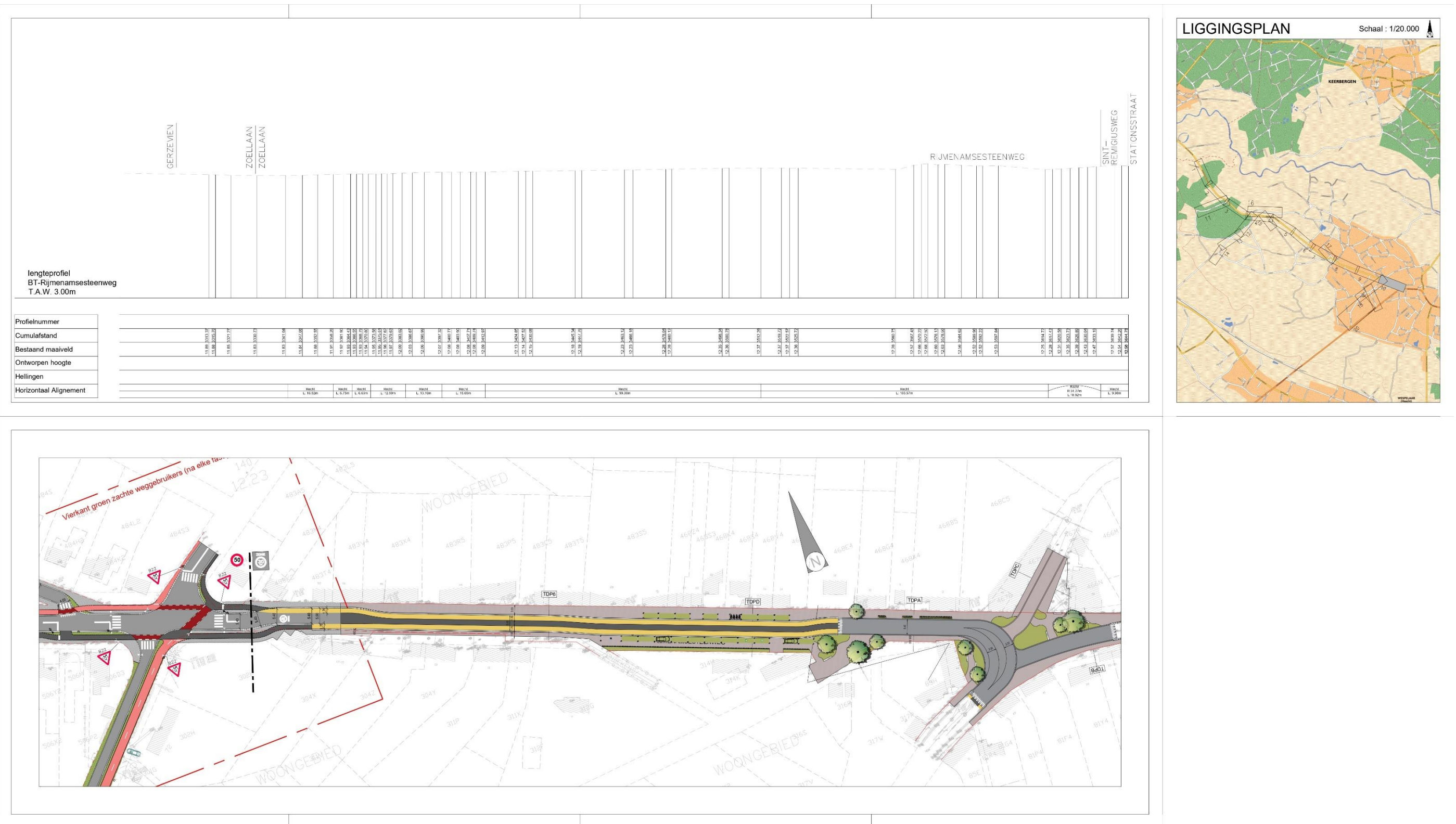
Figuur 21. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 8.

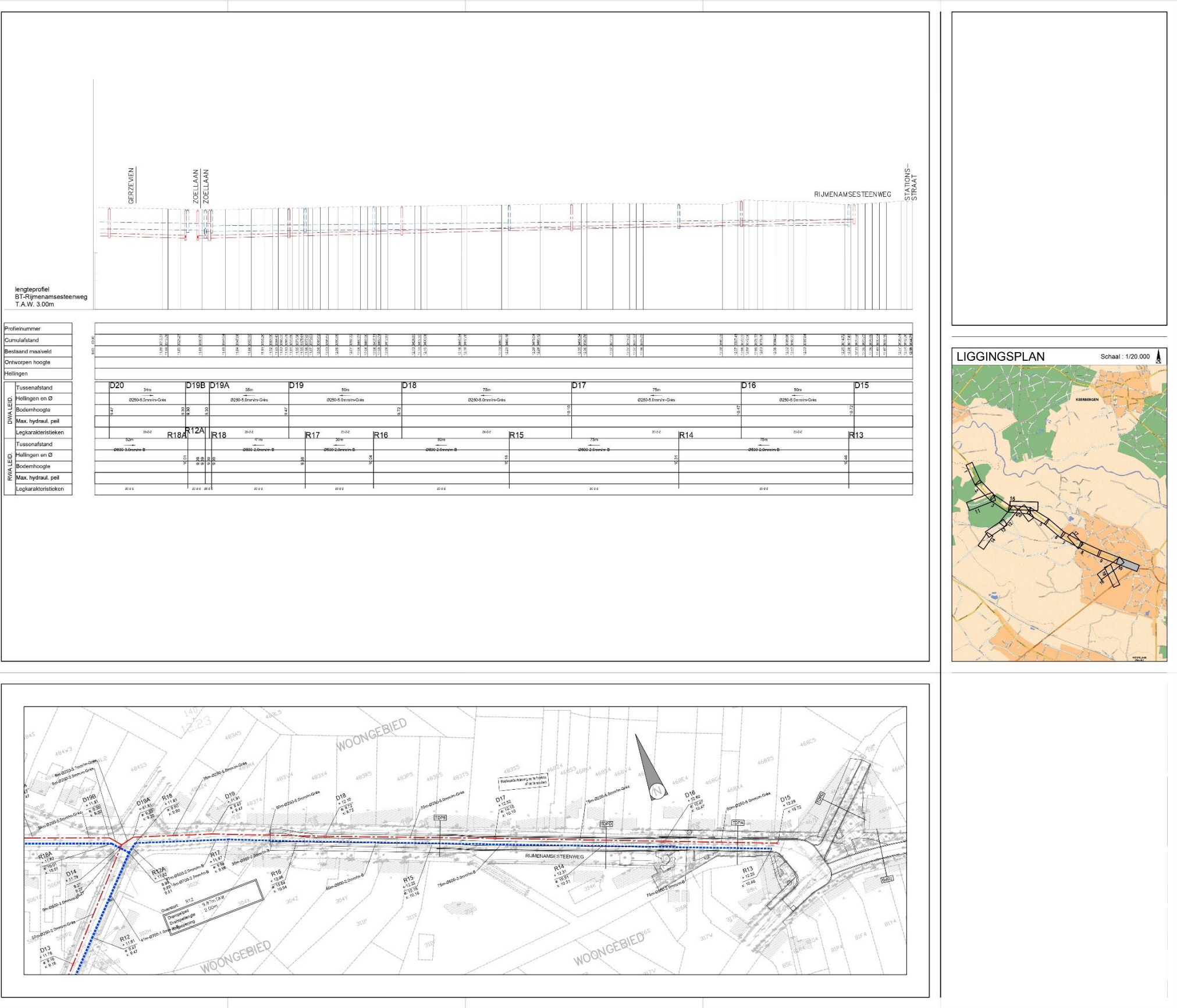

Figuur 23. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 9.

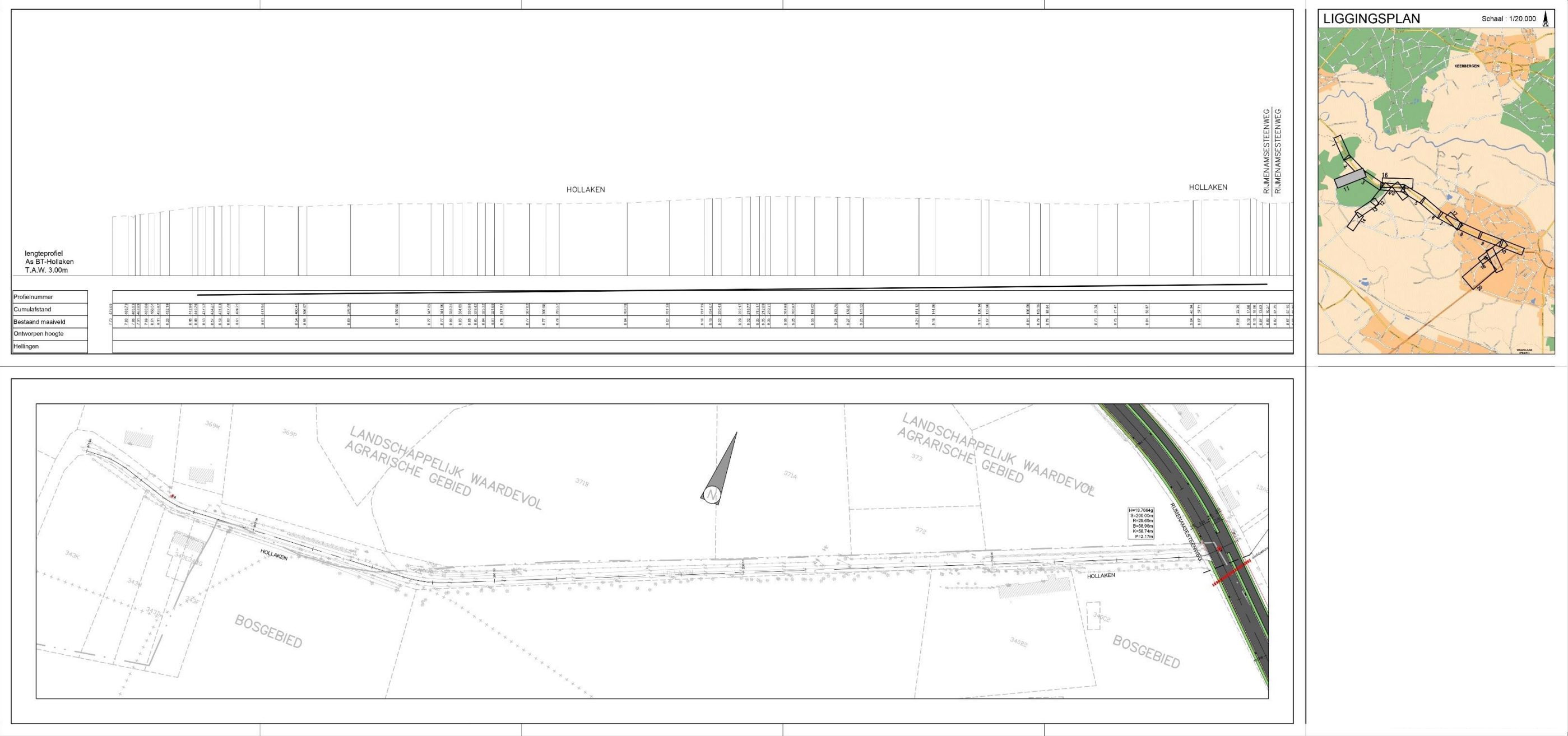

Figuur 24. Grondplan nieuwe toestand: weginiswerken Rijnmenamsesteenweg deel 10.

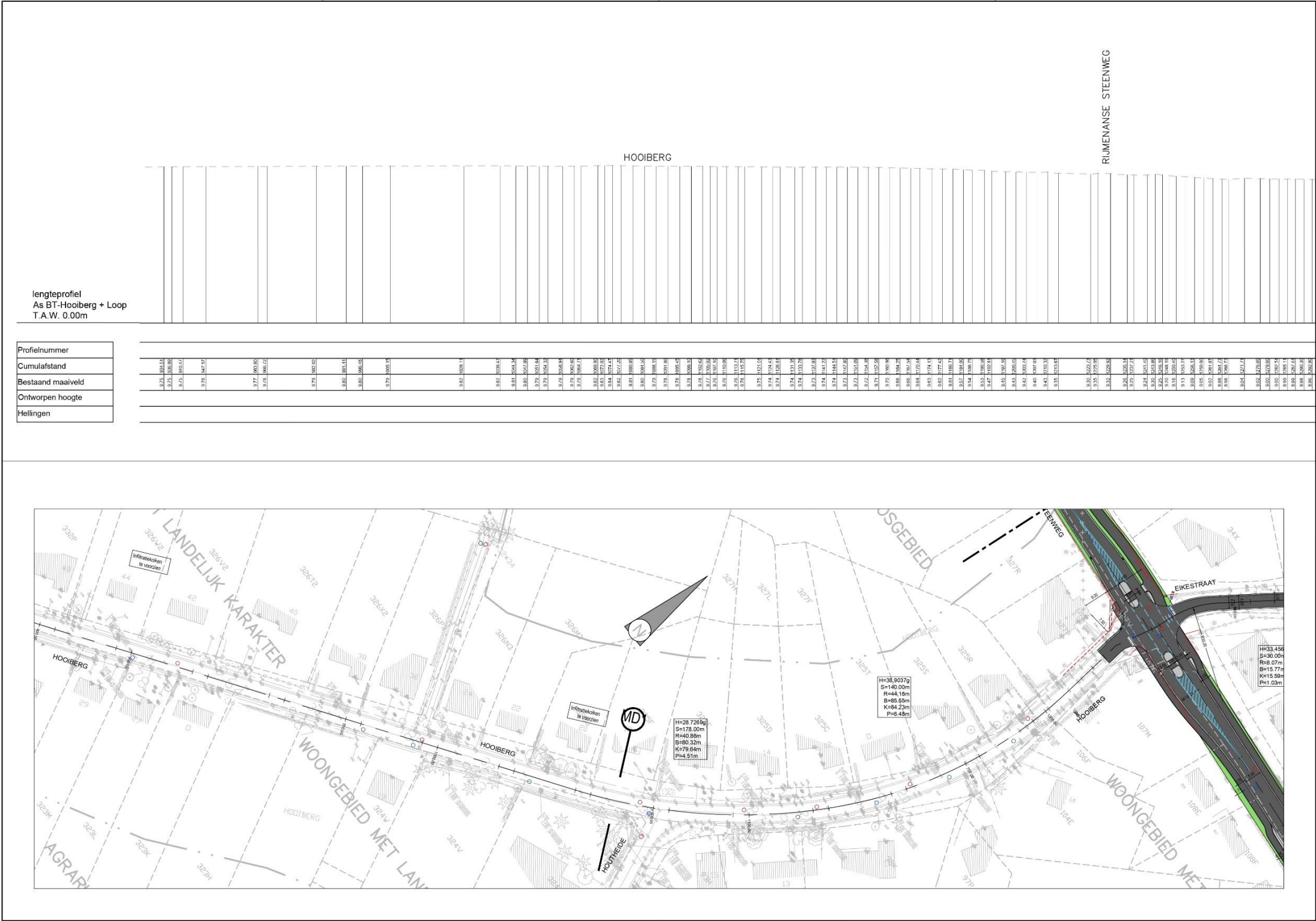
Figuur 25. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 10.

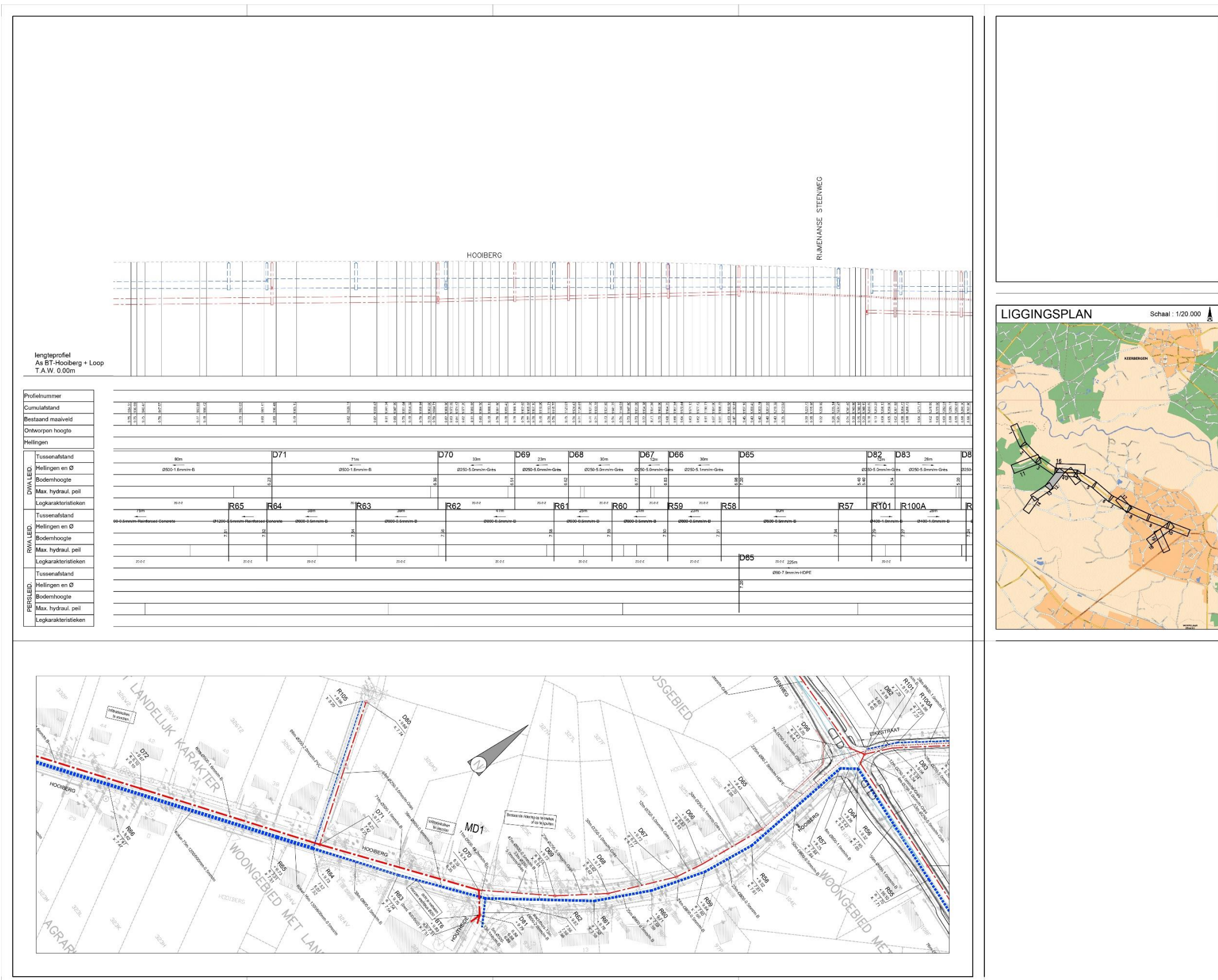
Figuur 26. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hollaken.

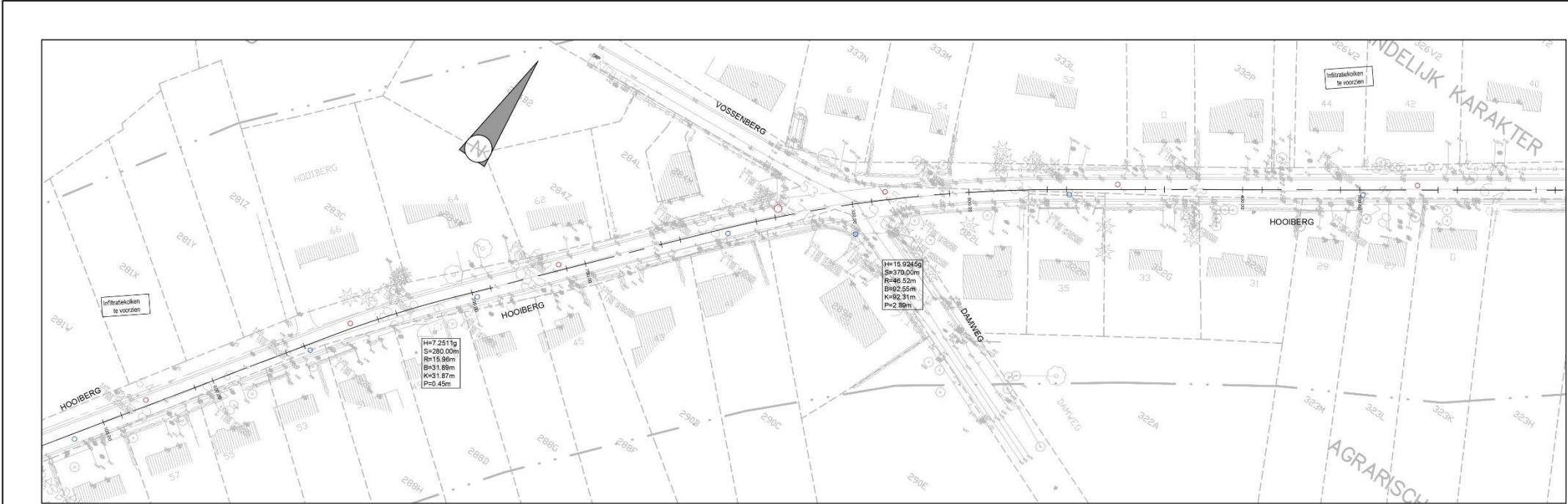
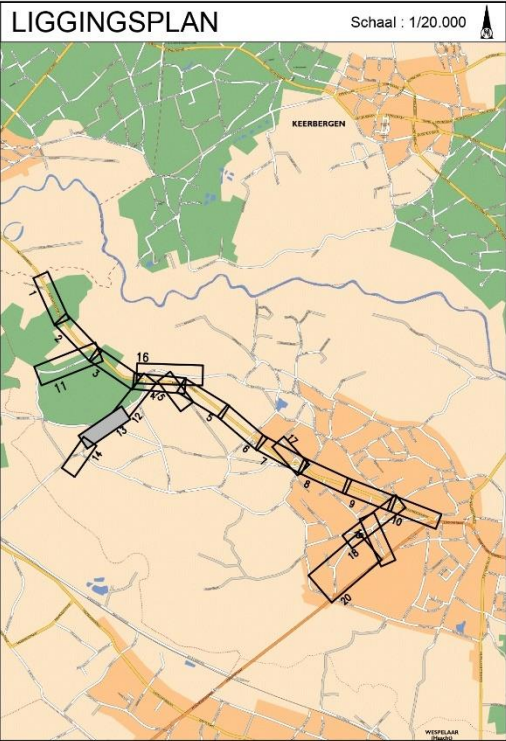
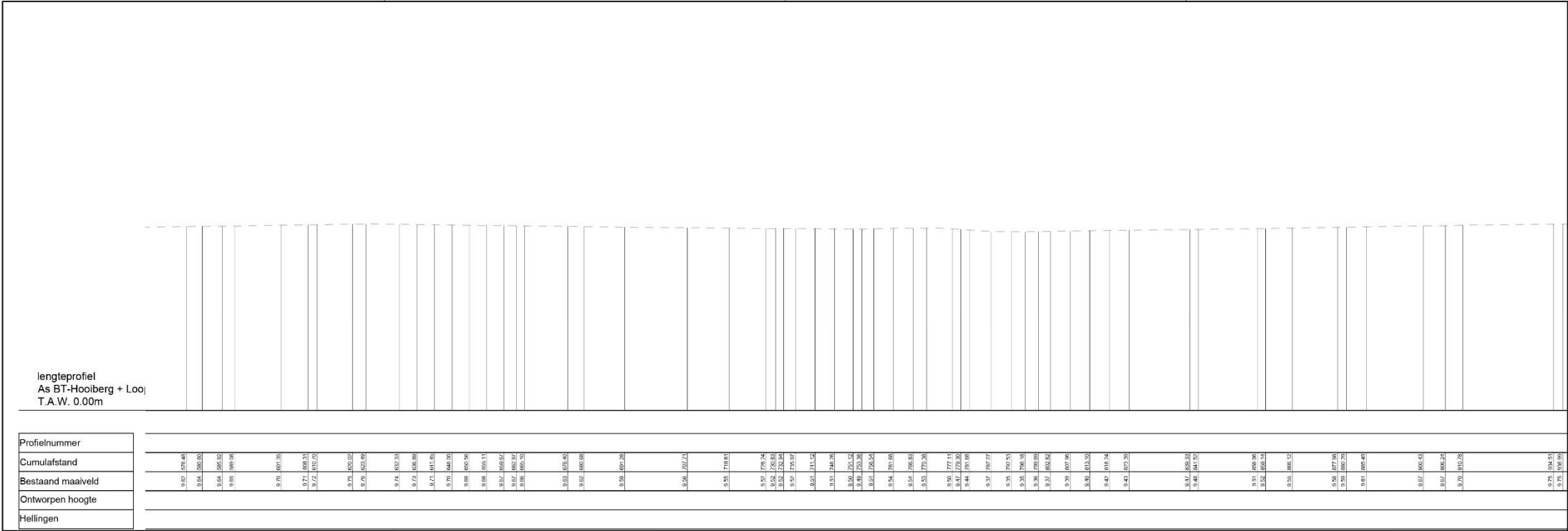

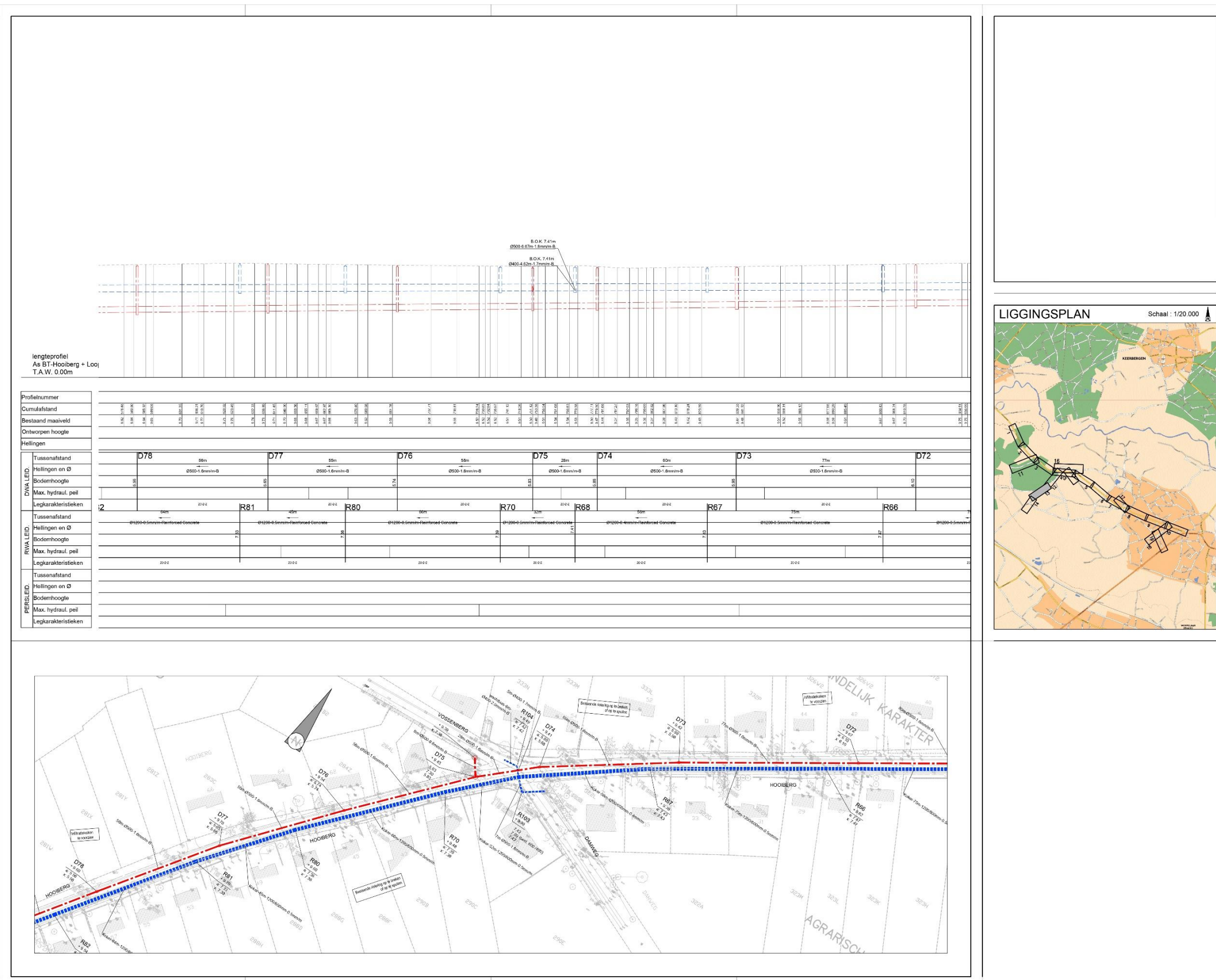

Figuur 29. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hooiberg deel 1.

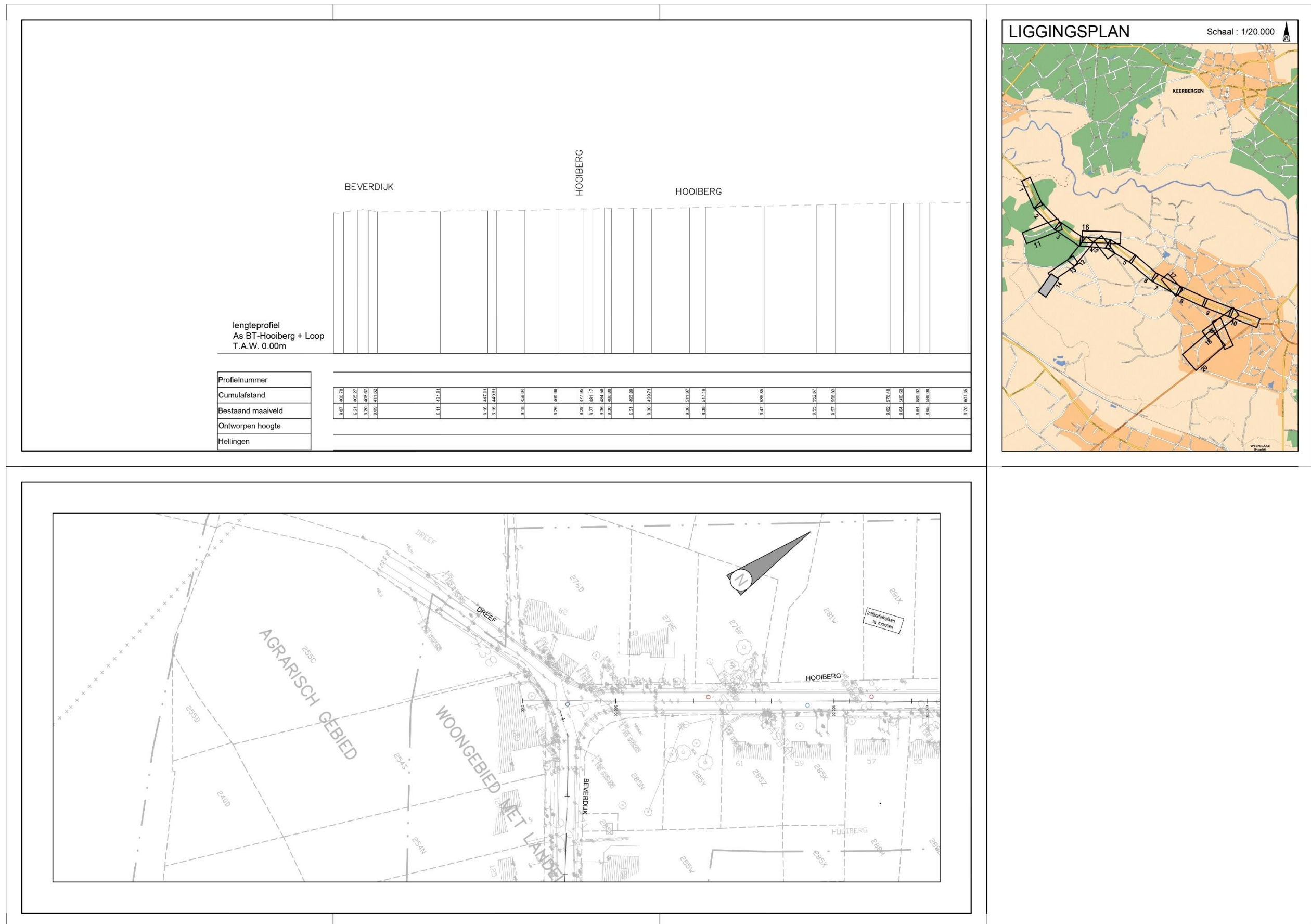

Figuur 30. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hooiberg deel 2.

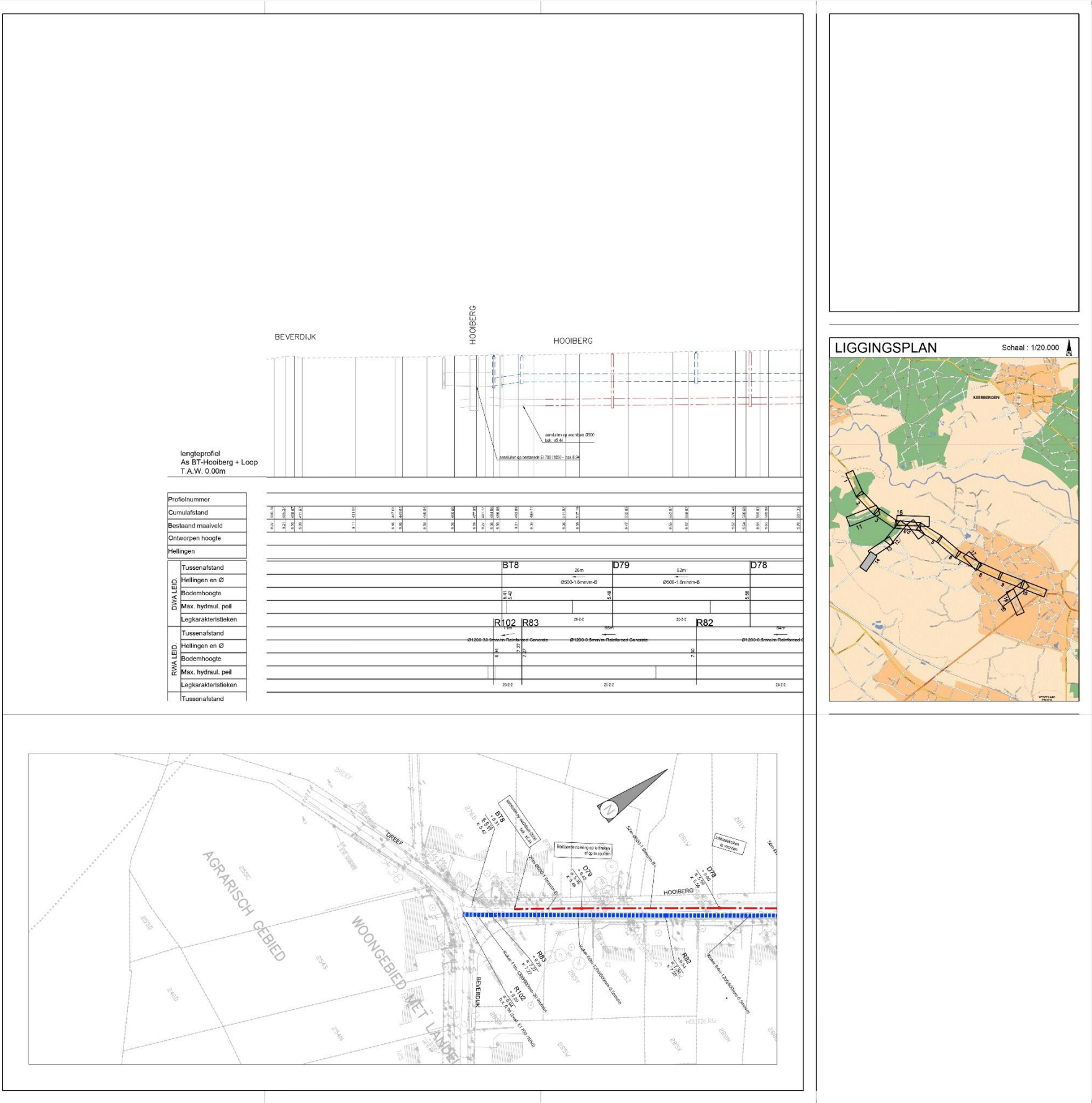

Figuur 31. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hooiberg deel 2.

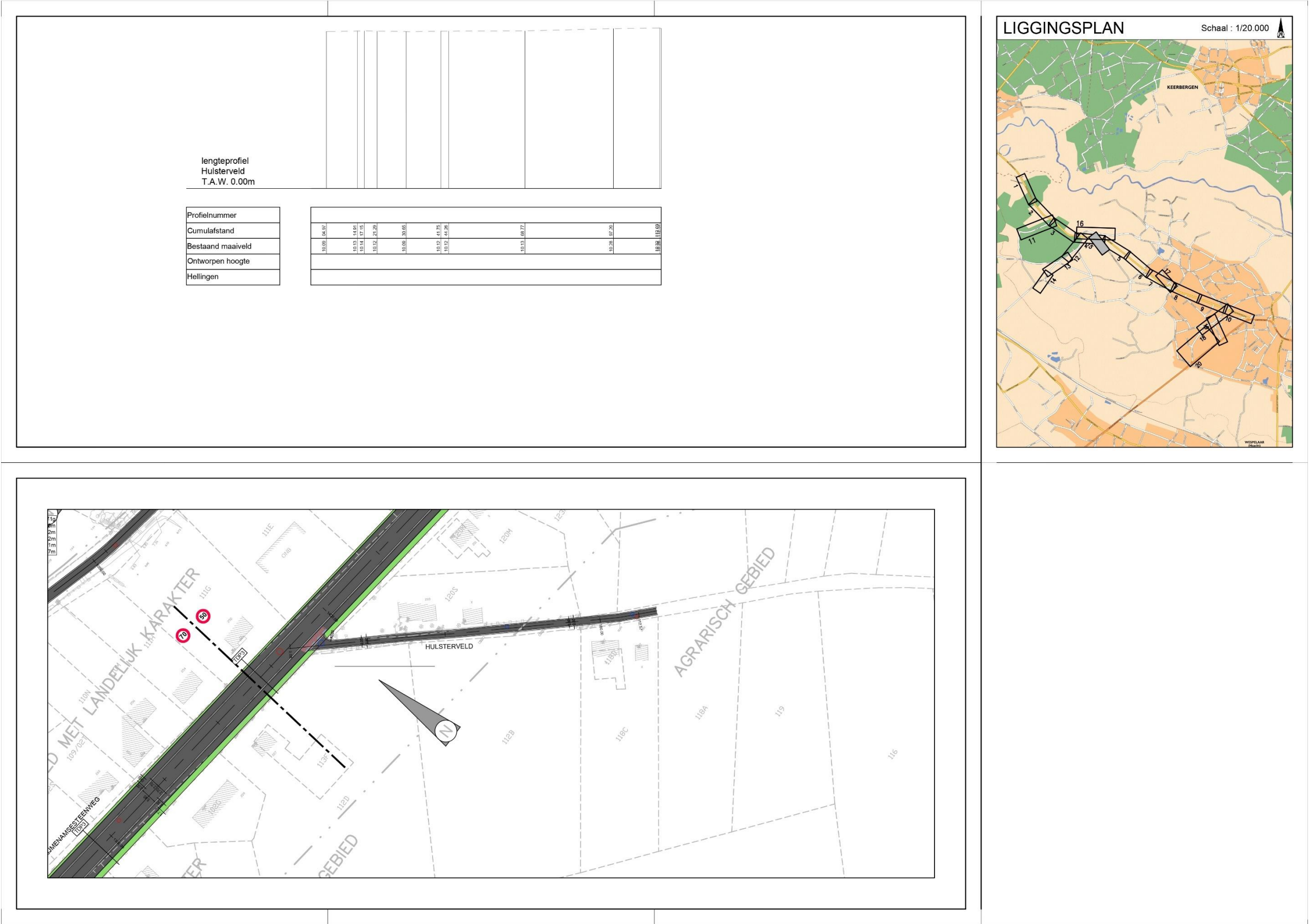

Figuur 32. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hooiberg deel 3.

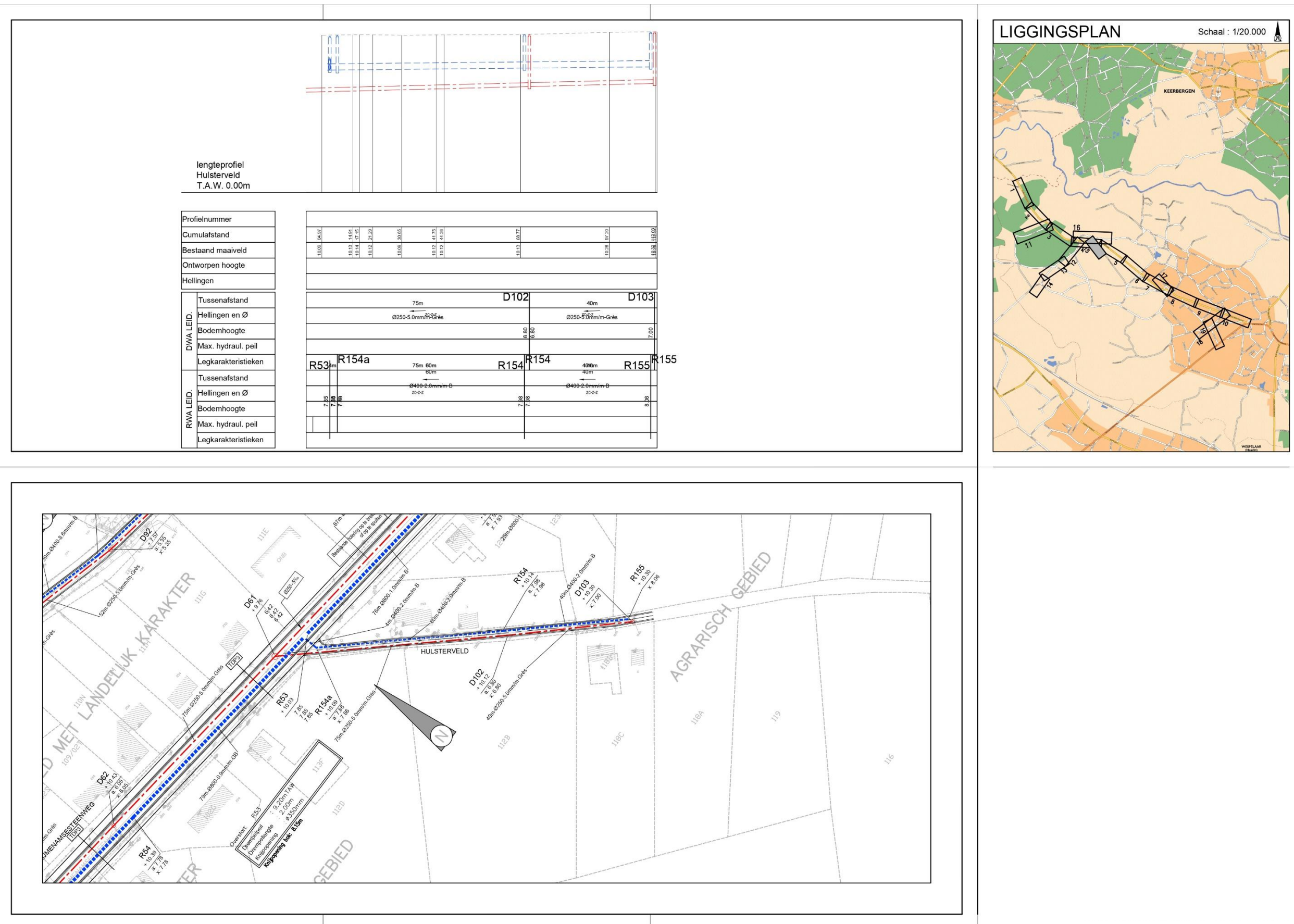

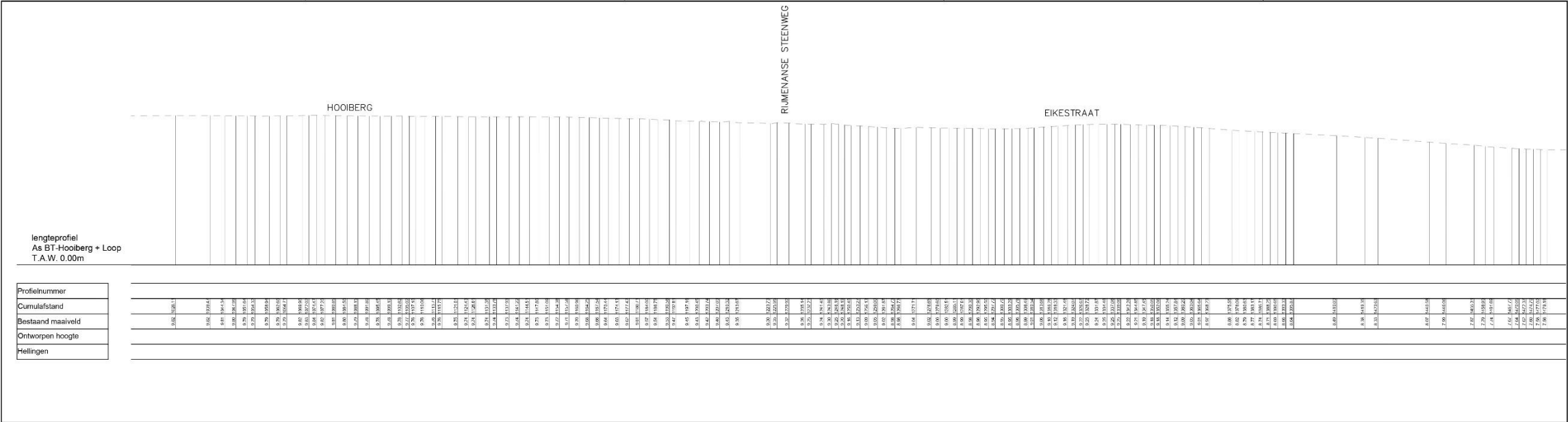
Figuur 33. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hooiberg deel 3.

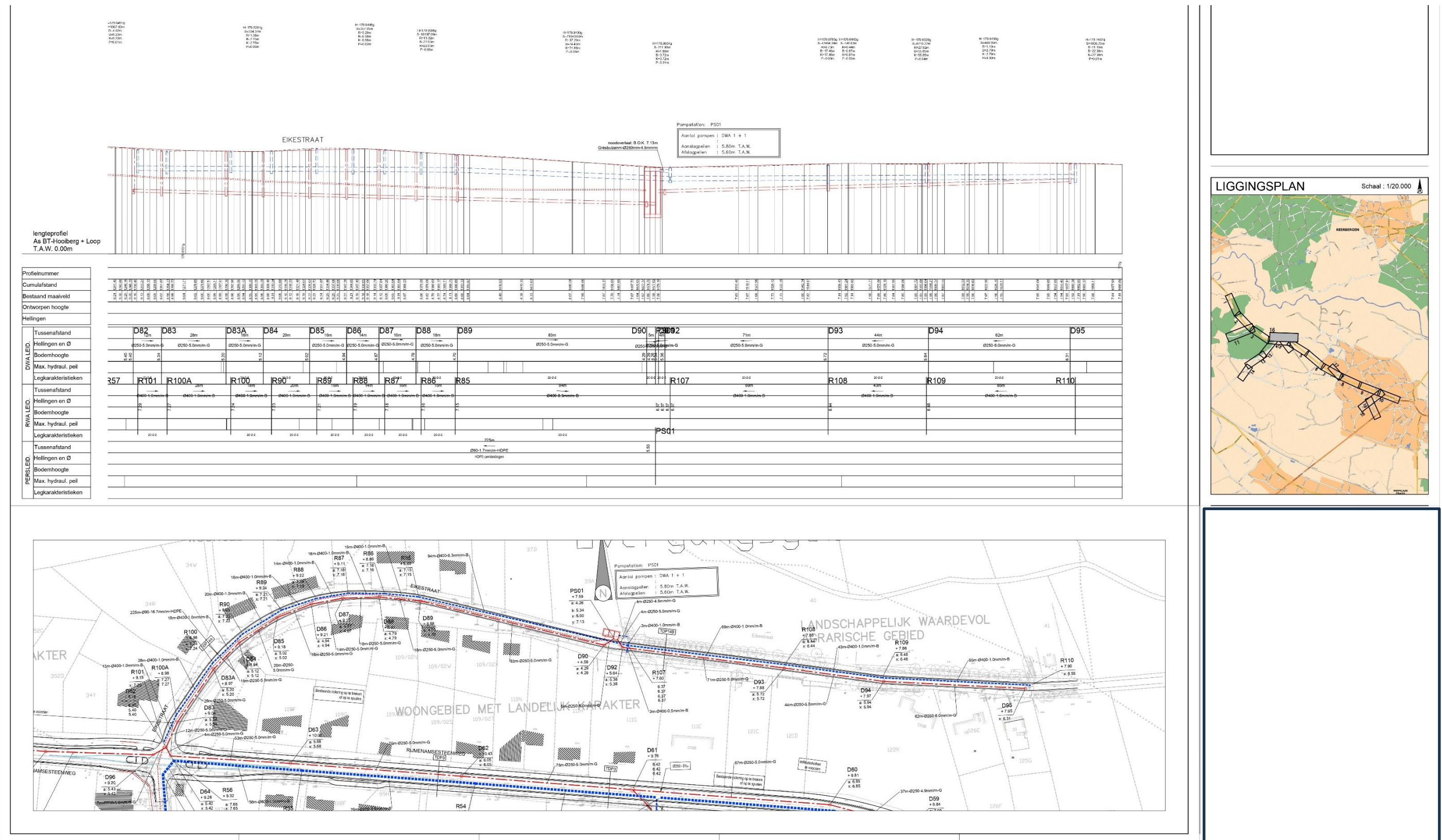

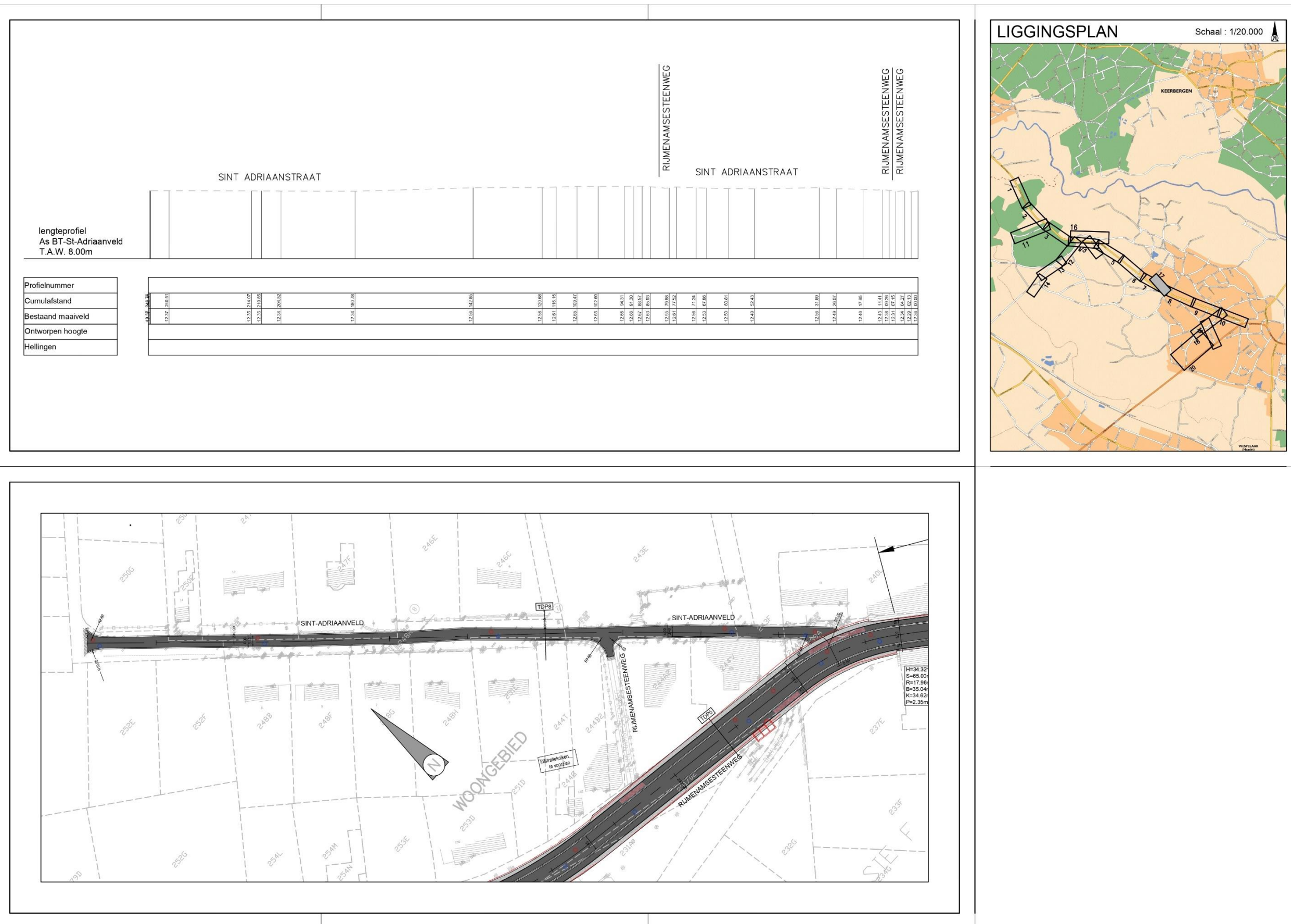
Figuur 35. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hulsterenveld.

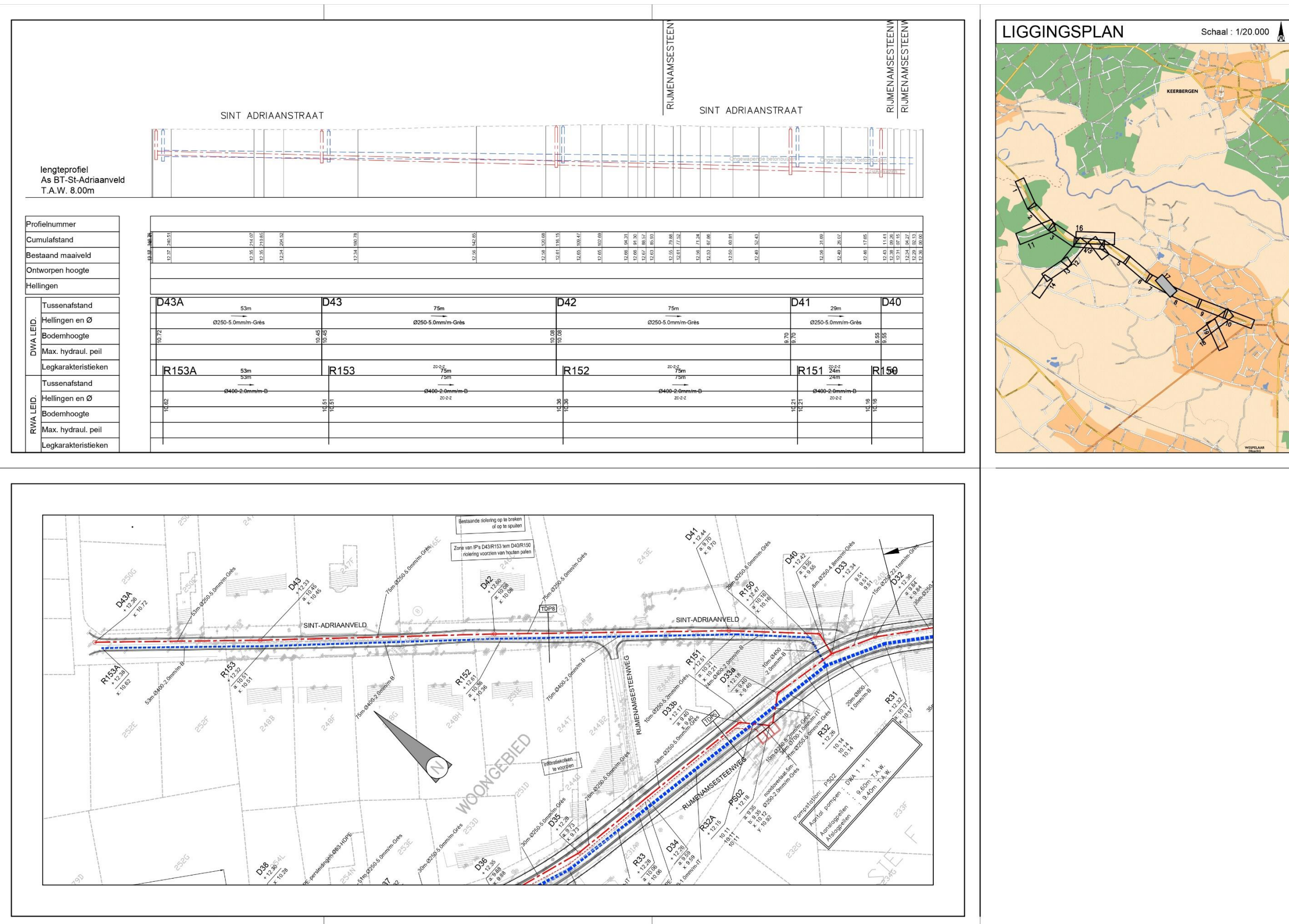

Figuur 37. Grondplan nieuwe toestand: rioleringsswerken Eikestraat.

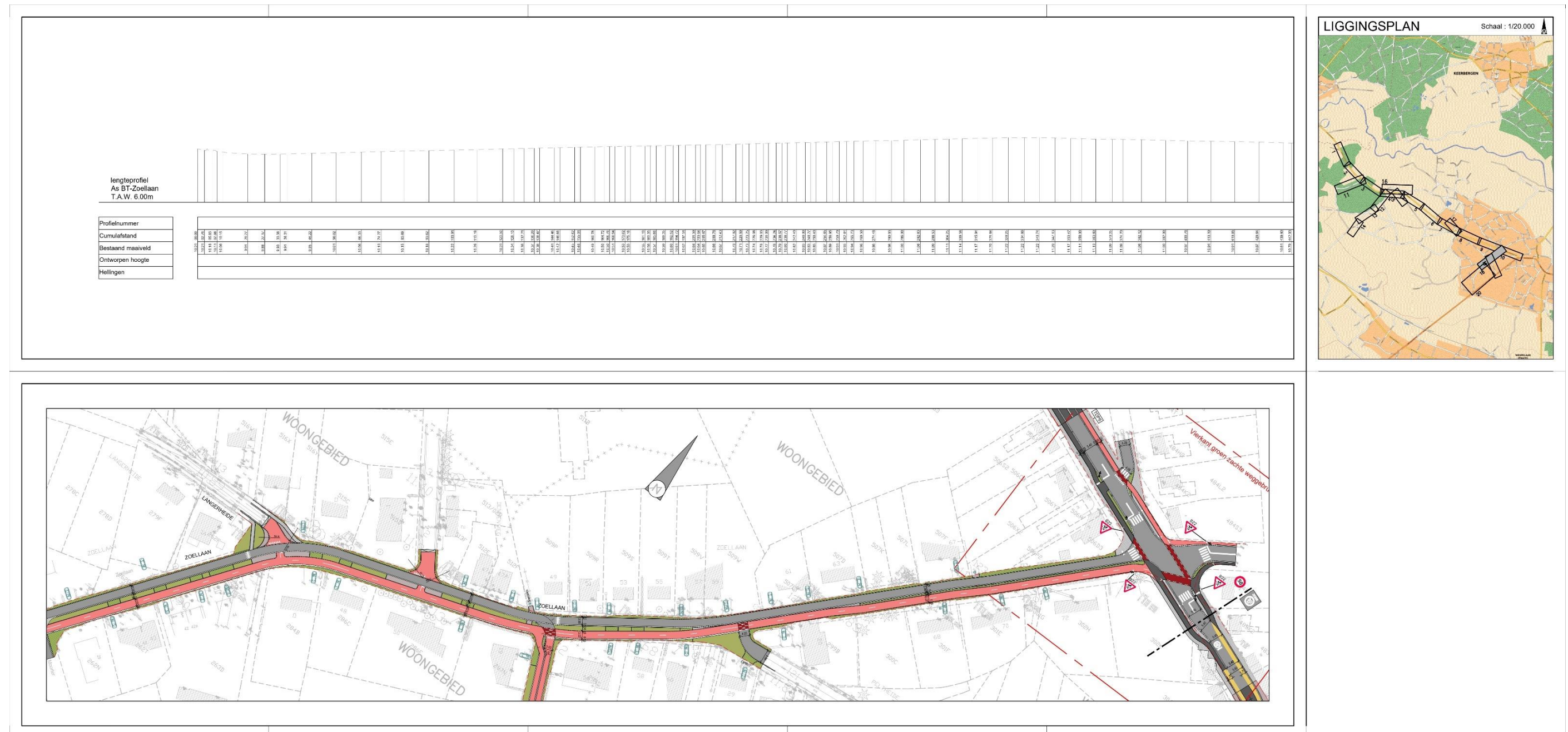

Figuur 38. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Sint-Adriaanveld.

Figuur 39. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Sint-Adriaanveld.

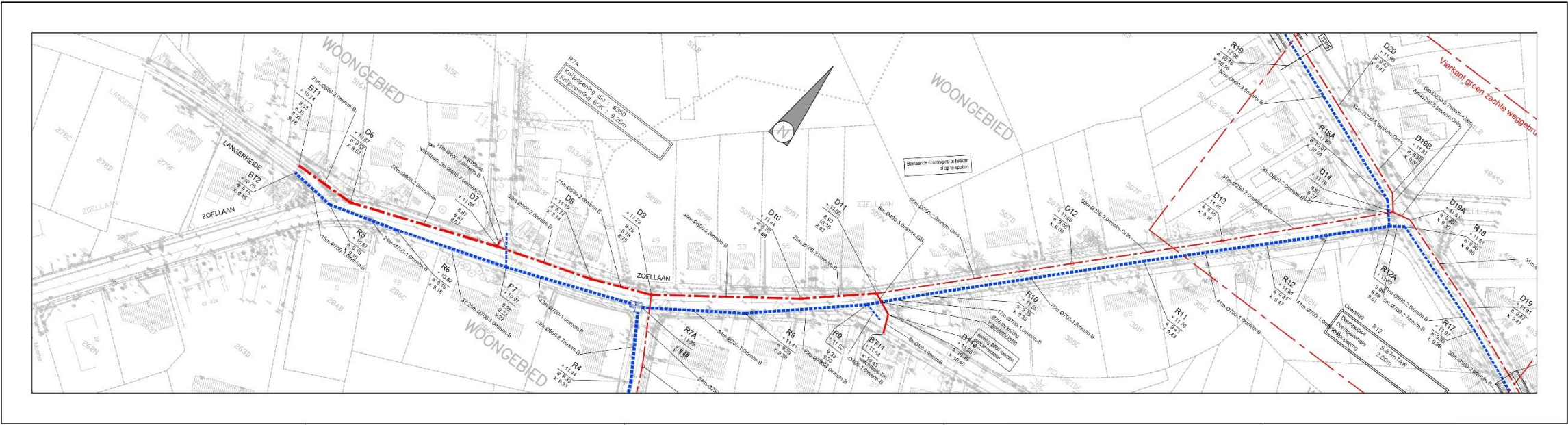
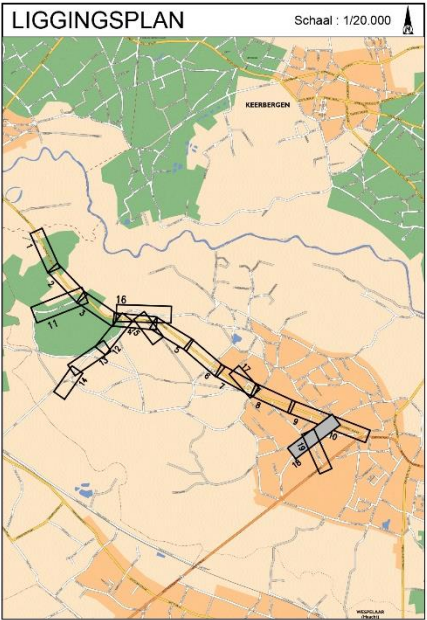
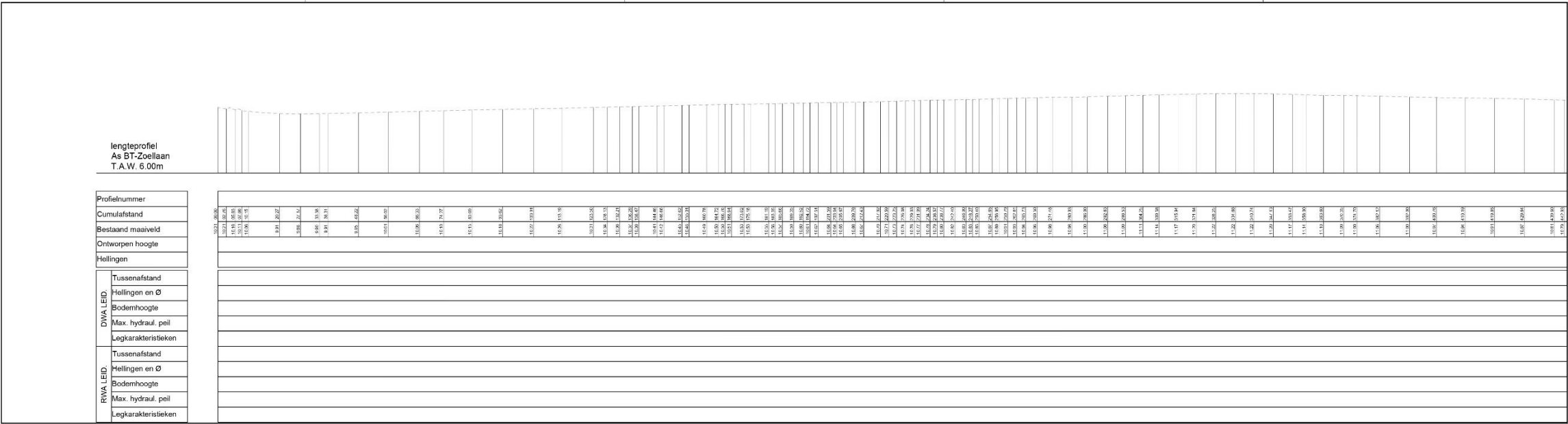

Figuur 40. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Zoellaan noordelijk deel.

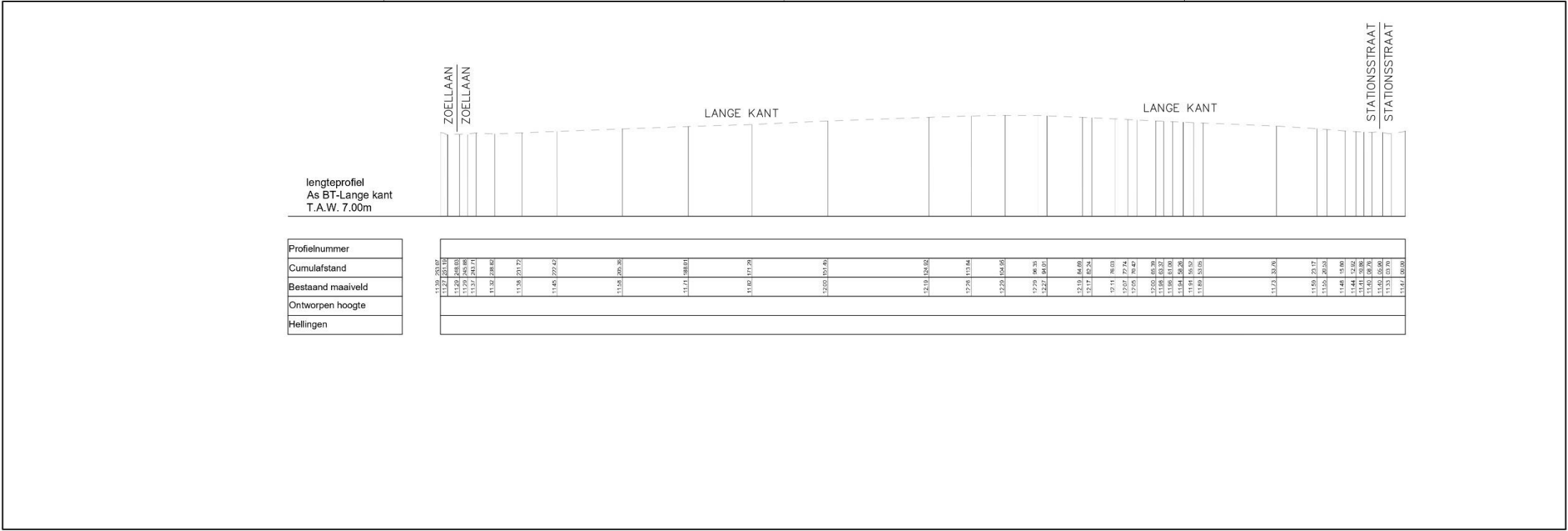

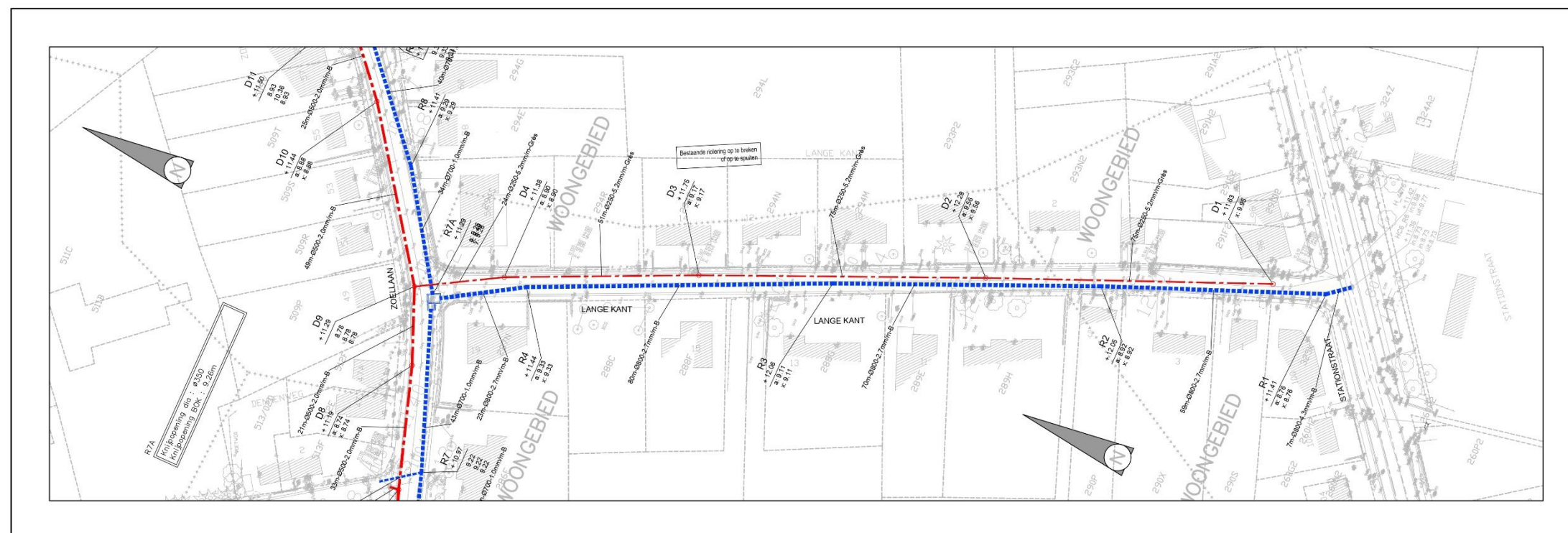
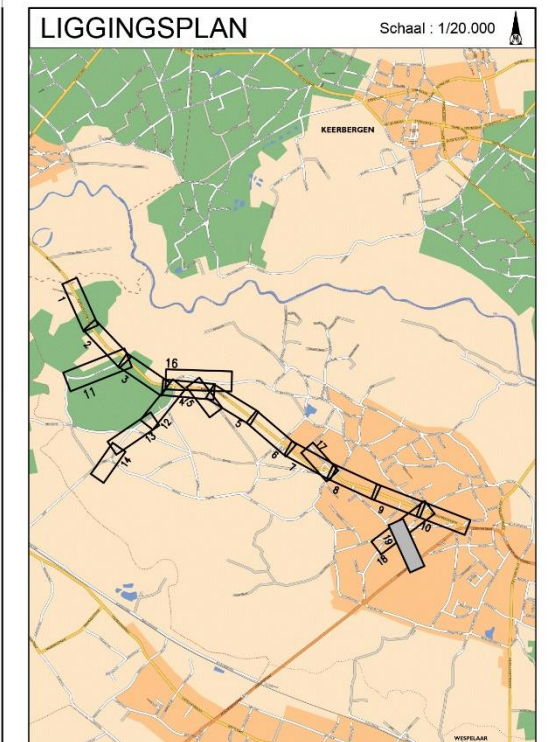
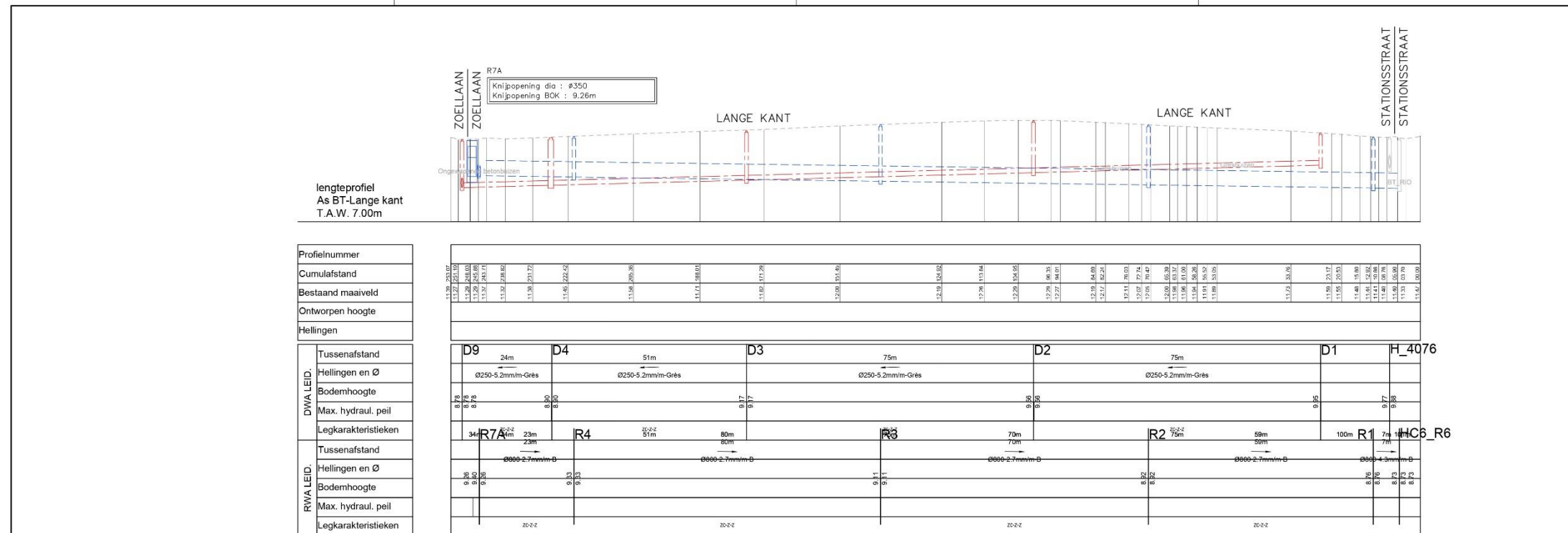
Figuur 41. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Zoellaan zuidelijk deel.

Figuur 42. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Zoellaan.

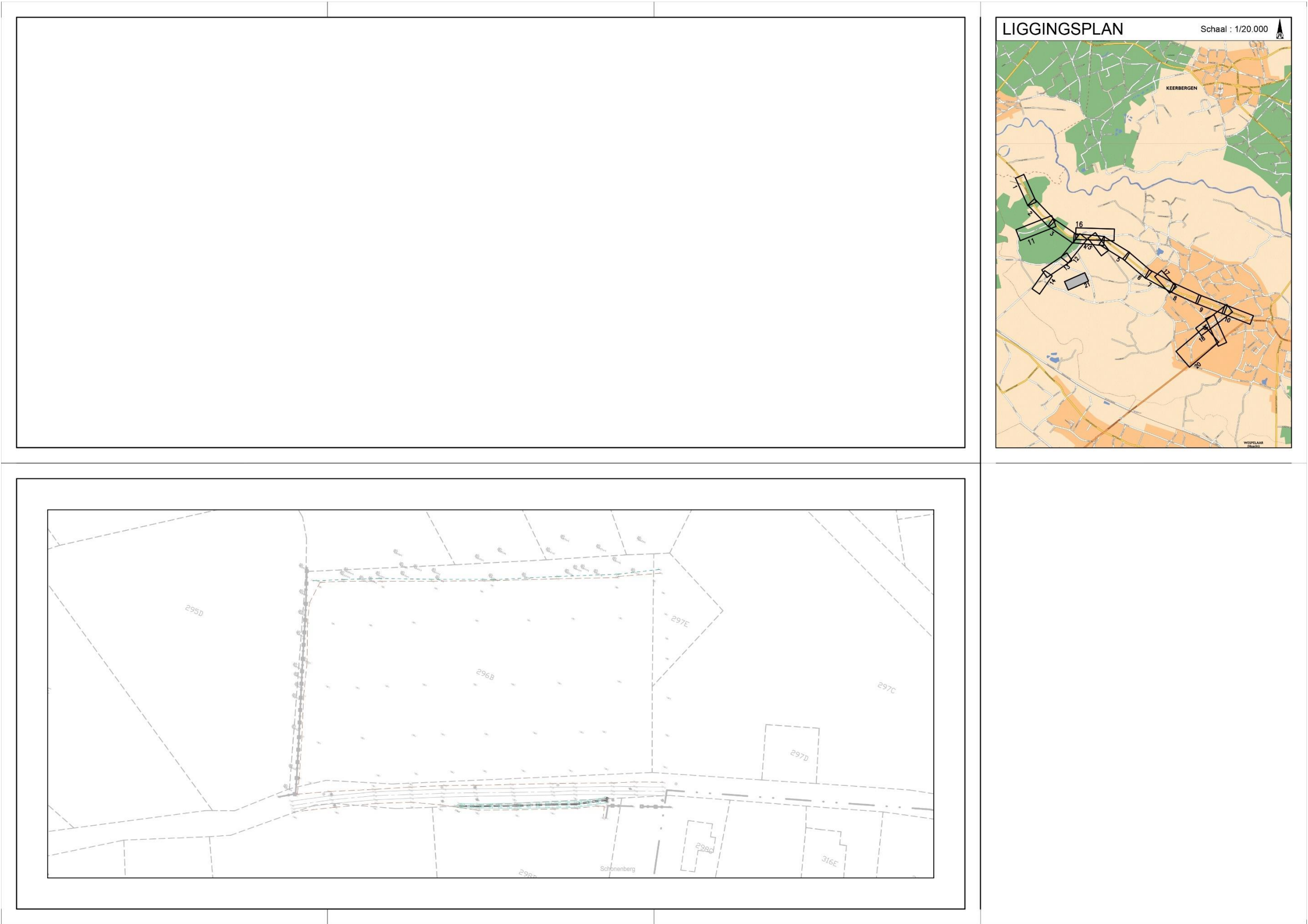

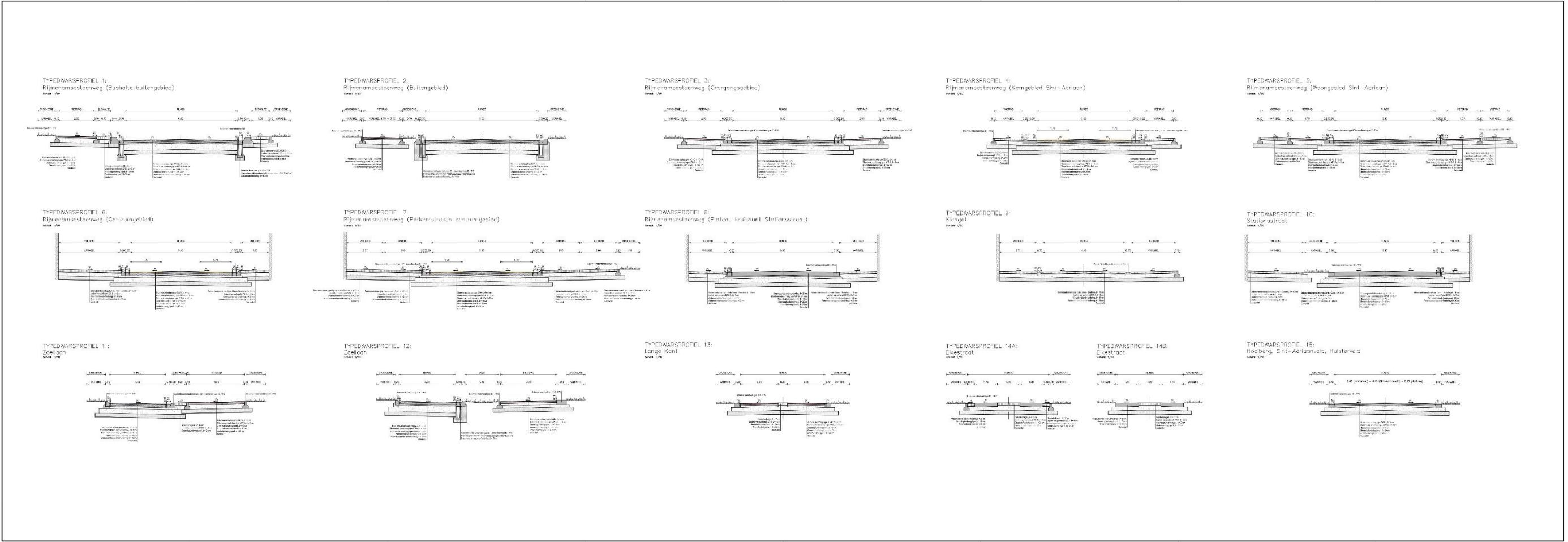

Figuur 44. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Lange Kant.

Figuur 45. Grondplan nieuwe toestand: terrein voor grondverbetering Schonenberg.

Figuur 46. Doorsneden nieuwe toestand: typedwarsprofielen.

2.6 Randvoorwaarden

Het projectgebied wordt grotendeels ingenomen door bestaande wegenis. Voorafgaand aan een eventueel archeologisch vooronderzoek dient de bestaande verharding verwijderd te worden, waardoor het vervolgonderzoek via een uitgesteld traject dient te gebeuren.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

Overzicht geconsulteerde kaarten:

- Onderzoeksgebied:
  - Inplantingsplan huidige toestand
  - Inplantingsplan geplande toestand
  - Doorsnede bestaande toestand
  - Doorsnede nieuwe toestand
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
  - Topografische kaart
  - Orthofoto
  - Kadasterkaart
  - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
  - Tertiair geologische kaart
  - Quartair geologische kaart
  - Bodemtypekaart
  - Potentiële bodemerosiekaart
  - Erosiegevoeligheidskaart
  - Bodemgebruiksbestand

- Gewestplan
- Historische situering:
  - Kaart van Villaret, 1745-1748
  - Kaart van Ferraris, 1777
  - Atlas der Buurtwegen, 1840
  - Kaart van Vandermaelen, 1846-1854
  - Kaart van Popp, 1842-1879
  - Luchtfoto's
- Archeologische situering:
  - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
  - Inventaris Onroerend Erfgoed

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de Dijlevallei, waarbij het laagste punt van de regio gelegen is op een hoogte van ca. 6 m TAW. De ruimere streek wordt gekenmerkt door een centrale gordel landduinen, waarvan het duinencomplex Rijmenam-Keerbergen erg gekend is en waar algemeen een relatief dik pakket eolisch materiaal aanwezig is. Geografisch behoort Haacht tot de Brabantse Groentestreek, die het overgangsgebied vormt tussen Laag- en Midden-België. Haacht zelf bevindt zich in het Zandleemgebied.²

Op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen blijkt het projectgebied zich op een hogergelegen, noordwest-zuidoost georiënteerde rug te bevinden (Figuur 47, Figuur 48 en Figuur 52). De rug wordt omgeven door een lagergelegen gebied, dat zich onder andere in de vallei van de Dijle en diens zijrivieren situeert. Op de rug zijn twee hogergelegen plekken aanwezig, waarvan het projectgebied de meest westelijke doorkruist. Het terrein loopt eerder geleidelijk op van ca. 7,50 m TAW in het uiterste noordwesten tot ca. 12,50 m TAW in het uiterste zuidoosten (Figuur 49 en Figuur 53). Het hoogste punt van het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van Rijmenamsesteenweg nabij de Gerzevieren en Dennenweg en meet ca. 13 m TAW. Het terrein ter grondverbetering aan de Schonenberg is gelegen op een westelijke uitloper van de rug en loopt op van 9,50 m TAW in het centrale noorden tot 10,50 m TAW in het centrale zuiden (Figuur 50-Figuur 51).

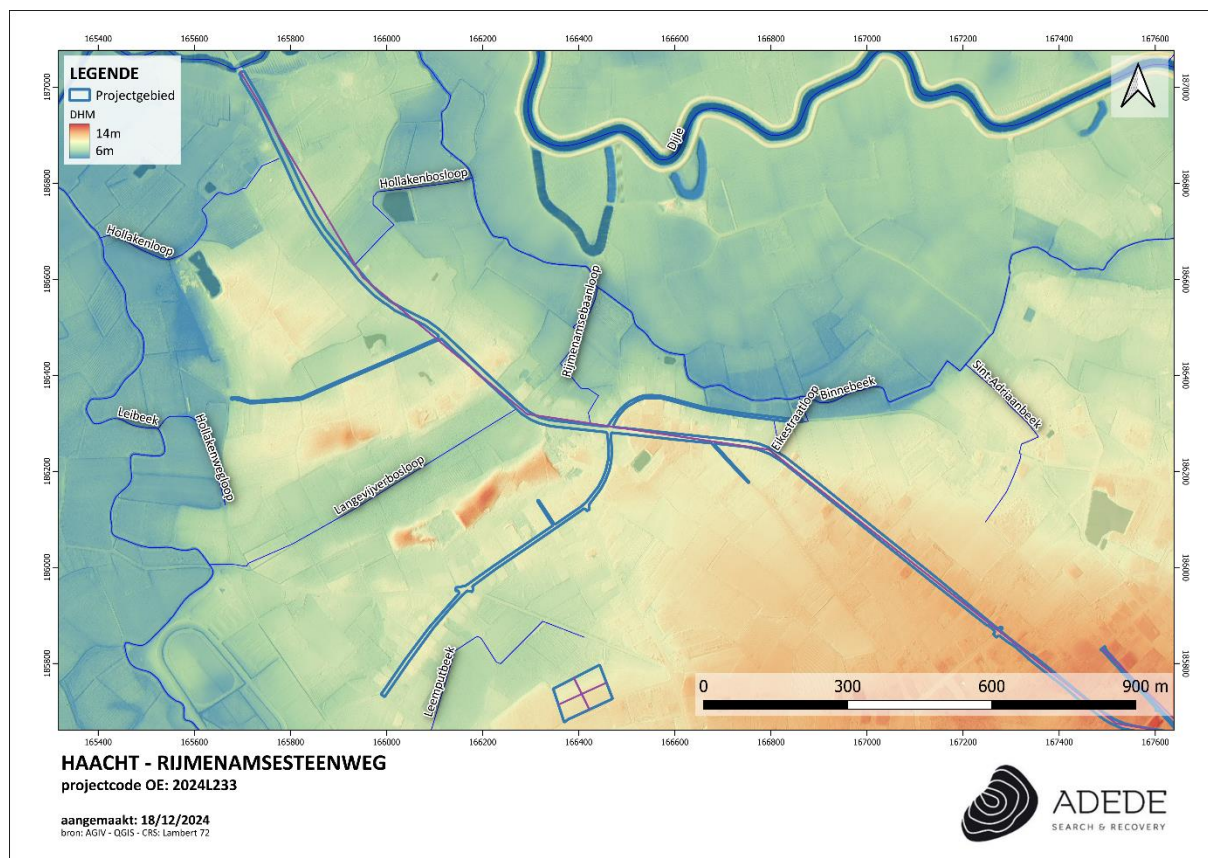
Hydrografisch behoort het onderzoeksgebied tot het Dijle- en Zennebekken. Het uiterste noorden van het projectgebied grenst aan de oost-west gerichte Binnebeek, die wat parallel loopt met de noordelijker gelegen Dijle, die zich op ca. 520 m ten noordoosten bevindt (Figuur 47, Figuur 48 en Figuur 52). Vanaf het projectgebied, ter hoogte van het Hollaken, ontspringen de Hollakenloop in het westen en de Hollakenbosloop in het oosten. Het oostelijke segment mondt rechtstreeks uit in de Binnebeek, maar het westelijk segment stroomt via de Leibeek naar de Binnebeek in het noorden. Iets meer naar het zuiden ontspringen eveneens de Rijmenamsebaanloop en Eikestraatloop aan de oostelijke zijde van het projectgebied, die opnieuw uitmonden in de oostelijke Binnebeek, terwijl aan de westelijke zijde de Langevijverbosloop en Leemputbeek ontspringen, die naar de Leibeek lopen. Nabij het centrale deel van het projectgebied stromen de Sint-Adriaanbeek op ca. 150 m ten noordoosten en de Beverdijkbeek en Beverdijkbeek-Oude Loop op ca. 390 m ten zuidwesten.

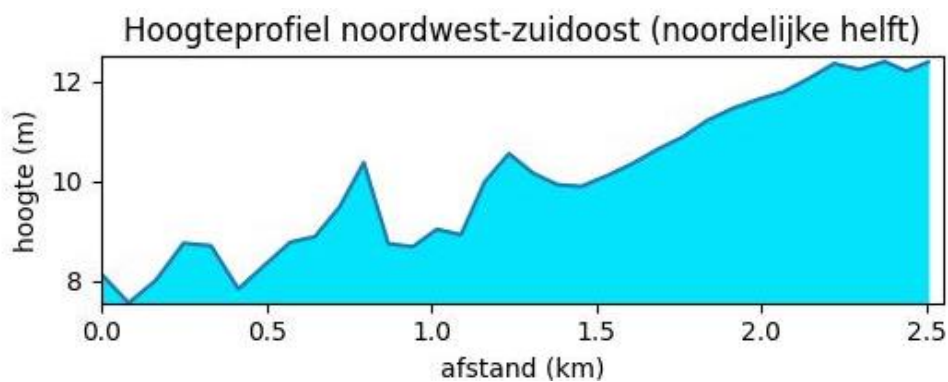
² Bogemans, Van Molle 2007, 3-4

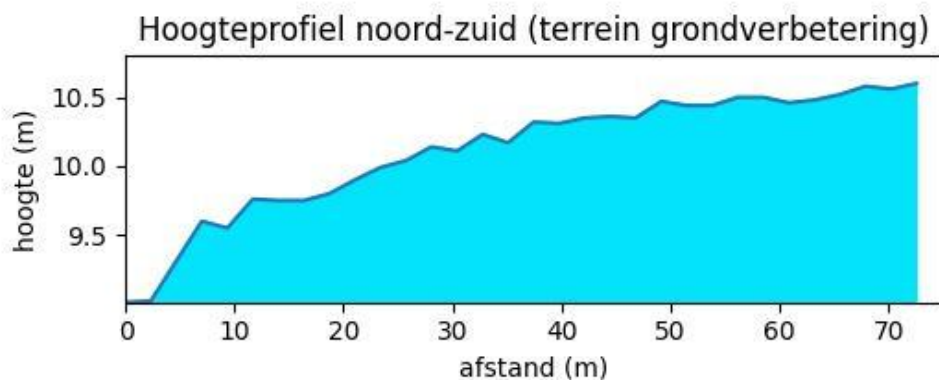

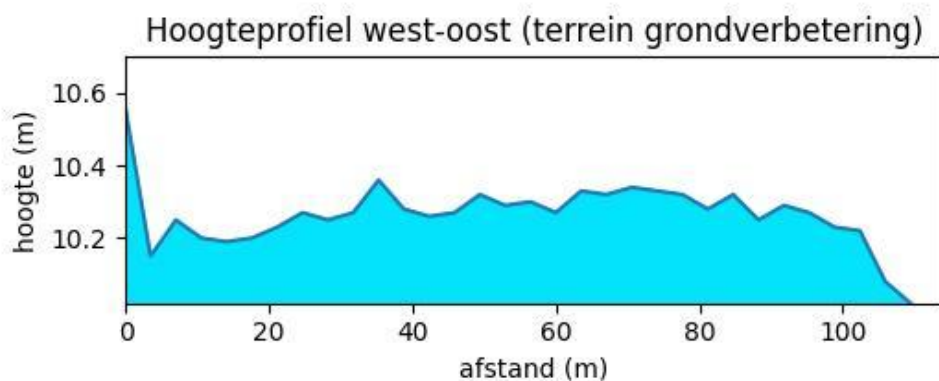
Figuur 48. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail van de noordelijke helft van het projectgebied).

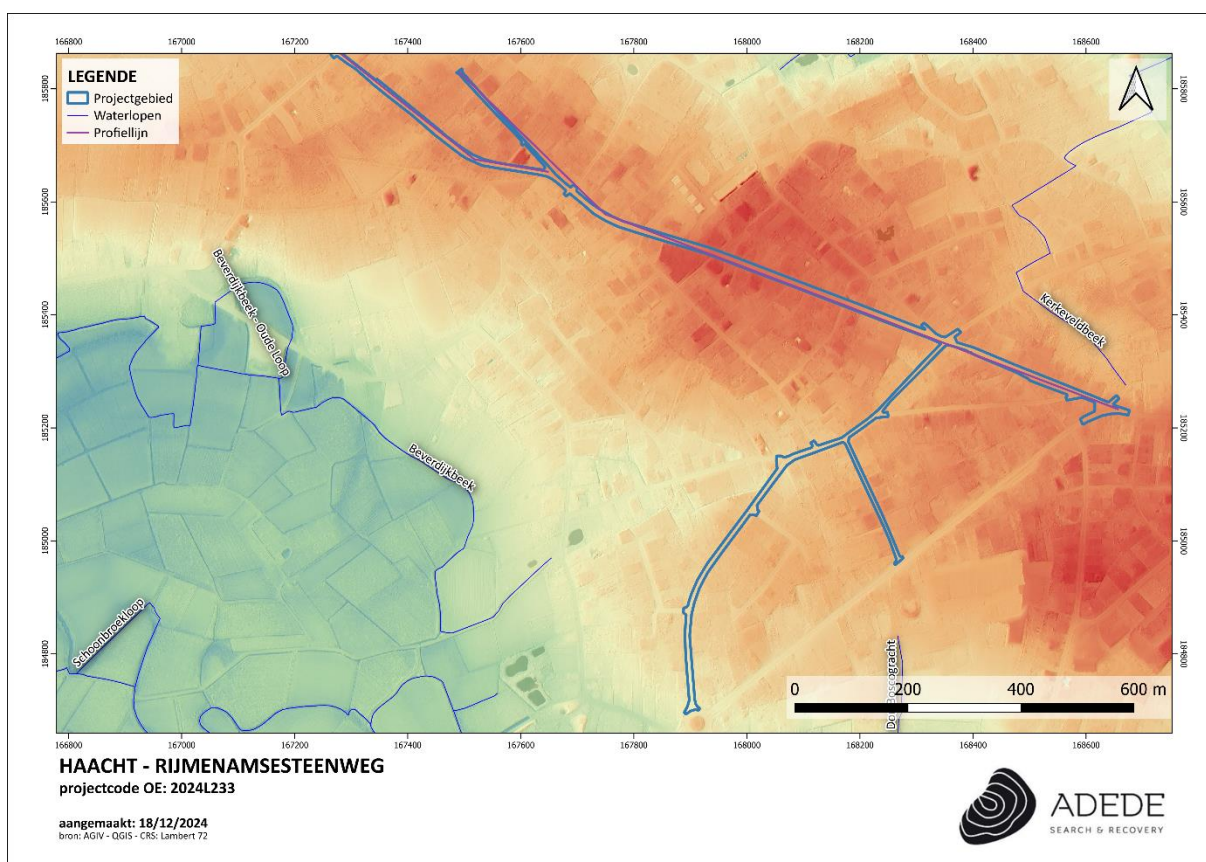
Figuur 49. Hoogteprofiel van noordwest naar zuidoost binnen de noordelijke helft van het projectgebied (www.geopunt.be).

Figuur 50. Hoogteprofiel van noord naar zuid binnen het terrein ter grondverbetering te Schonenberg (www.geopunt.be).

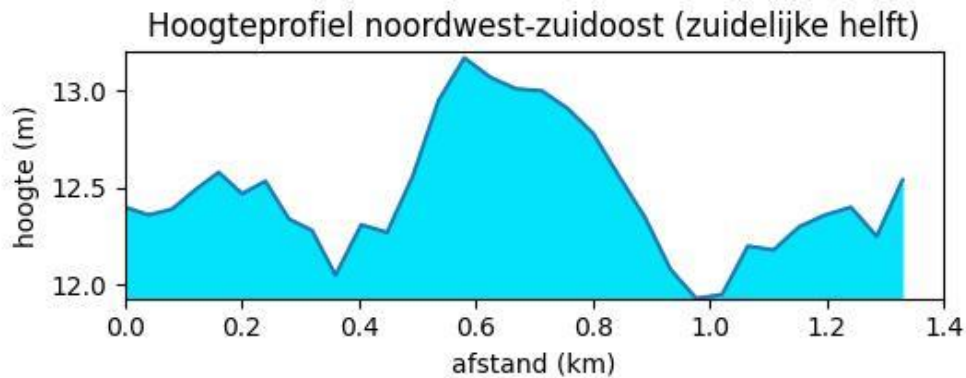

Figuur 51. Hoogteprofiel van west naar oost binnen het terrein ter grondverbetering te Schonenberg (www.geopunt.be).

Figuur 52. Situering van het projectgebied op het DHM VII, digitaal terreinmodel 1m (detail van de zuidelijke helft van het projectgebied).

Figuur 53. Hoogteprofiel van noordwest naar zuidoost binnen de zuidelijke helft van het projectgebied (www.geopunt.be).

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

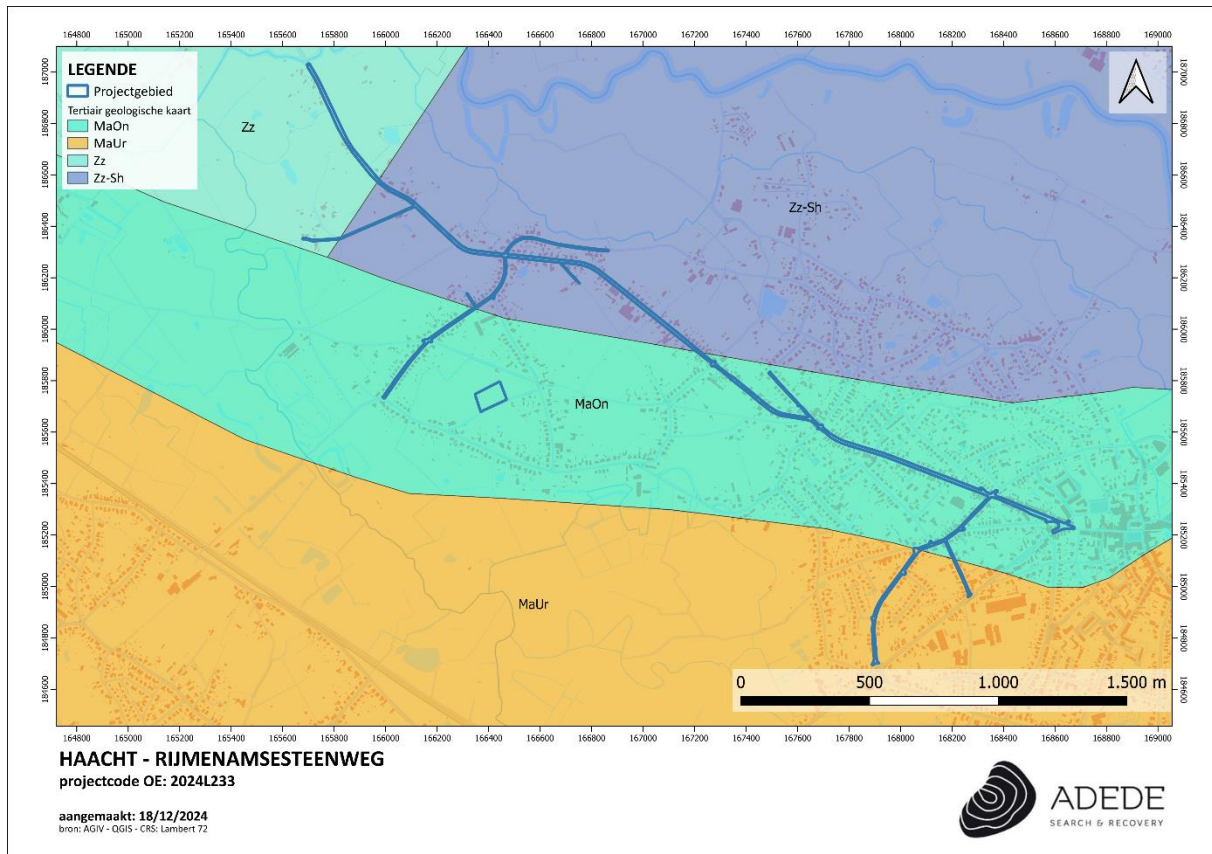
3.2.1 Tertiair geologisch

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quartaire afzettingen weer (Figuur 54). Het uiterste noordwesten van het projectgebied situeert zich ter hoogte van de Formatie van Zelzate (code Zz), dat gekenmerkt wordt door grijsgroen zand met kleilagen en is bovendien glauconiet- en glimmerhoudend en gebioturbeerd en kan soms schelpen en/of soms pyrietconcreties bevatten.

De rest van de noordelijke helft bevindt zich op de overgang van de Formatie van Zelzate en de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern (code Zz-Sh). De Tertiaire ondergrond bestaat hier uit grijsgroen zand.

Het grootste deel van de zuidelijke helft en het zuiden van de Hooiberg situeren zich in het Lid van Onderdale, dat onderdeel is van de Formatie van Maldegem (code MaOn). Dit lid wordt gekenmerkt door donkergrijs tot grijsgroen fijn zand, dat pyrietconcreties bevat en glauconiet- en glimmerhoudend is.

De zuidelijke uitlopers van de Zoellaan en Lange Kant zijn gelegen in het Lid van Ursel, eveneens onderdeel van de Formatie van Maldegem (code MaUr). Dit lid bestaat uit grijsblauwe tot blauwe klei.

Figuur 54. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart (www.geopunt.be).

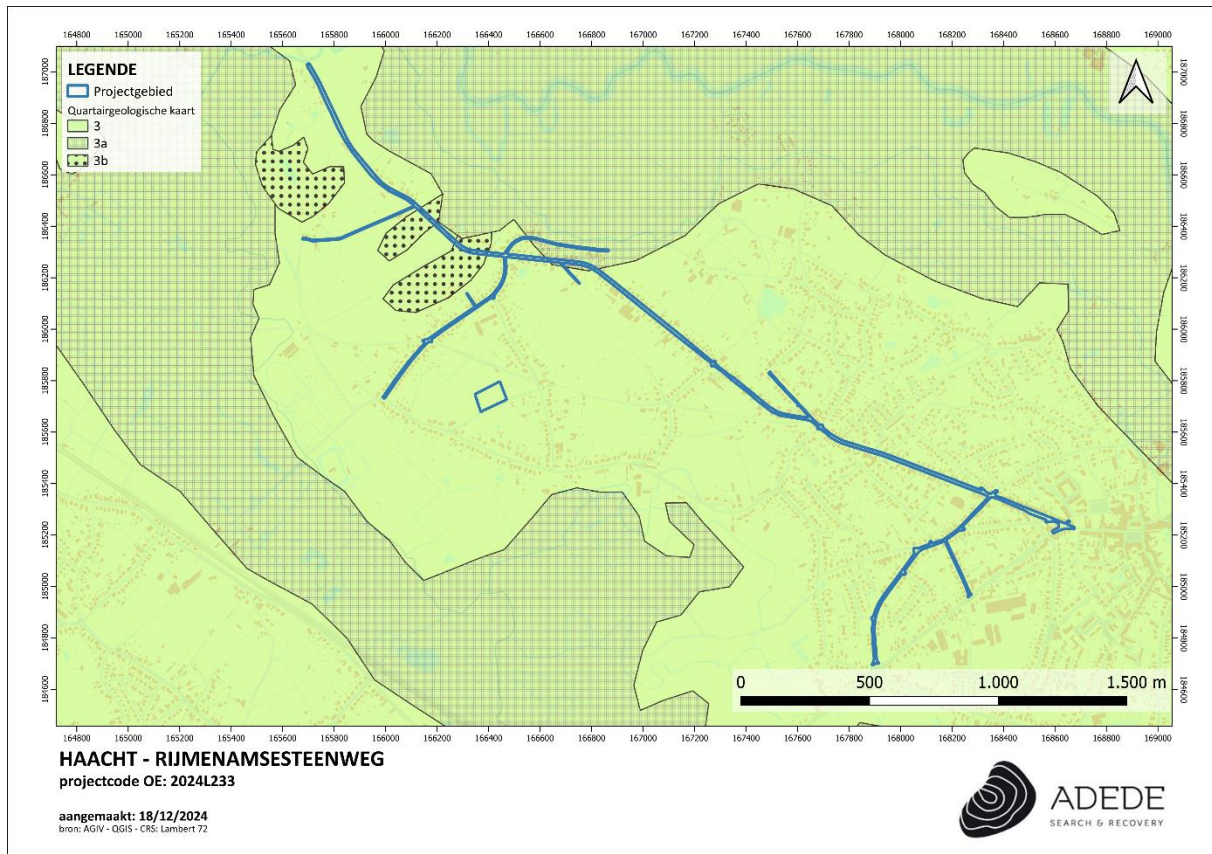
3.2.2 Quartair geologisch

Op de Quartairgeologische kaart (Figuur 55) staat het projectgebied grotendeels gekarteerd als type 3, waarbij bovenaan mogelijk eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) tot mogelijk Vroeg-Holoceen en/of hellingsafzettingen uit het Quartair aanwezig zijn. Daaronder bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

In het noorden doorkruist het projectgebied twee zones die aangeduid staan als type 3b, dat eenzelfde opbouw heeft als type 3 maar waar bovenop de eerder genoemde sequentie nog zandige eolische afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) kunnen voorkomen.

Ter hoogte van de Eikestraat staat dan weer het type 3a gekarteerd, waar bovenop de standaardsequentie van type 3 fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) voorkomen.

Figuur 55. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart (www.geopunt.be).

3.2.3 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

3.2.3.1 Bodemtypekaart³

Algemeen evolueert het projectgebied van een matig natte, lemige zandbodem in het noordwesten naar een matig droge, lemige zandbodem in het zuidoosten van het onderzoeksgebied. Plaatselijk wordt een B-horizont verwacht.

Van noordwest naar zuidoost doorkruist de Rijmenamsesteenweg op de bodemtypekaart de types Sdf, Zdg, Zcg, Pcm, Pdp, Zdg(g), OB, Zcm(g), X, Pdp, Zdg, Scm, OB, Scm, Zbf, Scm en opnieuw OB (Figuur 56-Figuur 57).

Het deel ter hoogte van het Hollaken omvat van west naar oost de types Scm, OB, Zdg en Zcg. Ter hoogte van de Hooiberg worden van zuidwest naar noordoost de types Sdg, Zdg, Seg, Zcm en OB gekarteerd. De Eiksestraat doorkruist van west naar oost de types Pdp, Scm, Eedp en Efp. Het

³ Van Ranst, Sys 2000

Hulsterenveld valt volledig binnen de kartering van bodemtype Scm. Ter hoogte van het Sint-Adriaanveld worden van noordwest naar zuidoost de types Scm en Sbm weergegeven. De Zoellaan bevindt zich volgens de bodemtypekaart van noord naar zuid in types Scm, OB, Sbm en opnieuw Scm. De Lange Kant is van noordwest naar zuidoost gelegen in de types Scm, Sbm en OB. Ten slotte bevindt het terrein voor grondverbetering aan de Schonenberg zich binnen het bodemtype Sdg.

- **Eep:** sterk gleyige kleibodem zonder profiel. Hydromorfe, sterk gleyige, alluviale grondwatergronden, gekenmerkt door een grijsachtige bovengrond die rust op een sterk gegleyificeerde ondergrond. Tussen 80 en 120 cm treedt een blauwgrijs reductiehorizont op. Het kleilig alluviaal dek rust op een gevarieerd zand-, klei- of veensubstraat. De bodems zijn nat in de winter met een waterstand tussen 10-50 cm. In de zomer daalt de waterstand tot 80-125 cm.
- **Efp:** zeer sterk gleyige kleibodem zonder profiel. De Efp serie kenmerkt hydromorfe, zeer slecht gedraineerde alluviale kleibodems zonder profielontwikkeling. De profielen worden gekenmerkt door een donkergrijze, humusrijke, veelal verweerde bovengrond 15-20 cm dik. De roestverschijnselen beginnen in de humeuze bovengrond; volledig gereduceerd blauwgrijs materiaal begint tussen 40 en 80 cm. In de meeste kaart-eenheden rust de klei op wisselende diepte op leem, zand, mergel of veen, soms op een zeer zware contrasterende kleilaag of een klei-zandsubstraat. Het zijn permanent zeer natte gronden die gedurende de winter verscheidene maanden overstroomd zijn. In de zomer daalt het grondwater tot 40-80 cm.
- **Pcm:** matig droge licht zandleembodem met dikke antropogene humus A-horizont. Bij deze plaggenbodems is de humeuze bovengrond meer dan 60 cm dik. Tussen het humeus dek van de Postpodzol en de verbrokkelde Podzol B komt een bruinachtig overgangshorizont voor; bij de plaggenbodems rust het dik humeuze dek, meestal onmiddellijk op een Podzol B. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. De waterhuishouding is gunstig.
- **Pdp:** matig natte licht zandleembodem zonder profiel.
- **OB:** bebouwde zones. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). Deze Pdp bodems zijn grotendeels opgebouwd uit colluviaal materiaal. De bovengrond is donker grijsbruin en gaat over naar bruingrijs tot grijs met roestverschijnselen die beginnen tussen 40 en 60 cm. In de diepere horizonten (> 70 cm) is het materiaal bleekgrijs met fijne roestvlekjes. Het zijn natte gronden in de winter maar met een behoorlijke waterhuishouding in de zomer.
- **Sbm:** droge lemig zandbodems met dikke antropogene humus A-horizont. De antropogene humus A-horizont van deze gronden is ten minste 60 cm dik. Onder het plaggendek wordt veelal een bedolven Podzol aangetroffen. De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. De bodem is te droog in de zomer.

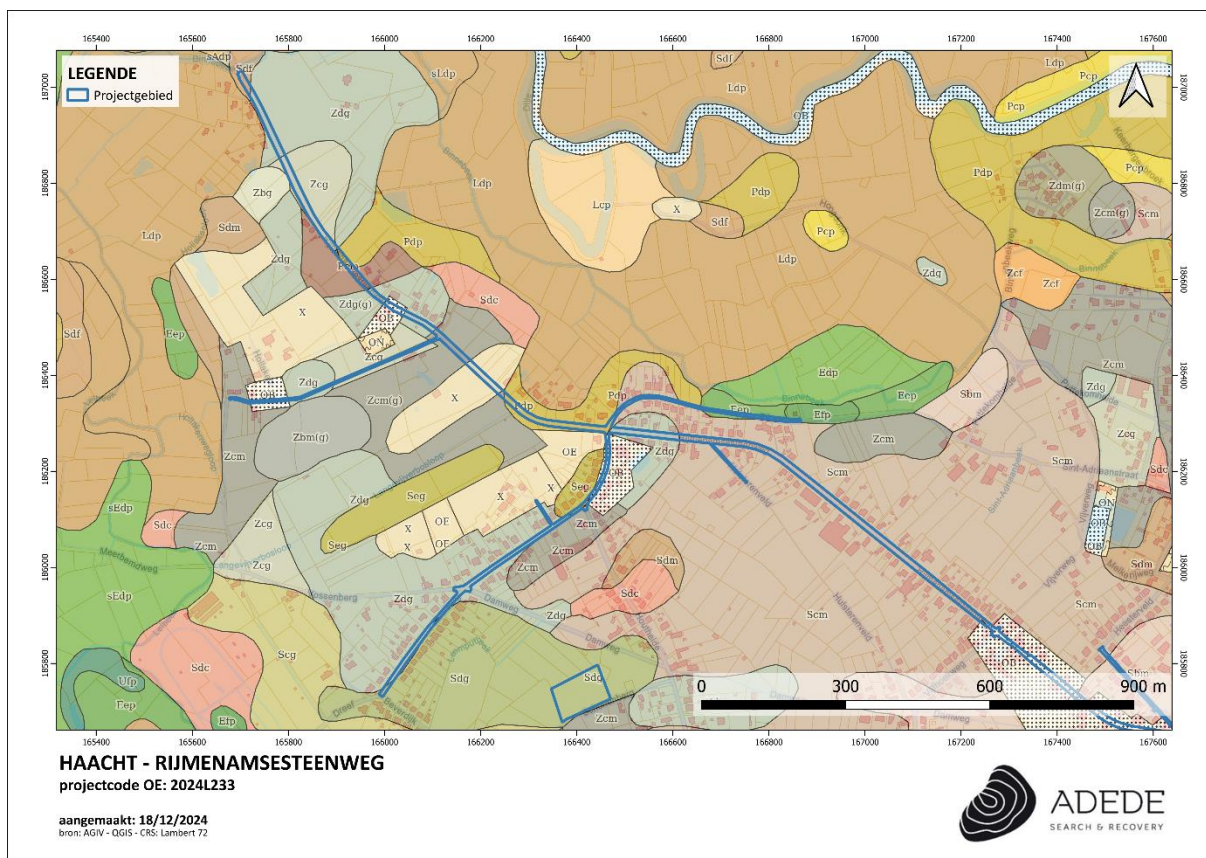

- **Scm:** matig droge lemig zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. Dit zijn plaggenbodems. De A-horizont meer dan 60 cm dik, is donkerbruin of donkergrijs en kan meestal in twee subhorizonten verdeeld worden: een bovenste deel (Ap) 25-30 cm met 2-2,5% humus en een onderste deel met ongeveer 1,2% humus. Onder de humeuze A komt een verbrokkelde Podzol B-horizont voor. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. De waterhuishouding is goed in de winter, iets te droog in de zomer.
- **Sdf:** matig natte lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. De drie Podzolseries (Sdf, Sdg en Sdh) hebben de drainagekenmerken gemeen en vertonen roestverschijnselen vanaf 40-60 cm. Bij Sdf in de Kempen wordt de Podzol B meer algemeen als een ijzer B beschreven en hij vertoont een diffuus karakter. Voor de drie Podzolseries is de waterhuishouding in de winter en de lente doorgaans te nat. In de zomer behouden deze bodems voldoende vocht, alhoewel watergebrek bij droge periodes kan optreden.
- **Sdg:** matig natte lemig zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. De bouwvoor van deze gronden is iets dikker en humeuzer dan bij de matig droge Podzolen op lemig zand. Hij is soms gevlekt met resten van de E-horizont en brokjes Podzol B. De Podzol B is 20-40 cm dik en zwak verhit. De wintergrondwaterstand rijkt tot in het onderste gedeelte van de Podzol B, zodat de roestverschijnselen die tussen 40 en 60 cm beginnen in veel gevallen moeilijk waarneembaar zijn. In de golvende gebieden komt veelal een Tertiair substraat voor. De waterhuishouding is goed in de zomer, maar iets te nat in de winter vooral wanneer een kleiig substraat op geringe diepte voorkomt,
- **Seg:** natte lemig zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. De humeuze bovengrond, 25-30 cm dik, is donkergrijs, en homogeen met slierten van de E-horizont in Podzol B breukjes. De roestverschijnselen beginnen vanaf 20 cm. Onder de humeuze bovengrond vindt men bijna onmiddellijk de Podzol humus B, 40-50 cm dik, soms verkit in het beneden gedeelte. De reductiehorizont begint vanaf 80 cm. De bodem is te nat in de winter en goed vochtig in de zomer.
- **X:** duingrond en meer bepaald een landduin. Golvend tot sterk golvende terreinen die het landschap van de rivierduinen bepalen. De meeste bodems zijn van het type Zap, soms niet gedifferentieerde terreinen met overstoven Podzolen. Soms betreft het geëgaliseerde duinen waarin naast Holocene zanden ook Pleistoceen en Tertiair kan voorkomen.
- **Zbf:** droge zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Bij deze bodems beginnen de roestverschijnselen tussen 90 cm en 120 cm diepte. De bodems zijn zeer droogte gevoelig. Het zijn arme gronden. Onder landbouwkundig gebruik is de bouwvoor ongeveer 25 cm dik en rust op een restant van de uitgeloopte E-horizont. De Podzol-B-horizont is dikwijls

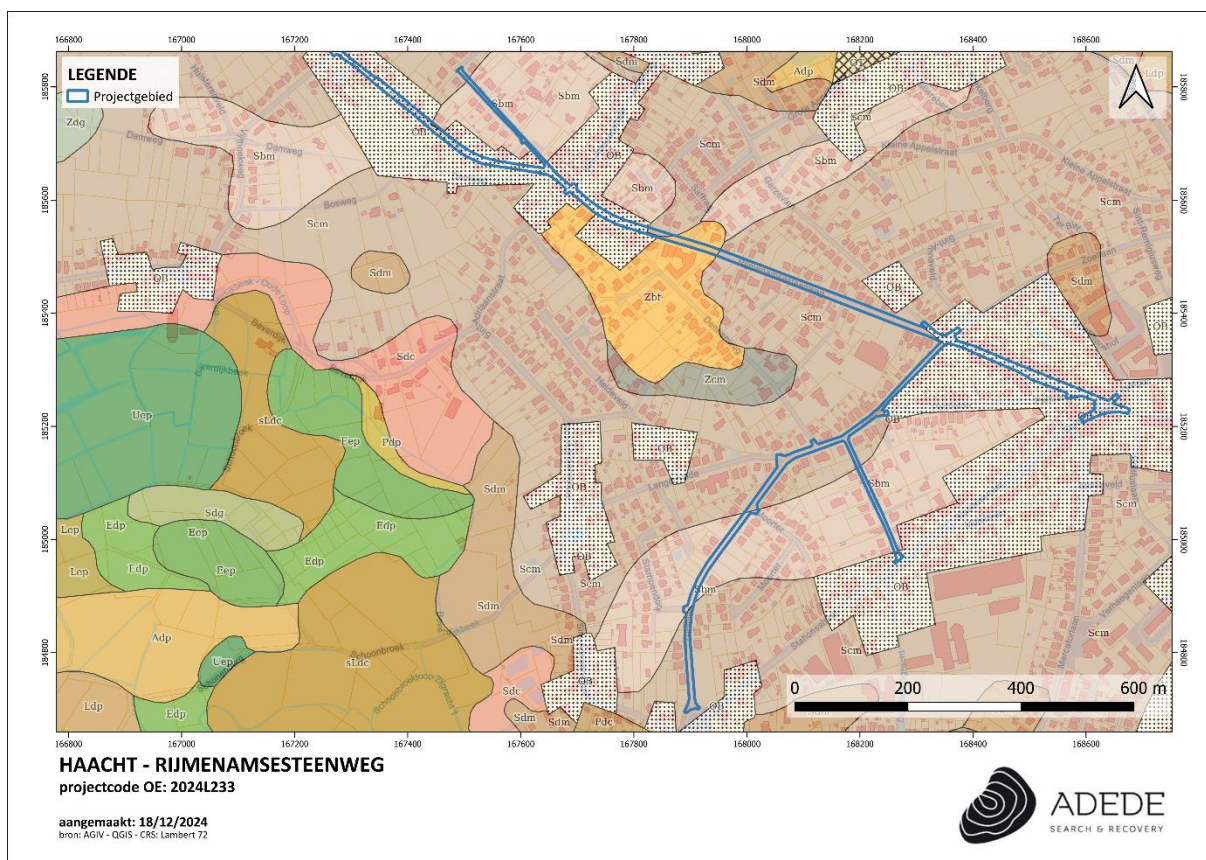
verkit. Wanneer de gronden diep vergraven zijn ten gevolge van bosexploitatie zijn de horizonten sterk verweerd en is de oppervlakkige humushorizont sterk gevlekt. Onder bos is de bovengrond niet alleen heterogeen maar ook arm aan humus.

- **Zcm:** matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. Naargelang de kleur van de plaggen werden de bodems onderscheiden in bruine of grijze plaggen. Onder het plaggendeek vindt men vaak overblijfselen van een verbrokkelde Podzol B. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm. De bodems zijn nooit overdreven nat zelfs niet tijdens het voorjaar, maar ze kunnen in de zomer aan watergebrek lijden.
- **Zcm(g):** matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. Deze variant op het type Zcm heeft een dikke antropogene, humus A-horizont met een grijsachtige kleur.
- **Zcg:** matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Deze serie omvat Podzolen waarin de gleyverschijnselen voorkomen tussen 60 en 90 cm, dus steeds duidelijk onder de Podzol B. Het Podzol profiel blijft dus nagenoeg ongewijzigd daar het ontwikkeld is in een laag die door het grondwater nooit bereikt wordt. De waterhuishouding is goed in de winter, wel te droog en droogtegevoelig in de zomer.
- **Zdg:** matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Deze gronden (Podzolen) verschillen van de Postpodzolen hoofdzakelijk door de morfologie van de B-horizont die hier intact bewaard bleef. Daar hij op veel plaatsen verkit is en aldus een sterk storende laag vormt in het profiel zijn deze gronden gemiddeld ongunstiger dan deze met verbrokkeld B-horizont. Verder hebben deze bodems een heterogene Ap onder bos en jonge ontginningsgronden. De homogene Ap komt zelden voor maar het gaat om oude ontginningsgronden waar de B toch gaaf gebleven is. In de typisch matig natte Podzolen komen de gleyverschijnselen voor op minder dan 60 cm diepte, d.w.z. in de B2-horizont van de Podzol; hierdoor verandert het uitzicht van de Podzol B-horizont. Het effect van de waterstand in de B2-horizont is niet altijd merkbaar door roest- of gleyverschijnselen doch vooral door het feit dat de accumulatiehorizont meer diffuus wordt, d.w.z. dat de ijzeraccumulatiehorizont meer vervaagt (vlekken of vlammen) of verdwijnt en dat de B2h geleidelijk begint te versmelten of in te dringen in de E- en in de Cg-horizont. In bodems met sterke ijzeraccumulatie (Tertiair) kunnen er in de B-horizont ijzerconcreties voorkomen. De gronden onder cultuur hebben een goede waterhuishouding in de zomer, maar lijden aan wateroverlast in de winter.
- **Zdg(g):** matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Deze variant op het type Zdg (zie hierboven) heeft een dikke antropogene humus A-horizont met een grijsachtige kleur.

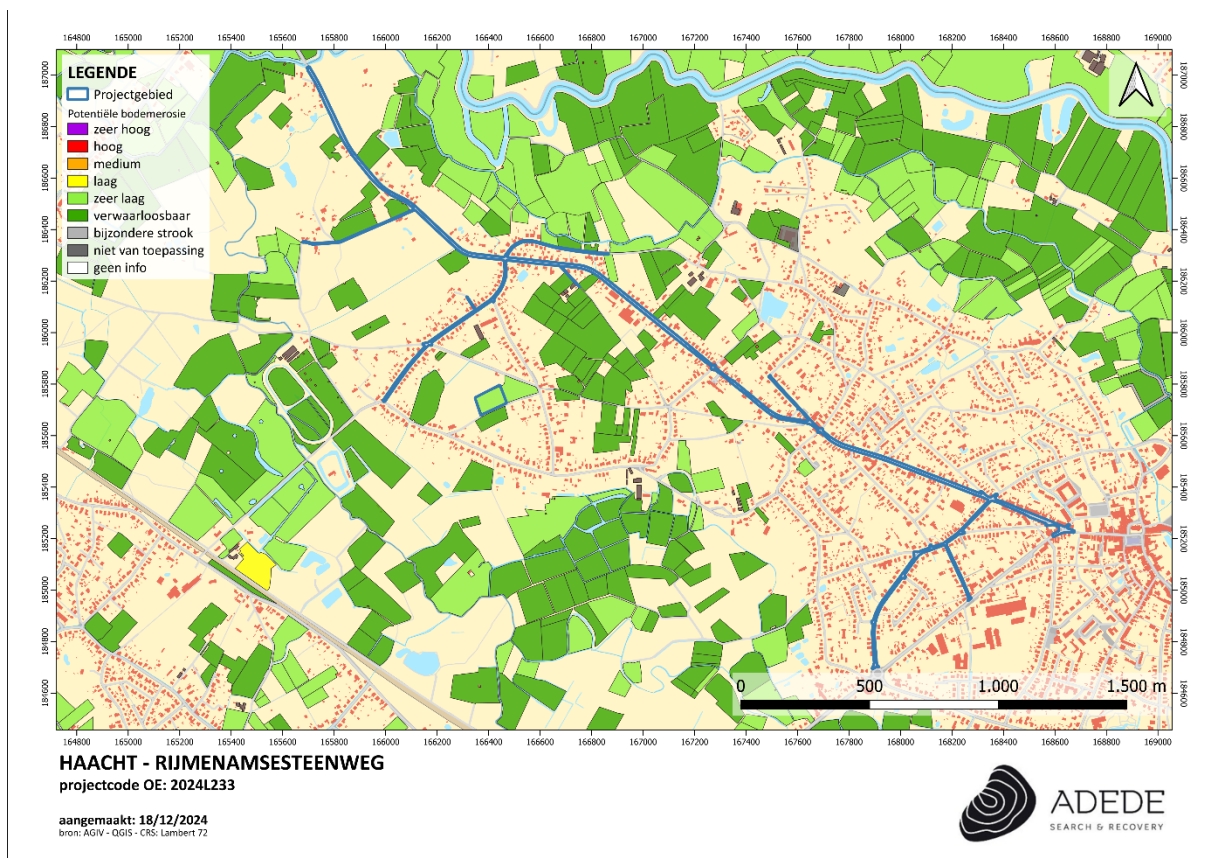
Figuur 56. Situering van het noorden van het projectgebied op de bodemtypekaart (www.geopunt.be).

Figuur 57. Situering van het zuiden van het projectgebied op de bodemtypekaart (www.geopunt.be).

3.2.3.2 Potentiële bodemerosie

De potentiële bodemerosie per perceel houdt rekening met onder meer het bodemtype, de hellingsgraad en de lengte van de helling van het perceel. Het houdt echter geen rekening met het huidige landgebruik. Op de potentiële bodemerosiekaart is te zien dat de nabijgelegen percelen waarvoor deze data gekend zijn, doorgaans een verwaarloosbare potentiële erosie wordt weergegeven (Figuur 58). Voor het perceel ter grondverbetering wordt een zeer lage potentiële erosie aangeduid en ook enkele percelen ten noorden van het projectgebied staan als dusdanig gekarteerd.

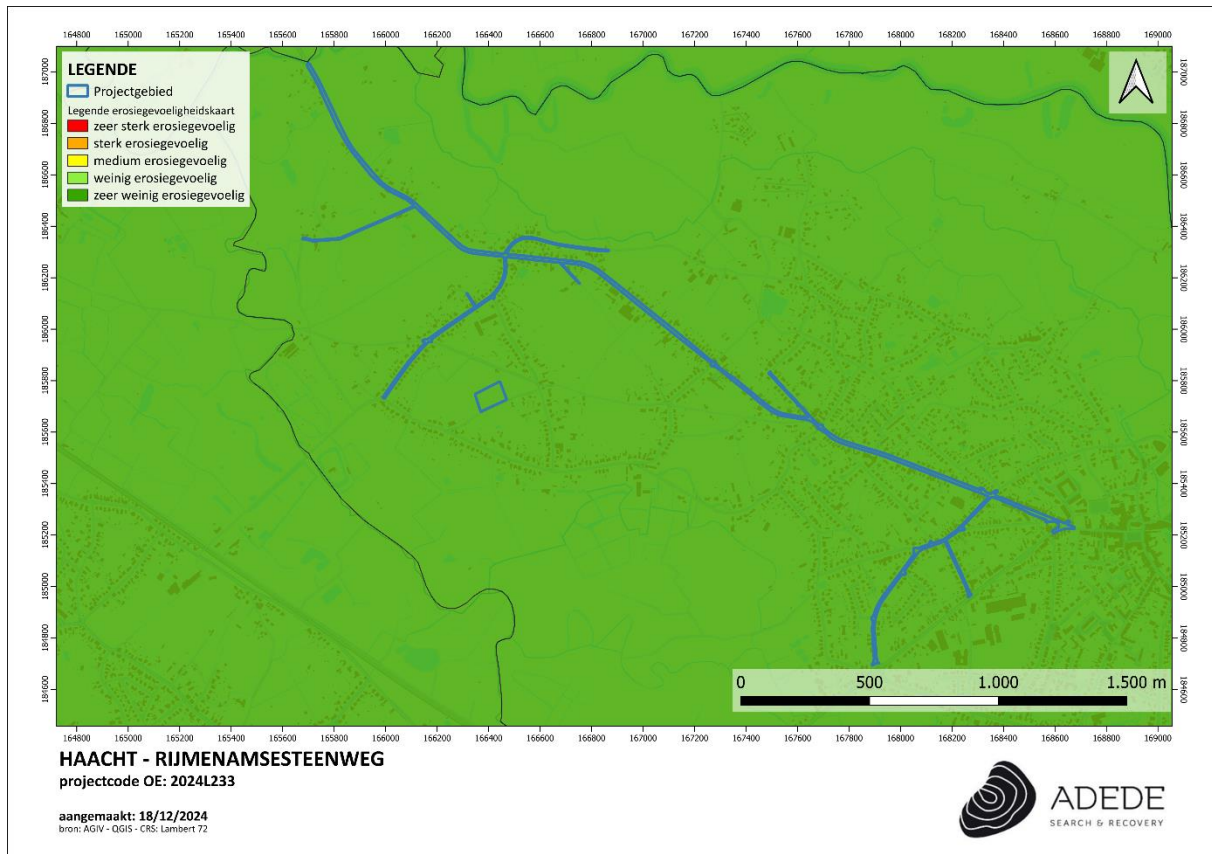

Figuur 58. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (www.geopunt.be).

3.2.3.3 Erosiegevoeligheid

Volgens de erosiegevoeligheidskaart staat het volledige projectgebied gekarteerd als “zeer weinig erosiegevoelig” (Figuur 59).

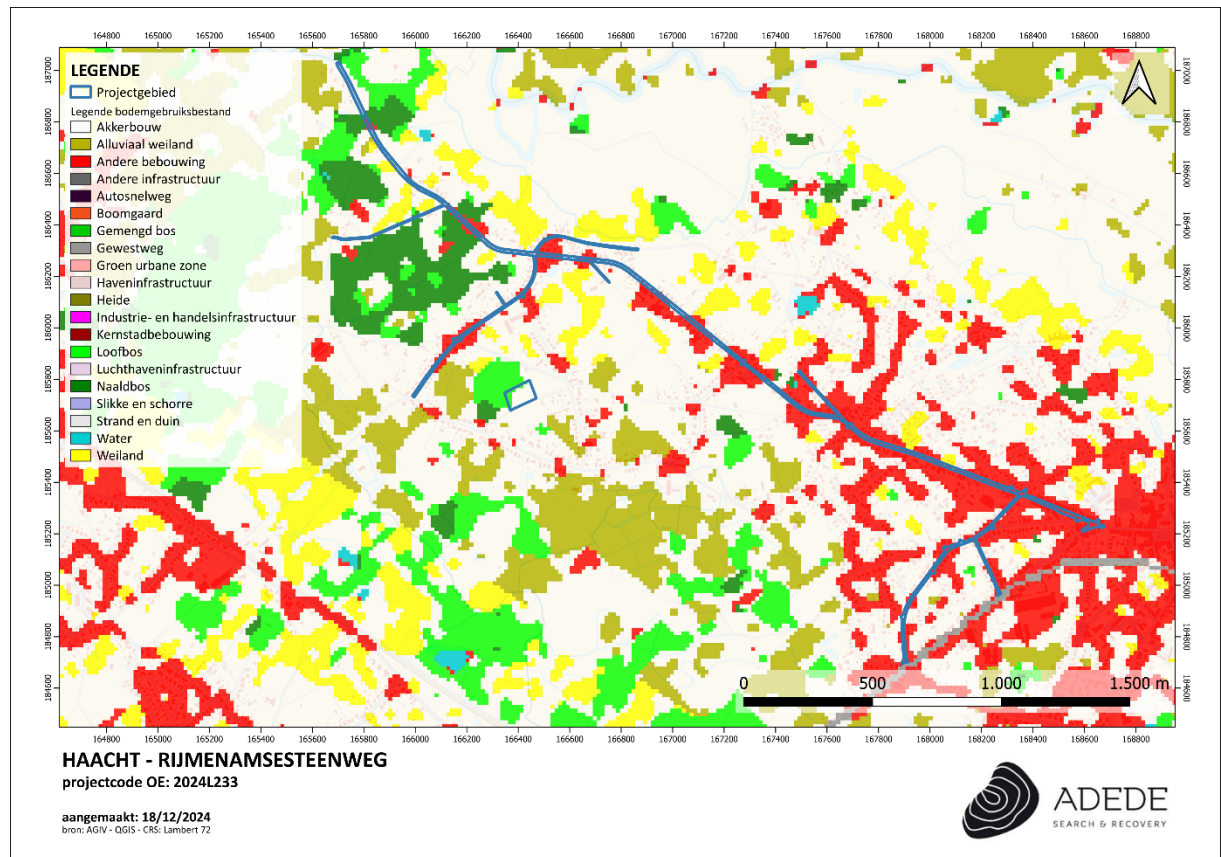
Figuur 59. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart (www.geopunt.be).

3.2.3.4 Landgebruik

Om het landgebruik ter hoogte van het onderzoeksgebied na te gaan, werd gebruikt gemaakt van het bodemgebruiksbestand, opname 2001 (Figuur 60). In de noordelijke helft van het projectgebied wordt het terrein vooral gekarteerd in akkerland, bos, weiland en bebouwing. De zuidelijke helft bevindt zich in een regio waar vooral bebouwing staat aangeduid. Het terrein ter grondverbetering staat weergegeven als akkerland.

- Akkerbouw (wit): concreet betreft dit een bodem die gebruikt wordt in rotatiesystemen waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland.
- Andere bebouwing (rood): het betreft een gebied waarbij het grootste deel bedekt wordt door structuren. Dit kan gaan over gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten met groene oppervlakten en open bodem (tussen 30% en 80% is verhard).
- Andere infrastructuur (grijs): infrastructuur (vb. een parking in onbebouwde kom) die niet kan worden ingedeeld bij industrie- en handelsinfrastructuur noch bij gewestwegen, luchthaven- en zeehaveninfrastructuur.

- Loofbos (groen): vegetatieformatie die voornamelijk uit loofbomen bestaat.
- Naaldbos (donkergroen): vegetatieformatie die voornamelijk uit naaldbomen bestaat.
- Weiland (geel): bodem die bedekt is met gras en die niet gelegen is in het overstromingsgebied van een rivier.

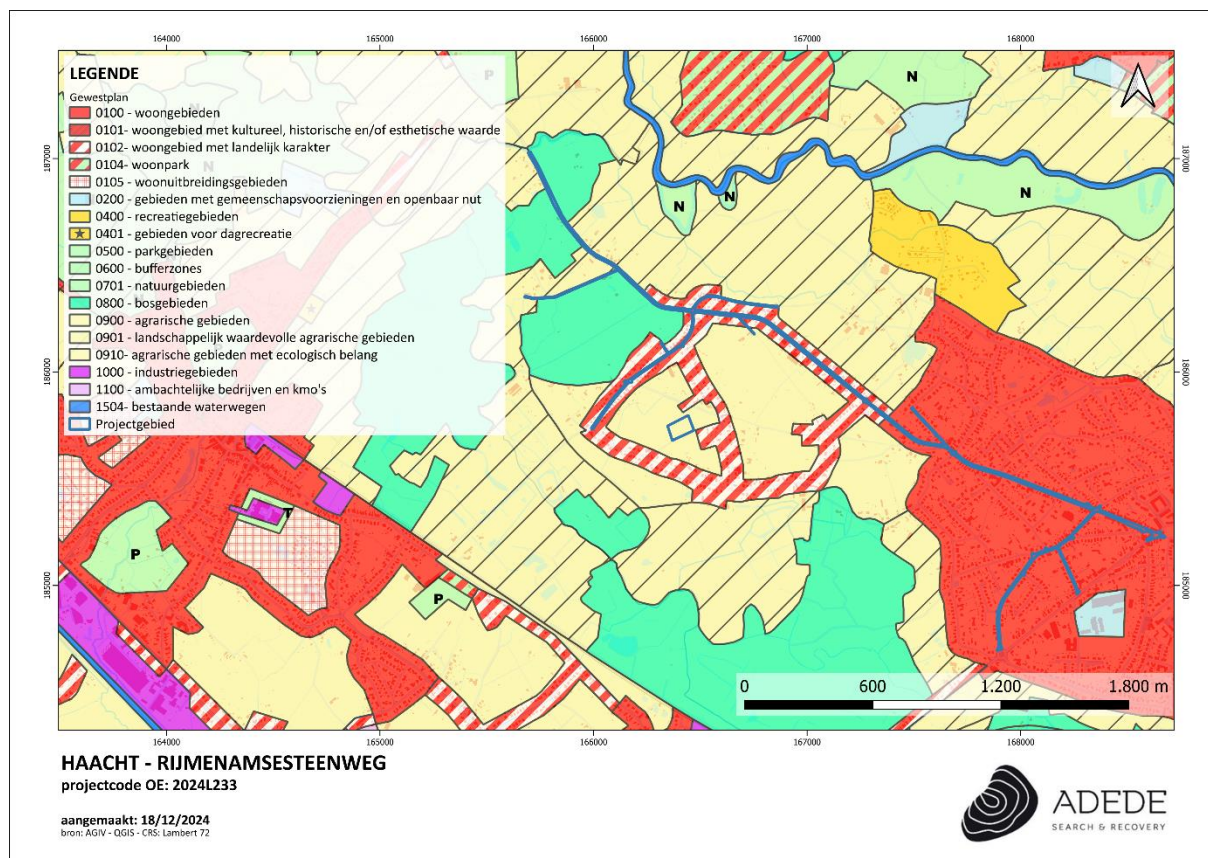

Figuur 60. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand (www.geopunt.be).

3.2.3.5 Gewestplan

Het uiterste noordwesten van het projectgebied bevindt zich voornamelijk in landschappelijk waardevol agrarische gebied (lichtgeel gearceerd), bosgebied (groen) en woongebied met landelijk karakter (rood-wit gearceerd) (Figuur 61). Het zuidelijke deel situeert zich binnen woongebied (rood). Het terrein ter grondverbetering bevindt zich in agrarisch gebied (lichtgeel).

Figuur 61. Situering van het projectgebied op het gewestplan (www.geopunt.be).

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Haacht wordt als “Hacht” (betekenis: haag) voor het eerst vermeld in de eerste helft van de 12de eeuw en ontstond langsheen de oude verbindingsweg tussen Leuven en Lier. Enkele silexvondsten uit de steentijd nabij het Kruineikeveld en de Keiberg in deelgemeente Tildonk wijzen echter op veel vroegere menselijke activiteiten in de ruimere regio. Uit pollenanalyse blijkt dat er reeds rond 1500 voor Christus op systematische wijze graangewassen werden geteeld. Nabij de Hooiberg werden twee weefgewichten aangetroffen, die vermoedelijk uit de metaaltijden stammen. Uit de Romeinse tijd dateren enkele scherven aardewerk, die men vond ten zuidwesten van de Hansbrug.⁴

Sinds 1231 was Haacht een zelfstandige parochie, die afhankelijk was van de norbertijnenabdij van Park Heverlee. De wereldlijke macht lag in handen van de ridders van Rotselaar, die tussen de 14de en 16de eeuw eigenaar waren van het kasteel van Roost. In de 16de eeuw was ook Haacht slachtoffer van de godsdiensttroebelen, waarna de macht overging naar de hertogen van Croy. In de 17de en 18de eeuw was de macht in handen van de hertogen van Arenberg.⁵

Haacht was tijdens de Eerste Wereldoorlog in de late zomer van 1914 telkens het gevechtsterrein bij uitvallen van het Belgisch leger vanuit de vesting Antwerpen. De eerste uitval op 25 en 26 augustus vond plaats op het moment dat het Duitse leger voor het eerst slaags raakte met de Britse en Franse troepen nabij Mons. Het Belgisch leger wou de Duitse doortocht vertragen door simultaan op verschillende plaatsen aan te vallen en uiteindelijk werd dit als de eerste gecoördineerde actie onder de geallieerden beschouwd. In Haacht vielen een tiental burgslachtoffers en werden verschillende huizen verwoest.

De tweede uitval tussen 9 en 13 september 1914 werd opnieuw te Haacht uitgevochten. Enkele dagen eerder, tussen 6 en 9 september, werd aan de Marne immers zwaar gevochten tussen de geallieerde en de Duitse troepen, waarbij de Duitse terugtocht op de Aisne begon op 9 en eindigde op 12 september. Aansluitend en tot 20 september vond de slag aan de Aisne plaats. Het Belgisch Opperbevel besliste in het kader hiervan dus een nieuw, tweede offensief uit te voeren. De bedoeling was zoveel mogelijk Duitse troepen aan te trekken en te binden voor Antwerpen.³

---

⁴ Gemeentelijke website Haacht [online] <https://www.haacht.be/korte-geschiedenis> (geraadpleegd op 18 december 2024).

⁵ Vandeputte 2007, 460

Nabij het centrum van Haacht liep ook de KW-linie, de hoofdweerstandstelling Koningshooikt-Waver uit de Tweede Wereldoorlog, waarvan een antitankgracht en een aantal betonnen bunkers nog bewaard zijn.⁶

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Kaart van Villaret (1745-1748)

De kaart van de Franse ingenieurs-geografen, ook wel Villaret-kaart genoemd, bestrijkt grote delen van het huidige Belgische grondgebied en vertelt ons hoe het landschap erbij lag in het midden van de 18de eeuw. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden.⁷

De kaart lijkt bij het georefereren wat afgeweken te zijn (Figuur 62-Figuur 63). Het uiterste noorden wordt volgens de kaart weergegeven in landbouwgebied, maar zou in werkelijkheid overeenkomen met de weg die op de kaart meer naar het westen gelegen is. Deze weg betreft de historische voorloper van de Rijmenamsesteenweg, waarbij een brug net ten noorden van het onderzoeksgebied de Binnebeek oversteekt.

Wanneer de Villaretkaart verder bekeken wordt, valt op dat meer dingen niet kloppen in vergelijking met andere historische kaarten en het huidige kadasterplan, waaronder de loop van de Dijle en de oriëntatie van verschillende wegen. Aangezien de kaart niet helemaal juist gegeorefereerd is, wordt de projectie van het projectgebied op de Villaretkaart met voorzichtigheid gehanteerd.

Ter hoogte van het huidige Hollaken is vermoedelijk landbouwgrond aanwezig, maar nabij de kruising tussen het huidige Hollaken en Rijmenamsesteenweg wordt de driedelige hoeve 'de Walweck' aangeduid (Figuur 62). Deze hoeve is ook vastgesteld als bouwkundig erfgoed onder de naam 'Valvekenshoeve'. Dit langgerekte hoevegebouw wordt op basis van zijn ankers gedateerd in 1764 en bestaat uit een bakstenen gebouw met enkele natuursteen elementen, zoals de omlijsting van de inkomdeur. Het woon- en stalgedeelte vormen tegenwoordig één geheel, maar de schuur betreft een afzonderlijk gebouw. Zowel de binnen- als buitenkant zijn nog in originele toestand. De

---

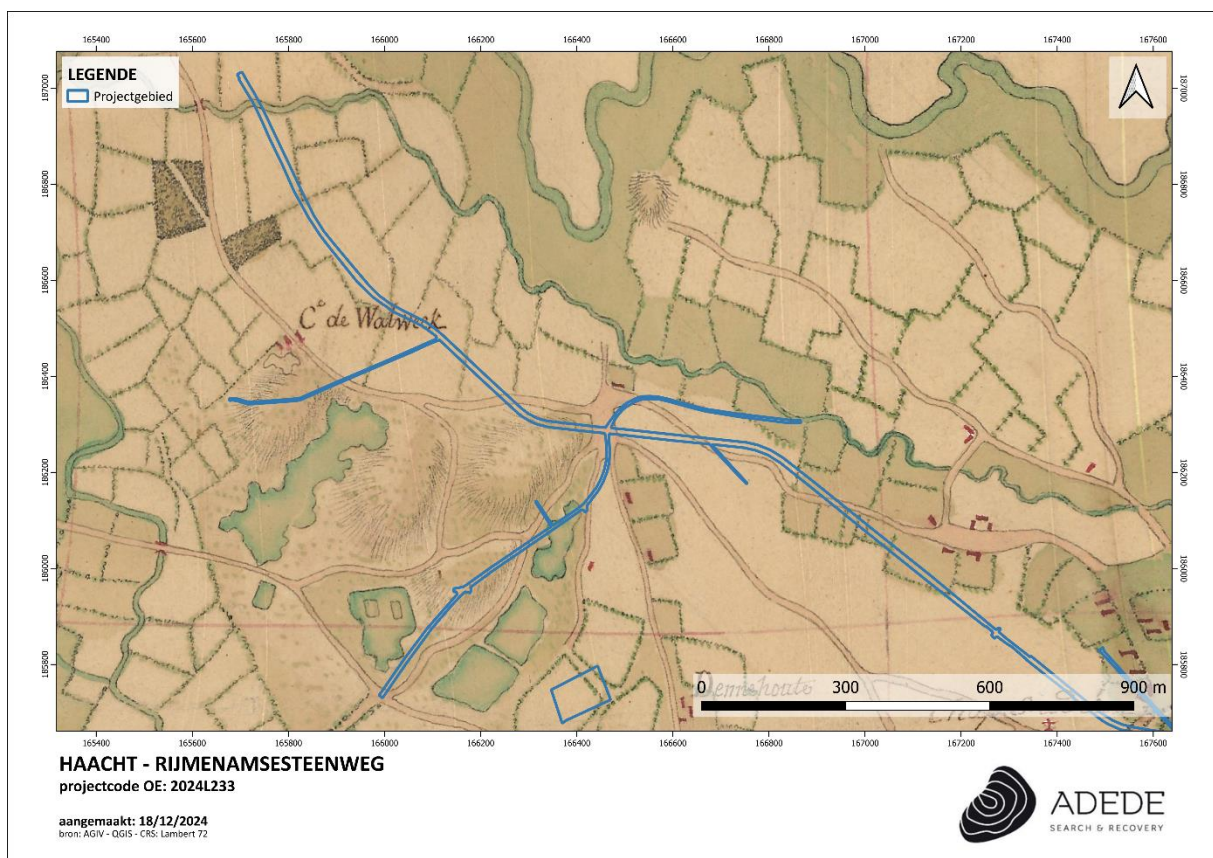
⁶ Vandeputte 2007, 460; Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Antitankgracht [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/126647> (geraadpleegd op 18 december 2024).

⁷ <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo>

Valvekenshoeve gaat terug op een 12de-eeuws pachthof dat toebehoorde aan het oude slot Hollaken. Dit hof werd zwaar beschadigd in 1665, waarna in 1764 de huidige hoeve werd gebouwd.⁸

Meer naar het zuiden wordt in de buurt van het projectgebied de kapel van Sint-Adriaan vermeld (Figuur 63). Mogelijk bevond deze zich op een kleine afstand ten zuiden van het projectgebied.

Voor de rest wordt het projectgebied vermoedelijk grotendeels ingenomen door landbouwgrond en deels ook door historische voorlopers van de huidige wegenis. Door de afwijkende georeferentie van deze Villaretk kaart wordt hier niet dieper op ingegaan.

Figuur 62. Noordelijk deel van het projectgebied, weergegeven op de Villaretkaat (1745-1748) (www.geopunt.be).

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Valvekenshoeve [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200250> (geraadpleegd op 19 december 2024).

Figuur 63. Zuidelijk deel van het projectgebied, weergegeven op de Villaretkaart (1745-1748) (www.geopunt.be).

3.3.2.2 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

In opdracht van Keizerin Maria-Theresia werden de Oostenrijkse Nederlanden gedurende de periode 1771-1778 uitgebreid in kaart gebracht. De eerste plannen voor dit project dateren al van 1751, maar het zou nog tot 1770 duren vooraleer de Keizerin haar fiat gaf aan het project. Het was Joseph-Jean-Francois, graaf de Ferraris (1726-1814) die de leiding van het project in handen kreeg. De Ferraris was een gerenommeerd generaal uit het Oostenrijkse leger, die in Wenen Cartografie studeerde en reeds op jonge leeftijd actief werd in het leger. De 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten werden geklasseerd volgens bundels en vergezeld van een beschrijvende teksten. De kaart werd in drievoud gemaakt en het exemplaar dat bedoeld was voor de landvoogd Karel van Lotharingen, is heden in bezit van de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel. De andere exemplaren bevinden zich in het Nederlandse Rijksarchief te Den Haag en het Kriegsarchiv te Wenen. De Ferrariskaart had tot doel een militaire kaart te zijn, waarbij de details niet de voornaamste zorg waren, maar eerder de algemene aanduiding van hagen, grachten, rivieren en gebouwstructuren. Daarbij was het van belang dat het gebruik van de kaart zo voor de hand liggend mogelijk was. Daarbij werd overigens geen legende opgesteld, daar alle kaartelementen geacht werden duidelijk te zijn. Pas later werden legenda aan de kaarten toegevoegd.

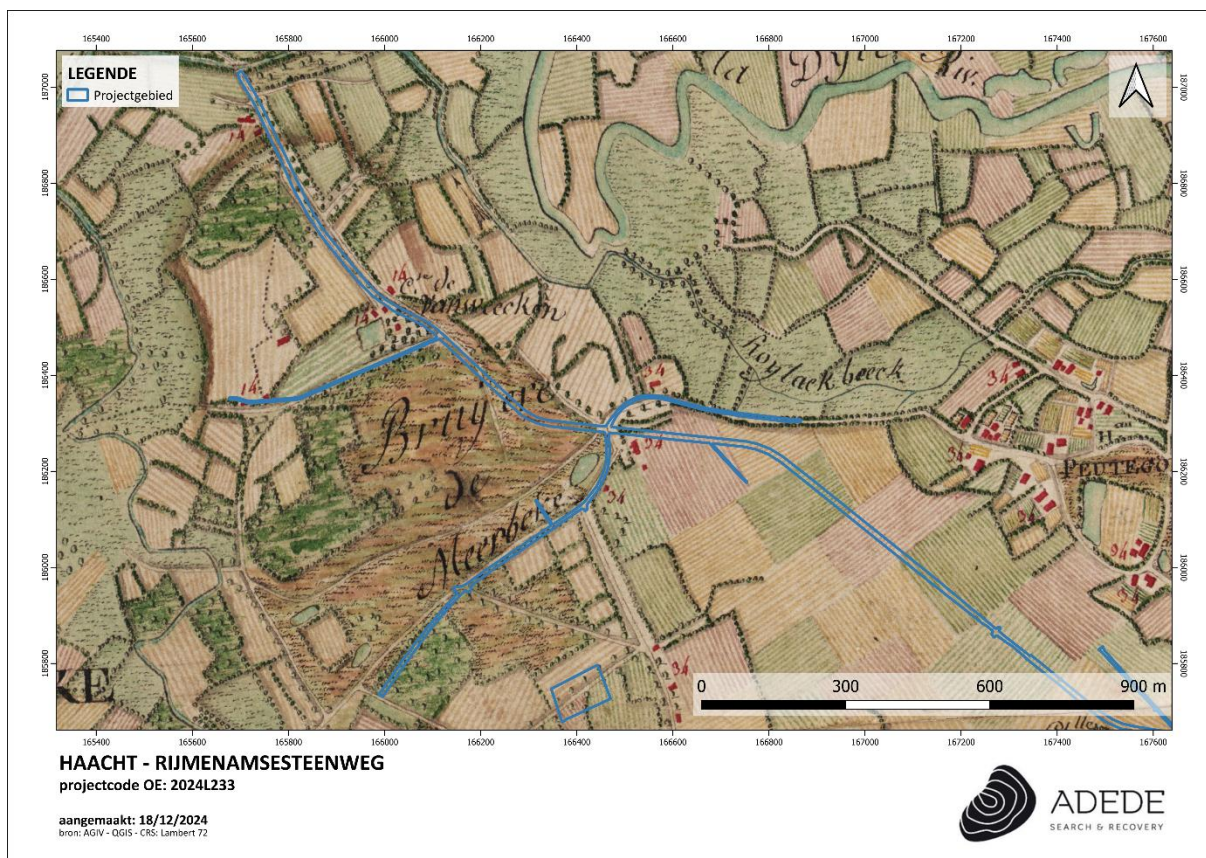
De Ferrariskaart lijkt minder afwijkingen bij het georefereren te hebben. Het uiterste noorden van het projectgebied komt overeen met de historische voorloper van de Rijmenamsesteenweg (Figuur 64). Aan de westzijde worden enkele gebouwen weergegeven. Nabij het kruispunt tussen de historische voorlopers van de Rijmenamsesteenweg en het Hollaken staat opnieuw de Valvekenshoeve vermeld als “C^{se} de Vanwecken”. Aan de zuidkant van de Rijmenamsesteenweg worden drie gebouwen, een boomgaard, landbouwgrond en mogelijk een waterbekken weergegeven. Aan de noordkant van de weg bevindt zich ook een gebouw.

Ten zuiden van het Hollaken buigt de historische voorloper meer af naar het zuiden dan het huidige verloop van de Rijmenamsesteenweg. Hierdoor bevindt een deel van het projectgebied zich in heidegebied, “Bruyere de Meerbeke”. Ten zuiden van deze heide komt het projectgebied opnieuw overeen met de historische voorlopers van de huidige Rijmenamsesteenweg, Eikestraat en Hooiberg. In de directe omgeving van het kruispunt worden twee gebouwen weergegeven. Ten zuiden van dit kruispunt bevindt het centrale deel van het projectgebied zich in akkerland, maar ter hoogte van de huidige Sint-Adriaanstraat doorkruist het wel de historische voorloper van deze weg. Tussen de voorlopers van de Sint-Adriaanstraat en het kruispunt met de Zoellaan volgt het projectgebied mogelijk een onverharde veldweg (Figuur 65).

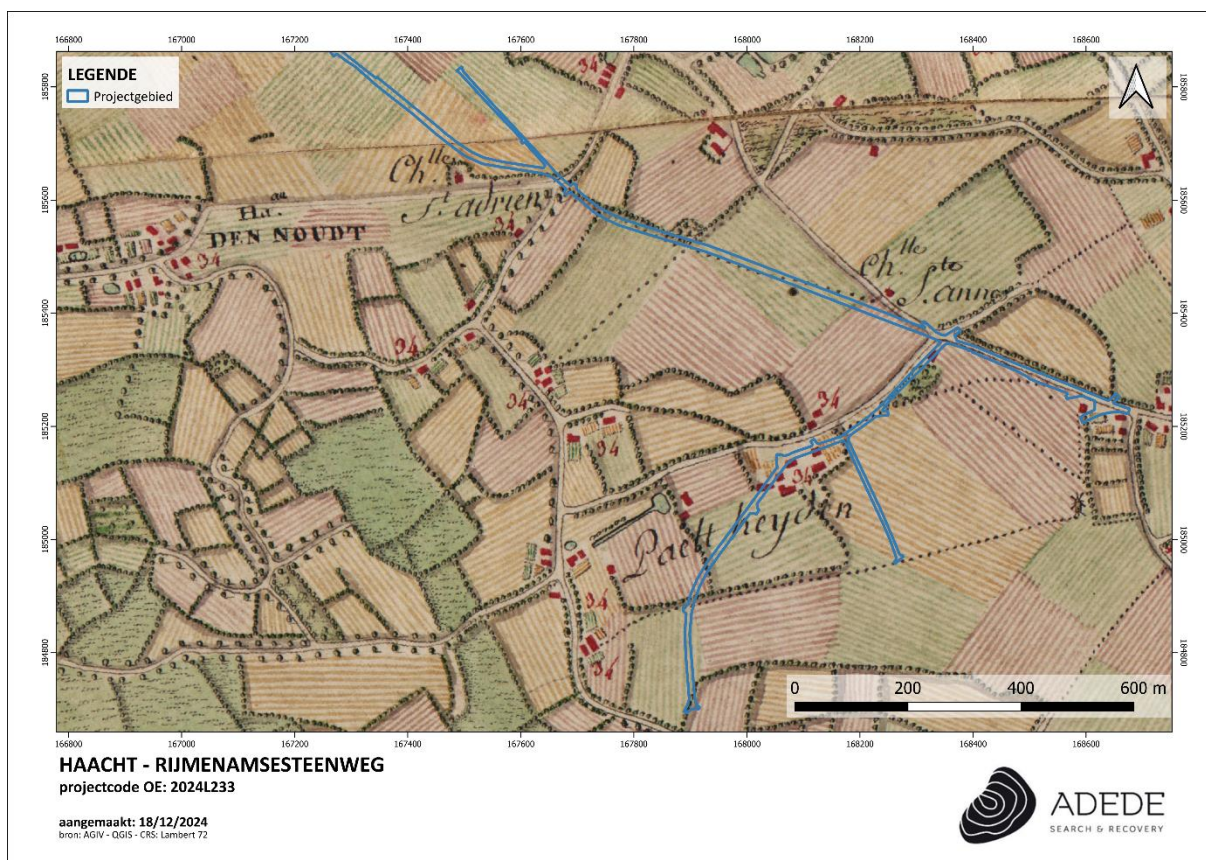
In het uiterste zuiden van het projectgebied kan wel weer een historische voorloper van de Rijmenamsesteenweg worden waargenomen. Hier bevinden zich opnieuw enkele gebouwen langsheen de weg. Ook het noorden van de Zoellaan kent een historische voorloper op deze kaart (mits wordt uitgegaan van een kleine afwijking in de georeferentie), maar deze buigt al snel meer af richting het westen, waardoor de weg over gaat in de historische voorloper van de huidige Langerheide. In de hoek tussen de huidige Zoellaan en Lange Kant was vermoedelijk een hoeve met maar liefst zes gebouwen aanwezig, waarbij de naam “Paelt heyden” vermeld staat. Het zuiden van de Zoellaan en de Lange Kant bevinden zich in akkerland, waarbij de percelen omzoomd zijn met bomen. Mogelijk doorkruist een onverhard pad de Zoellaan ter hoogte van het huidige kruispunt met de Stampendonk.

Doorheen het terrein ter grondverbetering aan de Schonenberg lijkt volgens de kaart de historische voorloper van deze straat te lopen, maar vermoedelijk gaat het om een kleine afwijking van de kaart en bevindt het terrein zich volledig ten noorden van deze weg (Figuur 64). Op die manier zou het terrein in gebruik geweest zijn als akkerland.

Figuur 64. Situering van het noorden van het projectgebied op de kaart van Ferraris (1777) (www.geopunt.be).

Figuur 65. Situering van het zuiden van het projectgebied op de kaart van Ferraris (1777) (www.geopunt.be).

3.3.2.3 *Atlas der Buurtwegen (1840)*

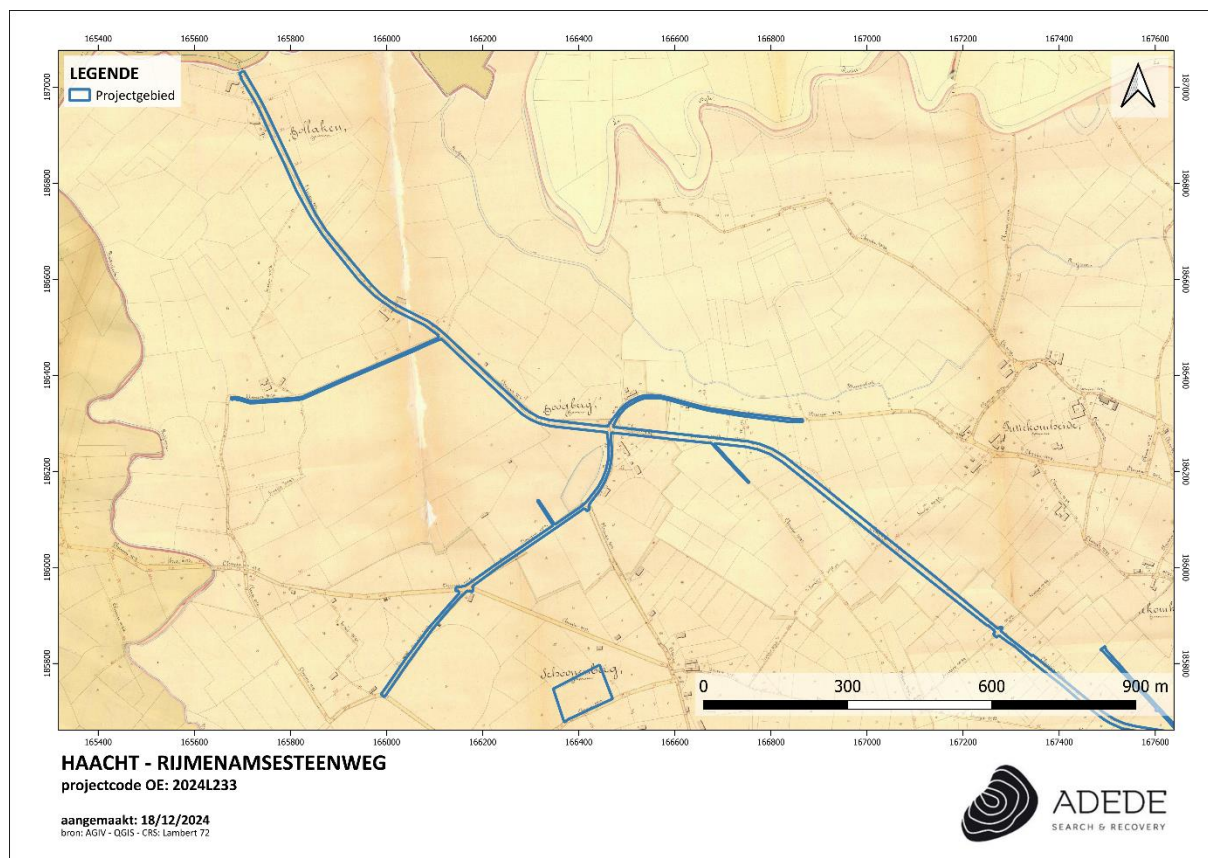
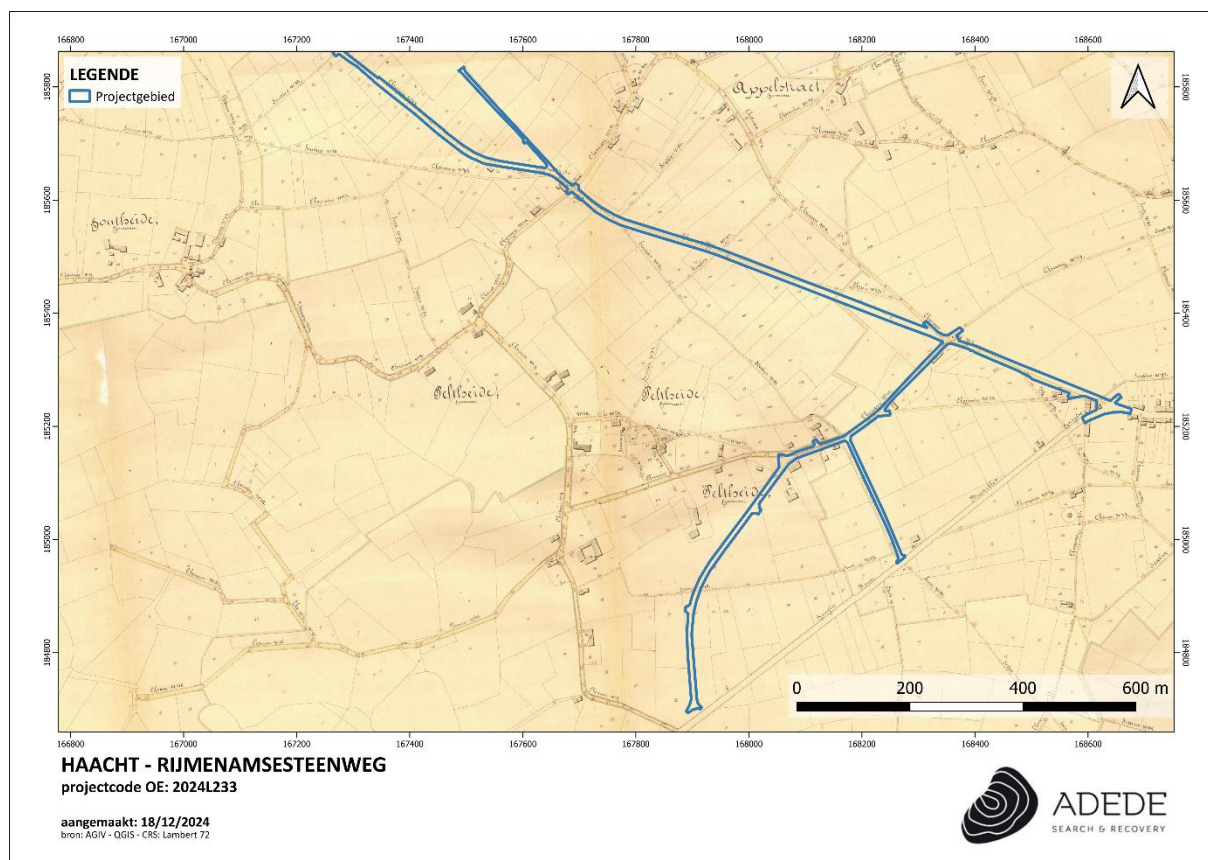
De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering van de wet van 10 april 1841 met als doel ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Er werd dus een inventarisatie gemaakt van alle ‘openbare’ wegen en ‘private’ wegen met openbare erfdiensbaarheid. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). In de periode 1843-1845 werd per toenmalige gemeente een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen. Een atlas is samengesteld uit overzichtsplannen, detailplannen en tabellen. Overzichtsplannen zijn één of meerdere plannen van de betreffende atlasgemeente met aanduiding van de omtrekken van deelgebieden, die genummerd zijn; de nummering van de deelgebieden verwijst naar het nummer van het detailplan; de schaal waarin de overzichtsplannen zijn opgemaakt is meestal 1/10.000. Detailplannen zijn meestal opgemaakt op kaartschaal 1/2.500; in enkele gevallen zijn ze opgemaakt op een andere schaal, bijvoorbeeld in stedelijke centra en buitengebieden. De tabellen die in de atlassen zijn opgenomen bevatten de wegkarakteristieken, het nummer van de buurtweg, de lengte, de oppervlakte, tabellen van de eigenaars van de aangelande percelen en tabellen van grondinneming.

Op de Atlas der Buurtwegen begint de historische voorloper van de Rijmenamsesteenweg over het volledige traject van het projectgebied vorm te krijgen (Figuur 66-Figuur 67). Plaatselijk zijn er nog kleine afwijkingen van het huidige verloop en net ten noordwesten van het kruispunt met de Zoellaan is nog geen weg binnen het projectgebied aanwezig. Ook voor het huidige Hulsterenveld en de Lange Kant zijn nu historische voorlopers te zien, maar bij de Lange Kant lijkt de historische voorloper zich net ten westen van de huidige weg te bevinden. Het huidige Sint-Adriaanveld en het merendeel van de Zoellaan bevinden zich nog volledig op landbouwgrond.

De bebouwing langsheen het projectgebied lijkt heel plaatselijk wat te zijn toegenomen, bijvoorbeeld in het uiterste noorden nabij de Binnebeek, aan de Hooiberg, nabij het kruispunt met de huidige Sint-Adriaanstraat en in het uiterste zuiden van het projectgebied nabij het centrum van Haacht. Aan de Zoellaan ten westen van de Lange Kant wordt de bewoning nu omschreven als ‘Peltheide’.

Het terrein voor grondverbetering bevindt zich nu duidelijk aan de noordzijde van de historische voorloper van de Schonenberg en wordt volledig ingenomen door landbouwgrond.

Figuur 66. Situering van het noorden van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (www.geopunt.be).Figuur 67. Situering van het zuiden van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (www.geopunt.be).

3.3.2.4 Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)

Philip Vandermaelen (1795-1869) was een autodidact cartograaf die vanwege zijn eerdere verwezenlijkingen op vlak van cartografie vanaf 1831 nauw samenwerkte met de overheid. Kort na de Belgische onafhankelijkheid richtte hij het 'Etablissement Géographique' op, een instituut dat tot 1880 zou bestaan en naast een uitgeverij van kaarten en geografische werken, ook een museum en opleidingscentrum voor cartografen was.⁹ Aanvankelijk was zijn opdracht het karteren van de grenzen op basis waarvan de onderhandelingen gevoerd werden tussen België en Holland. Hij maakte van zijn bevoorrechte positie bij de overheid gebruik om de hand te leggen op de handgeschreven plannen van de gemeentelijke kadasters en verwierf ook de bestaande triangulaties. Daar hij kon beschikken over een schare goed opgeleide topografen, die hij overal ten lande uitstuurde om opmetingen te gaan doen, beschikte hij al snel over alle informatie om een nieuwe topografische kaart van het jonge België te maken. Een eerste kaart op schaal 1:80.000 in 25 folio's werd voltooid in 1853, terwijl de 250 folio's van de kaart op schaal 1:20.000 verschenen tussen 1846 en 1854.¹⁰

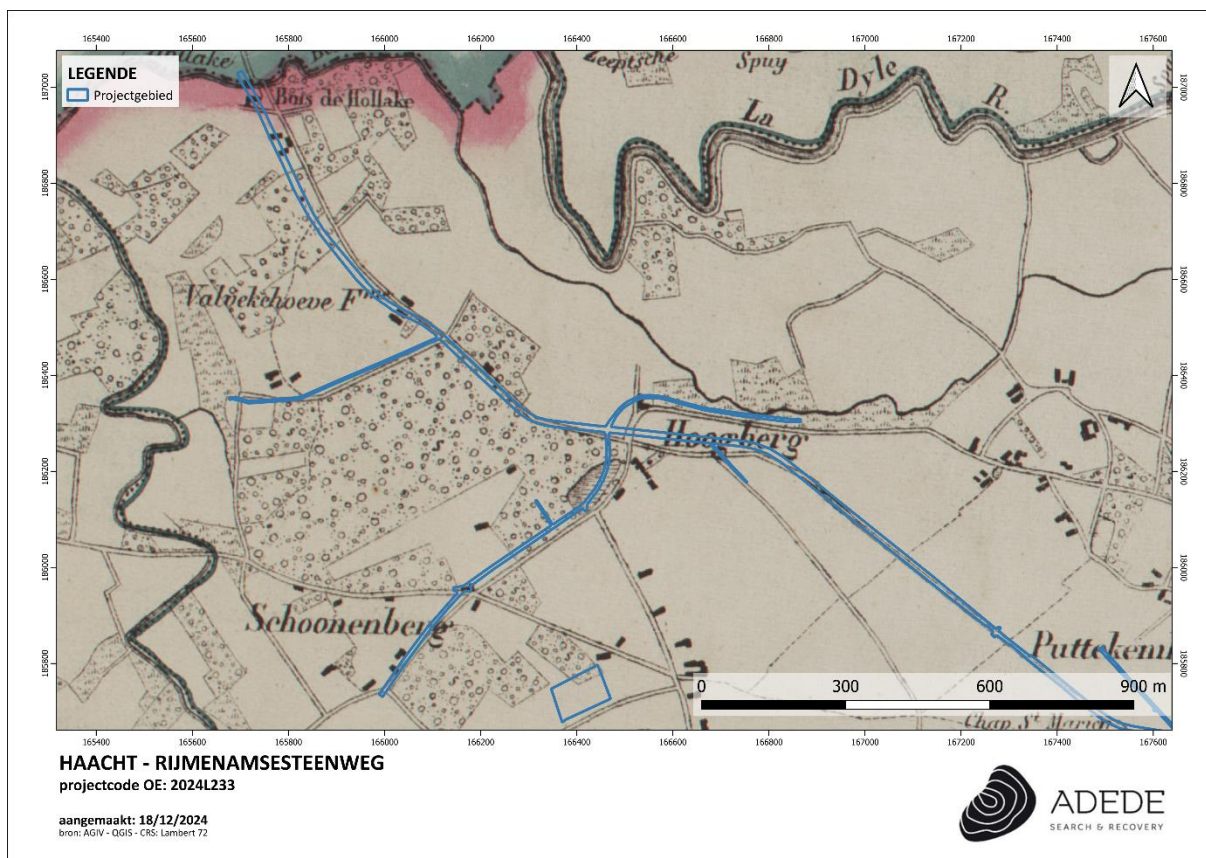
De kaart van Vandermaelen geeft een zeer gelijkaardig beeld als de bijna gelijktijdige Atlas der Buurtwegen (Figuur 68-Figuur 69). De huidige Valvekenshoeve aan het Hollaken staat nu vermeld als 'Valvekehoeve'. Tussen de wegenissen het Hollaken en de Hooiberg wordt bosgebied weergegeven.

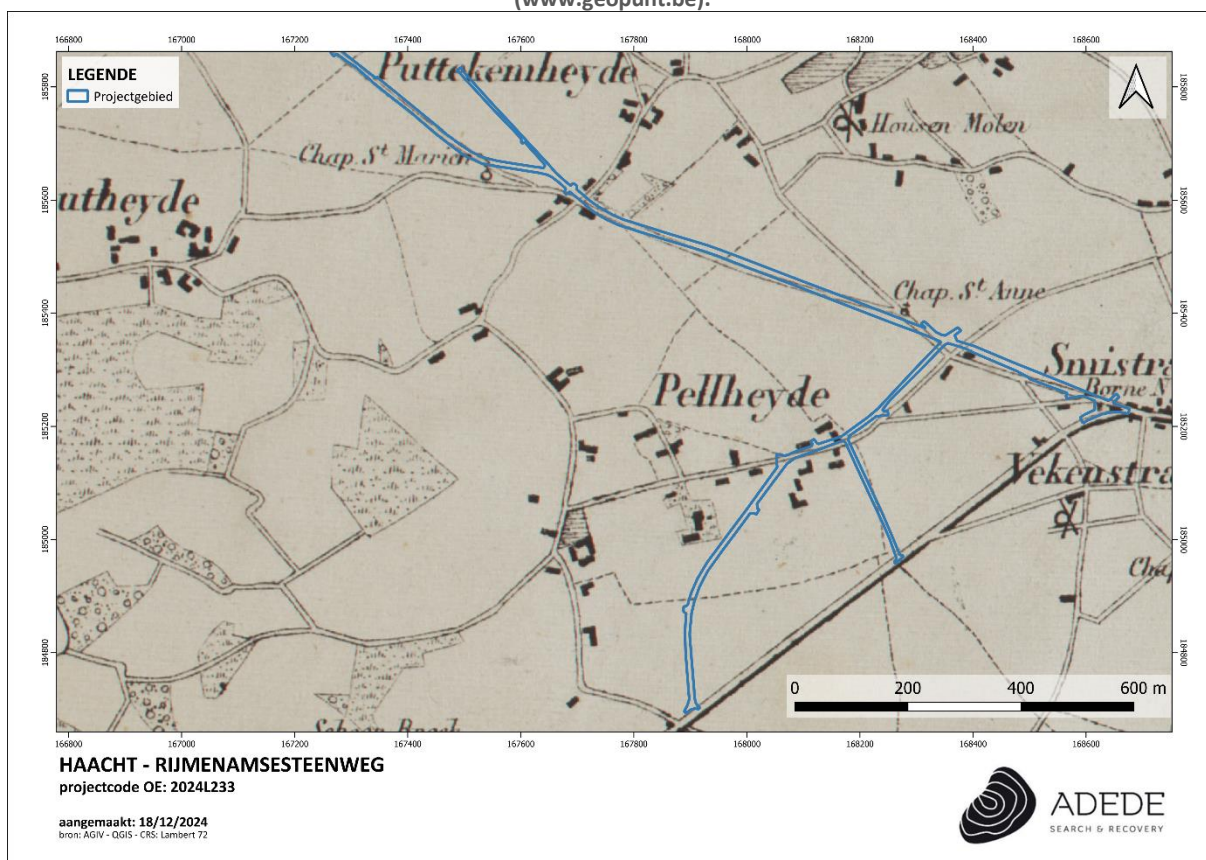
⁹ L. Wellens-De Donder, *Philippe Vandermaelen, 1795-1869* (Brussel, 1969).

¹⁰ C. Lemoine-Isabeau, *La carte de Belgique et l'institut Cartographique Militaire (Dépot de la Guerre), 1830-1914* (Brussel, 1988).

Figuur 68. Situering van het noorden van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (www.geopunt.be).

Figuur 69. Situering van het zuiden van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (www.geopunt.be).

3.3.2.5 Kaart van Popp (1842 – 1879)

De Popp-kaarten zijn een verzameling kadasterkaarten die in de 19de eeuw werden uitgegeven door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). In 1827 werd Popp benoemd tot controleur van het kadaster in Brugge. Na de Belgische onafhankelijkheid kreeg Popp, in navolging van Philip Vandermaelen, de goedkeuring van de overheid om de Belgische kadasterplannen in de handel te brengen. De kadasterkaarten van Popp zijn dus in feite een gecommmercialiseerde versie van het toenmalige kadaster van België en bevatten zodoende veel gegevens over perceelsindeling. Bijkomende informatie bij de kaarten werd uitgegeven in bijgaande leggers. Popp overleed voor hij zijn volledige kadastrale atlas kon afwerken. Zijn weduwe vervulde nog de plannen voor de provincie Luik, maar voor sommige gebieden beschikken we niet over een kadastrale kaart van Popp.¹¹

Ook op het beeld dat we zien op de Popp-kaart (Figuur 70-Figuur 71) lijkt weinig te zijn veranderd sinds de voorgaande kaart. De bewoning is slechts erg plaatselijk zeer beperkt uitgebreid langsheen de Hooiberg en het kruispunt met de Sint-Adriaanstraat. Ter hoogte van het Sint-Adriaanveld en het grootste deel van de Zoellaan is nog steeds geen wegenis maar landbouwgrond aanwezig.

Figuur 70. Situering van het noorden van het projectgebied op de kaart van Popp (1842-1879) (www.geopunt.be).

¹¹ Vrielinck, Grootse plannen. De kadastrale Atlas van België van P.C. Popp: genese en datering (1840-1880) (Amsterdam, 2018).

Figuur 71. Situering van het zuiden van het projectgebied op de kaart van Popp (1842-1879) (www.geopunt.be).

3.3.1 Luchtfoto 1971

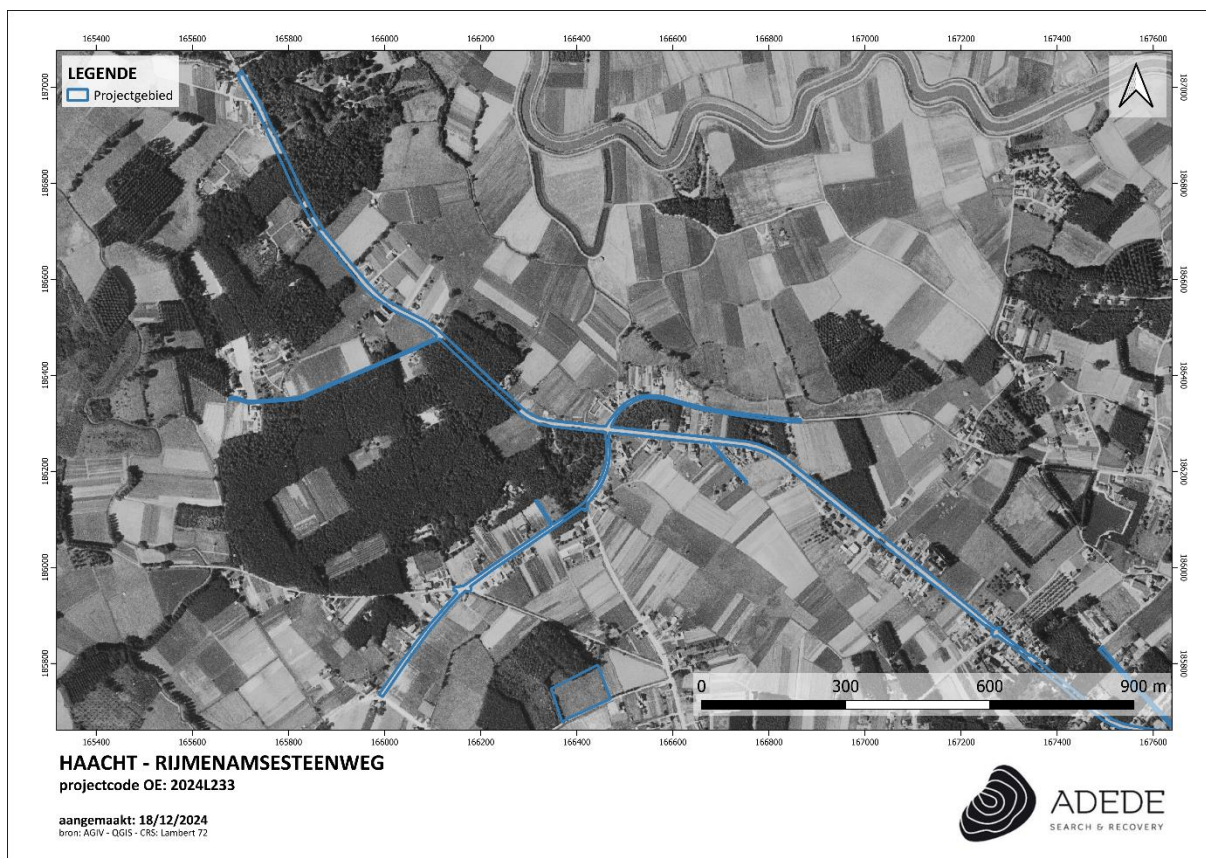
Op de luchtfoto uit 1971 blijkt het beeld nog grotendeels overeen te komen met de voorgaande situatie (Figuur 72-Figuur 73). De Rijmenamsesteenweg verloopt nu echter volgens het huidige traject en vooral in het centrale en zuidelijke deel van het projectgebied is de bewoning langs deze weg erg toegenomen.

In het uiterste noorden komt nog steeds weinig en verspreide bewoning voor, waarbij akkerland en bos domineren. Langsheen de Hooiberg en de Eikestraat is de bewoning wel toegenomen.

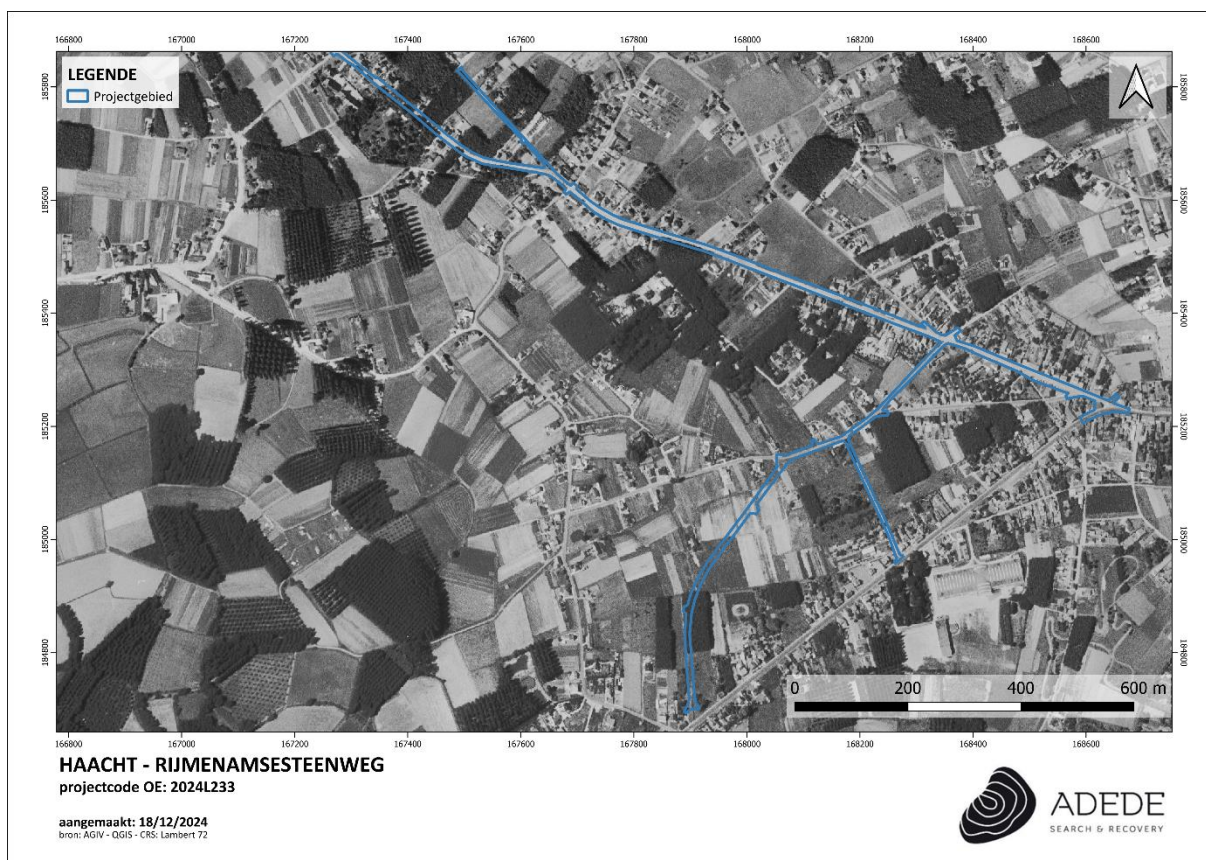
Voor het eerst zien we ook de huidige weg van het Sint-Adriaansveld deels verschijnen. De weg Lange Kant bevindt zich nu ook met zekerheid binnen het projectgebied. Het zuiden van de Zoellaan is echter nog steeds in gebruik als akkerland.

Het terrein ter grondverbetering is op dat moment nog steeds in gebruik als akkerland.

Figuur 72. Situering van het noorden van het projectgebied op de luchtfoto van 1971 (www.geopunt.be).

Figuur 73. Situering van het zuiden van het projectgebied op de luchtfoto van 1971 (www.geopunt.be).

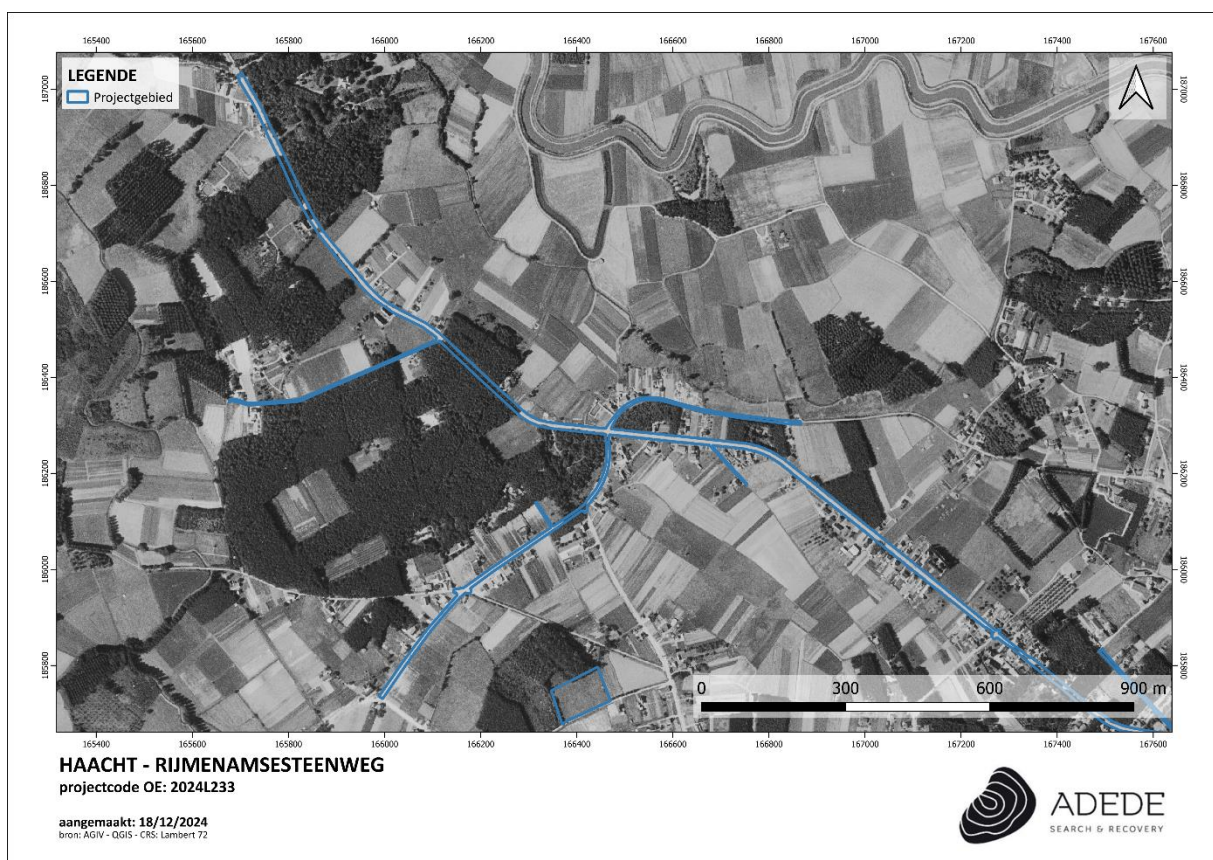

3.3.2 Luchtfoto 1979-1990

Op de luchtfoto uit 1979-1990 blijkt dat de bebouwing in de omgeving van het plangebied verder is toegenomen langsheen de wegen (Figuur 73-Figuur 74).

Het Sint-Adriaansveld is nu nog verder verlengd, waardoor het projectgebied ook hier volledig ingenomen wordt door wegenis. Voor het eerst verschijnt ook de gehele Zoellaan als verharde wegenis.

Het terrein ter grondverbetering is nog steeds in gebruik als akkerland (Figuur 73).

Figuur 74. Situering van het noorden van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (www.geopunt.be).

Figuur 75. Situering van het zuiden van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (www.geopunt.be).

3.3.3 Recente luchtfoto

Algemeen is de bebouwing rondom het projectgebied verder blijven toenemen (Figuur 76-Figuur 77). Enkel in de omgeving van het uiterste noorden is weinig bebouwing bijgekomen. Ten opzichte van de voorgaande luchtfoto is voor het projectgebied zelf weinig veranderd: dit wordt nog steeds quasi volledig ingenomen door wegenis. Enkel het terrein voor grondverbetering aan de Schonenberg is nog tot op heden in gebruik als landbouwgrond.

Figuur 76. Situering van het noorden van het projectgebied op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).

Figuur 77. Situering van het zuiden van het projectgebied op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

3.4.1 Archeologische nota's en onderzoek in de omgeving

Ten oosten van het projectgebied maakte een groot plangebied, in het kader van de inrichting van een overstromingsgebied, deel uit van een bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek en verkennend archeologisch booronderzoek (Archeologienota ID 11988). Uit het bureauonderzoek bleek dat binnen het plangebied een potentieel was op steentijd artefacten of sites en grondsporen uit de metaaltijden tot nieuwe tijd. Er ging ook speciale aandacht naar vondsten en sporen in verband met de slag van Rijmenam in 1578, schansen uit de 17de eeuw en de beide Wereldoorlogen. Uit het landschappelijk bodemonderzoek werd geconcludeerd dat de bodem enkel in het deelgebied Hoogdonk voldoende bewaard was om de verwachting naar vondsten uit de steentijd te behouden, waardoor ook verkennend archeologisch geboord werd. Bij het archeologisch booronderzoek werden echter geen steentijd vondsten aangetroffen. In deze deelzone werd nog een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.¹²

Te Pikhaken Rijmenam in Bonheiden wees een bureauonderzoek op een algemeen hoge archeologische verwachting (Archeologienota ID 14538). In enkele delen van het plangebied werden geen of eerder kleinschalige bodemingrepen gepland, waardoor deze werden vrijgegeven. Quasi de helft van het plangebied werd wel geadviseerd voor een vooronderzoek. Het landschappelijke bodemonderzoek wees uit dat overwegend een A-C-profiel aanwezig is, waardoor in uitgesteld traject een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd.¹³

Aan de Beverdijk werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, waarbij de meeste sporen afkomstig bleken te zijn van bosbouw (rabatten) uit de 19de tot 20ste eeuw (Nota ID 8592). Er werd geen verder onderzoek geadviseerd.¹⁴

Eveneens aan de Beverdijk werden een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (Nota ID 7180). Na de landschappelijke boringen bleek het potentieel te klein op een goed bewaarde in situ steentijd artefactensite, waardoor meteen werd overgegaan op een proefsleuvenonderzoek. Hierbij werden enkele sporen uit de nieuwe en nieuwste tijd en mogelijk nog uit de late middeleeuwen aangetroffen. De sporen worden geïnterpreteerd als restanten van landindeling en een agrarisch gebruik van het terrein.¹⁵

---

¹² Overmeire, Pawelczak, Perdaen 2019, 90

¹³ Cornelis, Woltinge 2020, 57-59

¹⁴ Claesen et al. 2018, 24

¹⁵ Hellinx, Cleda 2018, 40

Voor de Keerbergenbroek te Haacht werd een archeologienota (ID 29926) opgesteld met een medium verwachting naar steentijdsites met een hoge densiteit aan artefacten en een medium verwachting op het aantreffen van sporensites. Gezien de beperkte bodemingrepen werden voor het terrein geen verdere maatregelen geadviseerd.¹⁶

Aan de zuidkant van de Rijmenamsesteenweg-Klapgat werd een bureauonderzoek opgesteld (archeologienota ID 8640). Er werd geen verder onderzoek aanbevolen, omdat het terrein reeds grotendeels verstoord was.¹⁷

Aan het Molenveld werd een archeologienota (ID 5558) opgesteld voor het slopen van bestaande bebouwing en het oprichten van twee nieuwe gebouwen. Het terrein werd als te verstoord geïnterpreteerd om nog potentieel op kenniswinst te hebben.¹⁸

Ten slotte werd ook voor het zuiden van de Zoellaan een nota (ID 27159) opgemaakt. Er werden een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit laatste onderzoek werden duidelijk sporen van zandwinning aangetroffen, die het natuurlijk bodemarchief grotendeels verstoorde. De overige sporen worden geïnterpreteerd als plantenkuilen en greppels, waardoor geen vervolgonderzoek geadviseerd werd.¹⁹

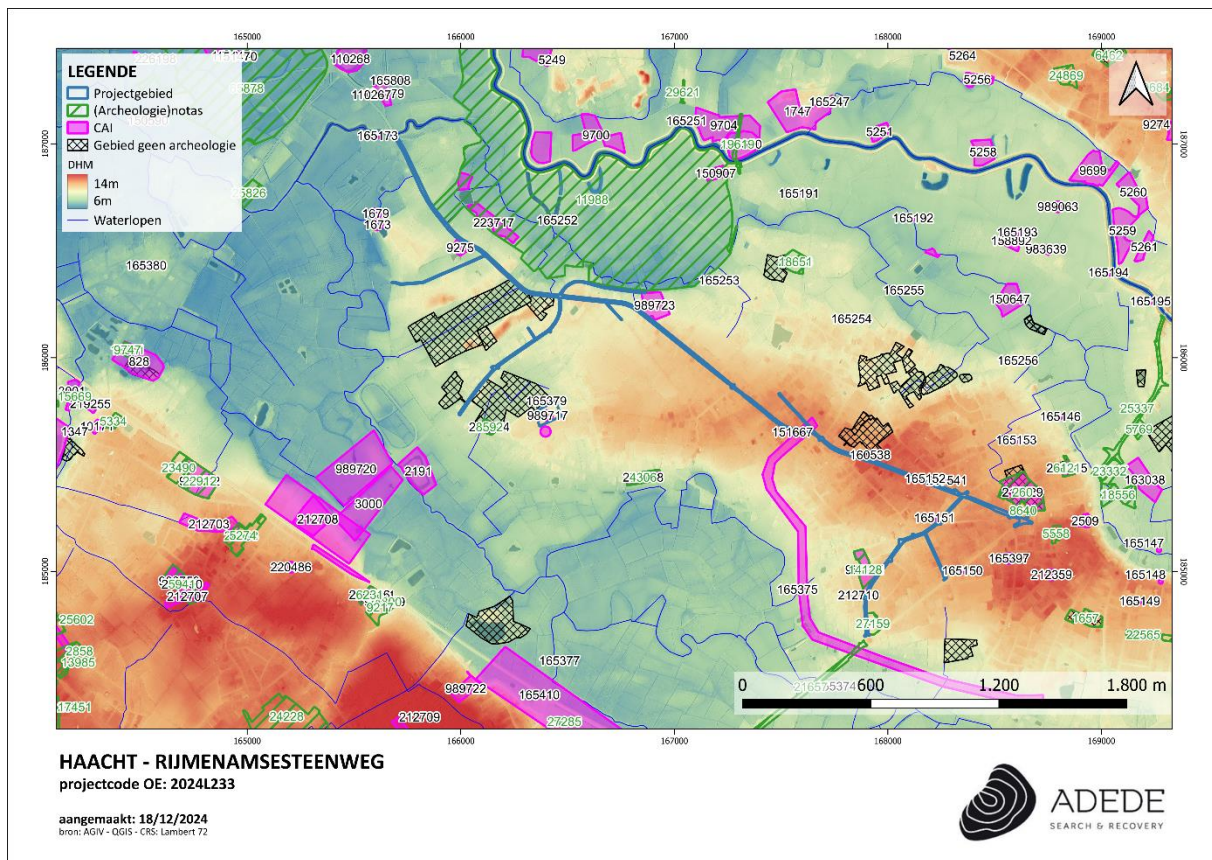
¹⁶ Roovers 2024, 40

¹⁷ Arckens, Geelen, De Beenhouwer 2018, 32

¹⁸ Claesen et al. 2017, 37-38

¹⁹ Claesen, Geelen, Wijns 2023, 52-53

3.4.2 CAI Indicatoren

Figuur 78. Situering van enkele CAI locaties, (archeologie)nota's en Gebieden Geen Archeologie in de omgeving van het projectgebied, weergegeven op het DHM Vlaanderen II 1m.

Nabij het onderzoeksgebied werden verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd. De nabijgelegen onderzoeken en die op een wat verderaf gelegen maar gelijkaardige landschappelijke ligging worden hieronder in schematisch overzicht en van noordwest naar zuidoost opgesomd.

Op het terrein aan de Schonenberg werden in het verleden bij verschillende veldprospecties enkele losse oppervlaktevondsten uit de steentijd aangetroffen (CAI ID 989717). Het gaat om een trapezium in Wommersomkwartsiet uit het mesolithicum en een schrabber, eveneens vermoedelijk uit het mesolithicum. Ook losse vondsten elders leverden materiaal uit de steentijd op.

In de regio van het onderzoeksgebied wijzen enkele losse vondsten en de aanwezigheid van vier hoofdgebouwen, twee spiekers en enkele houtskoolmeilers op menselijke aanwezigheid in de late ijzertijd tot vroeg-Romeinse tijd. Uit de Romeinse tijd stammen enkele losse vondsten en een waterput.

Enkele losse vondsten zijn afkomstig uit de vroege middeleeuwen en een waterput stamt uit de volle middeleeuwen. Cartografisch onderzoek wijst op enkele hoeves en kapellen uit de late middeleeuwen, terwijl enkele sporen van bosbouw en landbouw in de nieuwe tot nieuwste tijd gedateerd worden.

Volgens een historisch onderzoek doorkruist een Belgische linie uit 11 september 1914 het zuiden van het onderzoeksgebied (CAI ID 212710). Het gaat om het noordelijke uiteinde, terwijl de linie zich verder langs de zuidrand van het centrum van Haacht uitstrekt. Deze linie staat ook bekend als het Bruggenhoofd Haacht bij de aanval Over de Vaart.

Uit het interbellum en de Tweede Wereldoorlog stammen enkele bunkers en een antitankgracht in de omgeving van de zuidelijke helft van het onderzoeksgebied. Deze maken onderdeel uit van de KW-Linie, een verdedigingslinie tussen Koningshooikt en Waver die gebouwd werd in 1939 om België te beschermen tegen een Duitse inval.²⁰

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
104179	155 m N, Molenhoef ²¹	18 ^{de} eeuw	Molenhuis uit 1767 (jaarankers) dat hoort bij de verdwenen Hollakenmolen aan de overzijde van de straat
110267	215 m N, Hollakenmolen ²²	18 ^{de} eeuw	Open standaardmolen uit 1763, verplaatst naar de Hoogstraat in 1892 en vernield in 1914
1679	215 m W, Hollaken II (toevalsvondst) ²³	Steentijd	Bij een toevalsvondst werden een silexafslag en werktuig in silex aangetroffen
		Late ijzertijd	Zwarte, harde humushoudende zandlaag van ca. 15 à 20 cm dikte; er werden een 40-tal handgevormde, niet versierde en niet besmeten wandscherven aangetroffen, evenals huttenleem, 2 kleine onregelmatige stukken steen (mogelijk vulkaangesteente

²⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bunkers KW-linie Vlaams-Brabant [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/306075> (geraadpleegd op 20 december 2024).

²¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Molenhoef [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/104179> (geraadpleegd op 19 december 2024).

²² Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Hollakenmolen [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/110267> (geraadpleegd op 19 december 2024).

²³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Hollaken II [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1679> (geraadpleegd op 19 december 2024).

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
			afkomstig van een maalsteen) en een ijzeren nagel. Ergens in de vijverwand vond men nog 4 randscherven van handgevormde ceramiek met vingertopindrukken op de rand, een wandfragment met reliëfversiering en 2 weefgewichten
		Romeinse tijd	Twee dakpanfragmenten en één scherf witbakkende klei uit de Romeinse tijd of middeleeuwen
		Vroege middeleeuwen	Eén scherf Andenne-aardewerk met citroengeel glazuur en een randfragment van een middeleeuwse kogelpot in reducerend gebakken aardewerk
1673	230 m W, Hollaken I ²⁴	Volle middeleeuwen	Bij een toevalsvondst werd een waterput aangetroffen: het gaat om 2 halve, uitgeholde eikenstammen uit de 11 ^{de} tot 12 ^{de} eeuw
223717	150 m N, Sigmaplan cluster – Bovendijle – Rijmenam en Hoogdonk ²⁵	Volle middeleeuwen	Losse vondst van een fragment grijs aardewerk uit de volle tot late middeleeuwen
9275	0 m W, Pelshoeve ²⁶	Late middeleeuwen	Op verschillende historische kaarten wordt een hoeve uit de late middeleeuwen waargenomen
165252	330 m O, Bunker P 35 ²⁷	Interbellum-WO II	Bunker uit de KW-Linie: verdediging tweede lijn
989723	0 m N,	Mesolithicum	Bij een veldkartering werd een mesolithische site aangetroffen met de vondst van o.a. een

²⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Hollaken I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1673> (geraadpleegd op 19 december 2024).

²⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sigmaplan cluster Bovendijle – Rijmenam en Hoogdonk [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/223717> (geraadpleegd op 19 december 2024).

²⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Pelshoeve [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/9275> (geraadpleegd op 19 december 2024).

²⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bunker P 35 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165252> (geraadpleegd op 19 december 2024).

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
	Eikestraat ²⁸		kling uit vuursteen van Obourg, Wommersomkwartsiet en een kern
165379	10 m N, Bunker VA 35 ²⁹	Interbellum- WO II	Connectiekamer uit de KW-Linie
989717	0 m, Schonenberg ³⁰	Mesolithicum	Trapezium in Wommersomkwartsiet en schrabber
223874	100 m O, Beverdijk ³¹	Nieuwste tijd	Er werden greppels voor bosbouw aangetroffen (rabatten)
223738	520 m Z, Beverdijk 31-45 ³²	Nieuwste tijd	Het gaat om een paalspoor, kuilen, greppels, een vijver en verstoringen die horen bij landbouwactiviteiten
212710	0 m, Bruggenhoofd Haacht ³³	WOI	Belgische linie, Bruggenhoofd Haacht, bij aanval Over de Vaart, 11 sept 1914
151667	0 m, Sint-Adrianuskapel ³⁴	16 ^{de} eeuw	Omgrachte kapel, waargenomen op historische kaarten vanaf de 18 ^{de} eeuw
165152	0 m N, Bunker Ha 3 ³⁵	Interbellum - WOII	Antitankcentrum uit de KW-Linie
207541	10 m N, Sint-Annakapel ³⁶	18 ^{de} eeuw (of vroeger)	Kapel, gekend sinds de historische kaarten uit de 18 ^{de} eeuw
165151	13 m W, Bunker Ha 4 ³⁷	Interbellum - WOII	Antitankcentrum uit de KW-Linie

²⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Eikestraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/989723> (geraadpleegd op 19 december 2024).

²⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bunker VA 35 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165379> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Schonenberg [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/989717> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Beverdijk [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/223874> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³² Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Beverdijk 31-45 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/223738> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bruggenhoofd Haacht [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/212710> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Adrianuskapel [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/151667> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bunker Ha 3 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165152> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Annakapel [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/207541> (geraadpleegd op 19 december 2024).

³⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bunker Ha 4 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165151> (geraadpleegd op 19 december 2024).

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
989270	0 m, Langerheide Zoellaan ³⁸	Late IJzertijd – vroeg Romeinse tijd	4 hoofdgebouwen en 2 spijkers. Het weinige vondstenmateriaal dat in associatie met deze gebouwplattegronden is aangetroffen is weinig diagnostisch en laat enkel een datering late ijzertijd/vroeg-Romeinse tijd toe. Om dit te verhelpen werden 5 houtskoolmonsters uit paalkuylvullingen onderworpen aan een 14C-datering. Deze dateringen leverden overwegend data op in de Romeinse periode wat er zou kunnen op wijzen dat de nederzetting eerder in de Romeinse periode dient gedateerd te worden. Dit sluit aan bij de houten waterput die ondubbelzinnig in de Romeinse tijd gedateerd kon worden. Twee kuilen die ook in de late ijzertijd of de vroeg-Romeinse tijd geplaatst worden, hadden een houtskoolrijke onderste vulling en deze worden als houtskoolmeilers geïnterpreteerd.
		Romeinse tijd	Houten waterput die ondubbelzinnig in de Romeinse tijd gedateerd kon worden, volgens de onderzoekers meer bepaald in de 2 ^{de} helft van de 1 ^{ste} eeuw van onze tijdrekening. Deze datering is gebaseerd op het in de opvulling aangetroffen aardewerk. Het onderzoek van deze waterput gaf aanleiding tot dendrochronologisch en pollenonderzoek. Het dendrochronologisch onderzoek bleef zonder resultaat terwijl het pollenonderzoek informatie opleverde over het omringende landschap.

³⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Langerheide - Zoellaan [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/989270> (geraadpleegd op 19 december 2024).

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
		Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Gebouwplattegrond met afwijkende oriëntatie ten opzicht van de reeds besproken gebouwplattegronden, een 8-tal ontginningskuilen, drie palenrijen, greppels en een depressie.
982711	0 m, Langerheide ³⁹	Meerperioden-site	Het vooronderzoek leverde kuilen, paalkuilen en greppels op. De aard van de vulling en het vondstmateriaal wijzen op een meerperiodesite. Het aangetroffen aardewerk dateert zowel uit de metaaltijden, de Romeinse periode als de middeleeuwen.
165150	75 m O, Bunker Ha 5 ⁴⁰	Interbellum - WOII	Antitankcentrum uit de KW-Linie
215429	45 m N, Zoellaan ⁴¹	Romeinse tijd – vroege middeleeuwen	Meloenkraal in glas of emaille als losse vondst aangetroffen
		Onbekend	3 greppels en 2 paalkuilen zonder dateerbaar materiaal. De afwezigheid van archeologisch relevante sporen kan deels verklaard worden doordat het terrein in het verleden reeds - gedeeltelijk - is vergraven/afgegraven. In het westelijk deel was een bezinkbekken van een melkerij aangelegd. Deels vervuilde grond (kwikvervuiling) moest nog ter plaatse gezift worden.
165397	120 m Z, Windmolen ⁴²	Voor 18 ^{de} eeuw	Molen, gekend van historische kaarten uit de 18 ^{de} eeuw

³⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Langerheide [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/982711> (geraadpleegd op 19 december 2024).

⁴⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Bunker Ha 5 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165150> (geraadpleegd op 19 december 2024).

⁴¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Zoellaan [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/215429> (geraadpleegd op 19 december 2024).

⁴² Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Windmolen [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165397> (geraadpleegd op 19 december 2024).

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
2509	220 m O, Sint-Rimigiuskerk ⁴³	Late middeleeuwen	Gotische kerk
212359	230 m ZO, Kapel Notre Dame ⁴⁴	Voor 18 ^{de} eeuw	Kapel, gekend van 18 ^{de} -eeuwse kaarten

---

⁴³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Rimigiuskerk [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2509> (geraadpleegd op 19 december 2024).

⁴⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kapel Notre Dame [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/212359> (geraadpleegd op 19 december 2024).

4 Besluit

In het kader van de aanvraag tot een omgevingsvergunning voor wegenis- en rioleringswerken aan de Rijmenamsesteenweg en enkele zijstraten hiervan, werd door ADEDE bv een bureaustudie uitgevoerd in het kader van het opstellen van een archeologische nota met uitgesteld traject.

Het doel van dit onderzoek is driedelig. Allereerst wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Vervolgens wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten slotte wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Op basis van beschikbare en geraadpleegde bronnenmateriaal kon binnen het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van een archeologische site of relevante archeologische overblijfselen binnen de contouren van het onderzoeksgebied niet met zekerheid worden aangetoond. Wel is het mogelijk een archeologische verwachting naar voor te schuiven ten einde een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen.

In de wijde omgeving van het projectgebied en op het terrein ter grondverbetering specifiek werden enkele losse vondsten uit de steentijd aangetroffen. Gezien het projectgebied op de helling en top van een hogergelegen rug is gelegen, moet wel rekening gehouden worden met een verplaatsing van oppervlaktevondsten door erosie. Verder wezen losse vondsten en archeologisch (voor)onderzoek ook op de aanwezigheid van bewoning in de (late) ijzertijd tot de (vroeg) Romeinse tijd. Enkele losse vondsten dateren uit de vroege middeleeuwen en een waterput stamt uit de volle middeleeuwen. Uit de late middeleeuwen zijn hoeves en kapellen gekend en enkele sporen van bosbouw en landbouw worden aan de nieuwe tot nieuwste tijd toegeschreven. Uit de Eerste Wereldoorlog dateert een Belgische Linie van 11 september 1914. Ten slotte stammen verschillende bunkers en een antitankgracht uit het Interbellum en de Tweede Wereldoorlog.

Op basis van de gunstige landschappelijke ligging op de flank van een hogergelegen rug in de nabijheid van waterlopen en dit in combinatie met eerder archeologisch onderzoek kunnen we een hoge verwachting voor vondsten uit de steentijd opstellen. Voor sporenarcheologie van de metaaltijden tot de volle middeleeuwen geldt een matig hoge verwachting. Vanaf de late middeleeuwen tot de nieuwste tijd geldt een algemene verwachting en voor vondsten en restanten uit de Wereldoorlogen wordt uitgegaan van een hoge verwachting.

De geplande werken omvatten voornamelijk riolerings- en wegeniswerken binnen het bestaand gabarit van de Rijmenamsesteenweg en enkele zijstraten. Na de rioleringswerken wordt er deels aan wegherstel gedaan en deels werd voor enkele straten een nieuwe wegenisontwerp uitgetekend. Zeer

plaatselijk worden voor een nieuw wegprofiel enkele zeer beperkte innames gepland. De nieuwe RWA-riolering zal zich ter hoogte van de huidige riolering bevinden en zal dus geen bijkomende bodemverstoring teweegbrengen. Het nieuwe DWA-stelsel zal plaatselijk dieper komen te liggen: doorgaans gaat het om 50 à 75 cm, maar lokaal kan het om 100 tot 185 cm gaan. Er zullen ook enkele punctuele bodemingrepen plaatsvinden, maar het gaat steeds om zeer kleine oppervlaktes van ca. 40 m² binnen de bestaande bodemverstoring van de huidige wegenis.

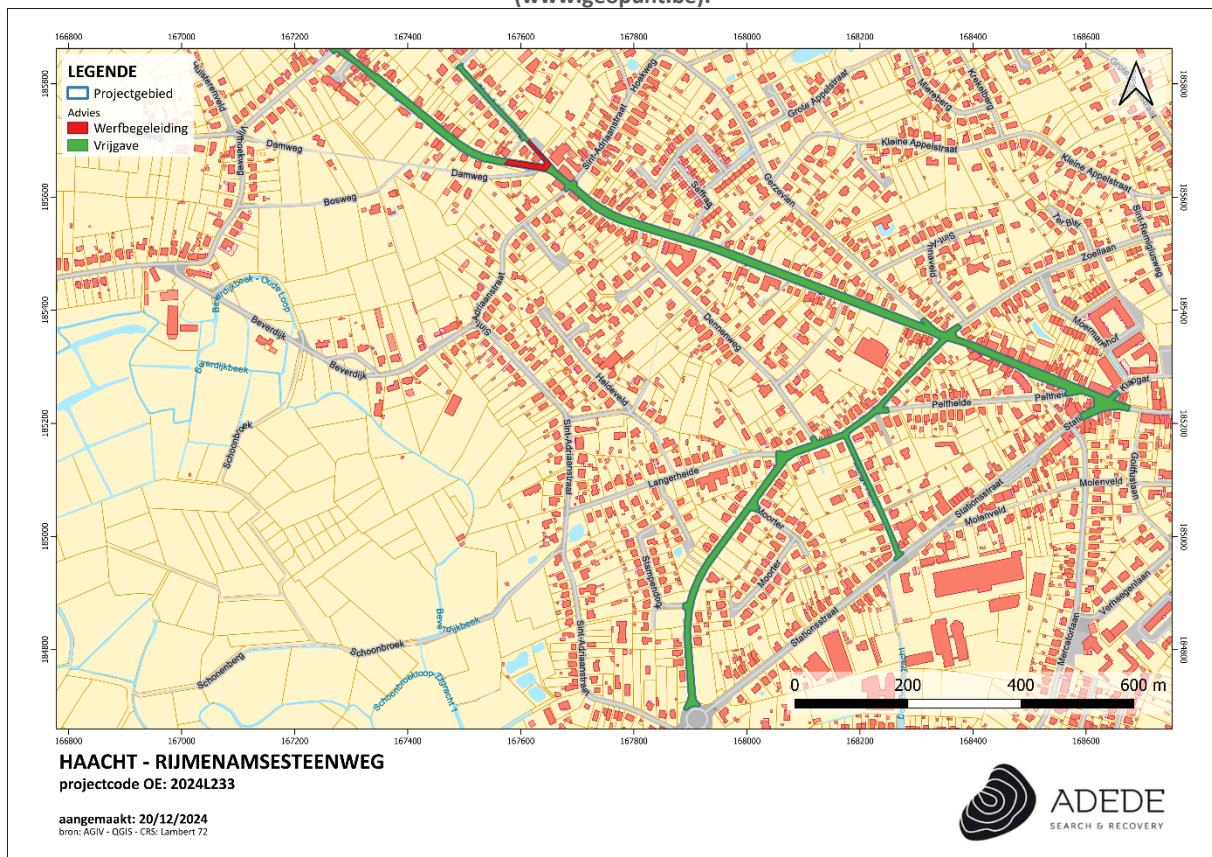
Aangezien het grootste deel van de geplande werken zich reeds binnen het bestaande gabarit van de huidige wegenissen bevindt, wordt het projectgebied geacht reeds grotendeels verstoord te zijn. Waar de ingrepen plaatselijk mogelijk dieper gaan dan de bestaande bodemverstoring, is de breedte van het onderzoeksgebied te beperkt om ruimtelijk inzicht in het bodemarchief te verkrijgen. Hierdoor is het potentieel op kenniswinst dus zeer laag ter hoogte van de bestaande wegenissen, waardoor verder archeologisch onderzoek niet nuttig is en in het kosten-batenperspectief niet te verantwoorden valt. Twee locaties hebben echter wel een **potentieel op kennisvermeerdering**: het gaat enerzijds om het kruispunt van de Rijmenamsesteenweg en het Sint-Adriaansveld waar een Belgische linie uit de Eerste Wereldoorlog verwacht wordt en anderzijds om het terrein ter grondverbetering aan de Schonenberg, waar geen gekende bodemverstoring is en waar veldkartering vondsten uit het mesolithicum opleverde. Op dit terrein wordt een afgraving van de teelaarde gepland, waarbij het natuurlijk bodemarchief en eventueel archeologisch erfgoed bedreigd worden.

Daarom wordt in beide zones wel een vervolgonderzoek geadviseerd: ter hoogte van de Rijmenamsesteenweg en het Sint-Adriaansveld gaat het om een werfbegeleiding van de geplande werken, terwijl aan de Schonenberg een archeologisch vooronderzoek wordt aanbevolen. Dit archeologisch vooronderzoek vangt aan met een landschappelijk bodemonderzoek, waarna de verdere stappen bepaald worden. De voorgeschreven onderzoeksmethoden worden verder toegelicht in het bijhorende Programma van Maatregelen.

Figuur 79. Advies voor het noorden van het projectgebied o.b.v. het bureauonderzoek, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

Figuur 80. Advies voor het zuiden van het projectgebied o.b.v. het bureauonderzoek, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

5 Bibliografie

5.1 Archeologienota's en nota's

Arckens M., Geelen N., De Beenhouwer J., 2018, *Archeologienota Haacht Rijmenamsesteenweg – Klapgat*, Rapport Fodio, Wijnegem.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/8640>

Claesen J., Van Genechten B., Verbeelen G., Dirix E., Sys A., Audenaert E., Bouckaert K., 2017, *Archeologienota Haacht – Molenveld*, ARCHEBO-rapport 2017J64, Kortenaken.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5558>

Claesen J., Van Genechten B., Audenaert E., Keersmaekers E., Doucet A., Bouckaert K., 2018, *Nota Haacht – Beverdijk*, ARCHEBO-Rapport 2018H85, Kortenaken.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/8592>

Claesen J., Geelen N., Wijns D., 2023, *Nota Haacht – Zoellaan*, ARCHEBO-Rapport 2023F80, Kortenaken.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/27159>

Cornelis L., Woltinge I., 2020, *Archeologienota Rijmenam Bonheiden, Pikhaken*, BAAC Vlaanderen Rapport 1406, Gent.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/14538>

Hellinx A.-J., Cleda B., 2018, *Nota Haacht-Beverdijk*, Rapporten All-Archeo bvba 673, Temse.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/7180>

Overmeire J., Pawelczak P., Perdaen Y., 2019, *Archeologienota Sigmacluster Bovendijle Bonheiden - Rijmenam*, BAAC Vlaanderen Rapport 1196, Gent.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/11988>

Roovers I., 2024, *Archeologienota Haacht-Keerbergenbroek*, Archeologische studies 110, Onze-Lieve-Vrouw-Waver.

Raadpleegbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/29926>

5.2 Websites

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://bib.kuleuven.be>

<http://www.ngi.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

<https://cai.onroenderfgoed.be>

<http://www.cartesius.be>

www.geopunt.be

www.geoportaal.be

www.dov.vlaanderen.be

5.3 Literatuur

Bogemans F., Van Molle M., 2007, *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 24 – Aarschot*, Brussel.

Raadpleegbaar op: <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/34520>

Vandeputte O., 2007, *Gids voor Vlaanderen*, Tielt.

Van Ranst E., Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20000)*, Gent.

6 Lijst van figuren

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op een topografische kaart.....	- 6 -
Figuur 2. Projectgebied weergegeven op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).	- 7 -
Figuur 3. Projectgebied weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 8 -
Figuur 4. Noordelijk deel van het projectgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 9 -
Figuur 5. Zuidelijk deel van het projectgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 10 -
Figuur 6. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 1 (noord).	- 16 -
Figuur 7. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 1.	- 17 -
Figuur 8. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 2.....	- 18 -
Figuur 9. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 2.	- 19 -
Figuur 10. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 3.....	- 20 -
Figuur 11. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 3.	- 21 -
Figuur 12. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 4.....	- 22 -
Figuur 13 Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 4.....	- 23 -
Figuur 14. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 5.....	- 24 -
Figuur 15. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 5.	- 25 -
Figuur 16. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 6.....	- 26 -
Figuur 17. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 6.	- 27 -
Figuur 18. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 7.....	- 28 -
Figuur 19. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 7.	- 29 -
Figuur 20. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 8.....	- 30 -
Figuur 21. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 8.	- 31 -
Figuur 22. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 9.....	- 32 -
Figuur 23. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 9.	- 33 -
Figuur 24. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Rijmenamsesteenweg deel 10.....	- 34 -
Figuur 25. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Rijmenamsesteenweg deel 10.	- 35 -
Figuur 26. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hollaken.....	- 36 -
Figuur 27. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hollaken.....	- 37 -
Figuur 28. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hooiberg deel 1.	- 38 -
Figuur 29. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hooiberg deel 1.....	- 39 -
Figuur 30. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hooiberg deel 2.	- 40 -
Figuur 31. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hooiberg deel 2.....	- 41 -
Figuur 32. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hooiberg deel 3.	- 42 -
Figuur 33. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hooiberg deel 3.....	- 43 -

Figuur 34. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Hulsterenveld.	- 44 -
Figuur 35. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Hulsterenveld.....	- 45 -
Figuur 36. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Eikestraat.....	- 46 -
Figuur 37. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Eikestraat.	- 47 -
Figuur 38. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Sint-Adriaanveld.	- 48 -
Figuur 39. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Sint-Adriaanveld.....	- 49 -
Figuur 40. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Zoellaan noordelijk deel.	- 50 -
Figuur 41. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Zoellaan zuidelijk deel.....	- 51 -
Figuur 42. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Zoellaan.	- 52 -
Figuur 43. Grondplan nieuwe toestand: wegeniswerken Lange Kant.	- 53 -
Figuur 44. Grondplan nieuwe toestand: rioleringswerken Lange Kant.	- 54 -
Figuur 45. Grondplan nieuwe toestand: terrein voor grondverbetering Schonenberg.	- 55 -
Figuur 46. Doorsneden nieuwe toestand: typedwarsprofielen.	- 56 -
Figuur 47. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.....	- 60 -
Figuur 48. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail van de noordelijke helft van het projectgebied).....	- 61 -
Figuur 49. Hoogteprofiel van noordwest naar zuidoost binnen de noordelijke helft van het projectgebied (www.geopunt.be).....	- 61 -
Figuur 50. Hoogteprofiel van noord naar zuid binnen het terrein ter grondverbetering te Schonenberg (www.geopunt.be).	- 61 -
Figuur 51. Hoogteprofiel van west naar oost binnen het terrein ter grondverbetering te Schonenberg (www.geopunt.be).	- 62 -
Figuur 52. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail van de zuidelijke helft van het projectgebied).....	- 62 -
Figuur 53. Hoogteprofiel van noordwest naar zuidoost binnen de zuidelijke helft van het projectgebied (www.geopunt.be).	- 63 -
Figuur 54. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart (www.geopunt.be).....	- 64 -
Figuur 55. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart (www.geopunt.be)....	- 65 -
Figuur 56. Situering van het noorden van het projectgebied op de bodemtypekaart (www.geopunt.be).	- 69 -
Figuur 57. Situering van het zuiden van het projectgebied op de bodemtypekaart (www.geopunt.be).-	69 -
Figuur 58. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (www.geopunt.be)....	- 70 -
Figuur 59. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart (www.geopunt.be).....	- 71 -

Figuur 60. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand (www.geopunt.be).	- 72 -
Figuur 61. Situering van het projectgebied op het gewestplan (www.geopunt.be).	- 73 -
Figuur 62. Noordelijk deel van het projectgebied, weergegeven op de Villaretkaart (1745-1748) (www.geopunt.be).	- 76 -
Figuur 63. Zuidelijk deel van het projectgebied, weergegeven op de Villaretkaart (1745-1748) (www.geopunt.be).	- 77 -
Figuur 64. Situering van het noorden van het projectgebied op de kaart van Ferraris (1777) (www.geopunt.be).	- 79 -
Figuur 65. Situering van het zuiden van het projectgebied op de kaart van Ferraris (1777) (www.geopunt.be).	- 79 -
Figuur 66. Situering van het noorden van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (www.geopunt.be).	- 81 -
Figuur 67. Situering van het zuiden van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (www.geopunt.be).	- 81 -
Figuur 68. Situering van het noorden van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (www.geopunt.be).	- 83 -
Figuur 69. Situering van het zuiden van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (www.geopunt.be).	- 83 -
Figuur 70. Situering van het noorden van het projectgebied op de kaart van Popp (1842-1879) (www.geopunt.be).	- 84 -
Figuur 71. Situering van het zuiden van het projectgebied op de kaart van Popp (1842-1879) (www.geopunt.be).	- 85 -
Figuur 72. Situering van het noorden van het projectgebied op de luchtfoto van 1971 (www.geopunt.be).	- 86 -
Figuur 73. Situering van het zuiden van het projectgebied op de luchtfoto van 1971 (www.geopunt.be).	- 86 -
Figuur 74. Situering van het noorden van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (www.geopunt.be).	- 87 -
Figuur 75. Situering van het zuiden van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (www.geopunt.be).	- 88 -
Figuur 76. Situering van het noorden van het projectgebied op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).	- 89 -
Figuur 77. Situering van het zuiden van het projectgebied op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).	- 89 -

Figuur 78. Situering van enkele CAI locaties, (archeologie)nota's en Gebieden Geen Archeologie in de omgeving van het projectgebied, weergegeven op het DHM Vlaanderen II 1m.	- 92 -
Figuur 79. Advies voor het noorden van het projectgebied o.b.v. het bureauonderzoek, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 101 -
Figuur 80. Advies voor het zuiden van het projectgebied o.b.v. het bureauonderzoek, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 101 -